

Digital Magazyn ambitnych fotoamatorów Photographer POLSKA

DPP 3/2023

Zdobądź Miasto

Odkryj bogactwo czekających tam tematów

MIEJSKI KRAJOBRAZ

Jak pokazać na zdjęciu
pejzaż metropolii

FOTOGRAFIA ULICZNA

Ruszaj na „streeta”
i pokaż ducha miasta

OBUDŹ SWOJĄ KREATYWNOŚĆ

Nowe pomysły i sprytnie
warsztatowe sztuczki

DPP 3/2023 29 zł (w tym 8% VAT)

ISSN 2300-8475 INDEKS 298670

URBAN PHOTO AWARDS 2023 • CZAS NA CITY BREAK! • ARTYSTYCZNA
FOTOGRAFIA ULICZNA • ARCHITEKTURA, CZYLI MIEJSKA DŻUNGLA •
MALOWANIE ŚWIATŁEM • PIENIĄDZE LEŻĄ NA ULICY • ŚWIATŁA MIASTA •

NOWOŚĆ

WYDANIE SPECJALNE DIGITAL CAMERA POLSKA

W PLENER!

WSZYSTKO O FOTOGRAFII
KRAJOBRAZOWEJ

Jak robić lepsze zdjęcia pejzażowe

Kluczowe techniki, praktyczne
porady, wskazówki zawodowców!

WYDANIE SPECJALNE 2/2023
38 zł (w tym 8% VAT) INDEKS 406880
Nakład: 14.500 egz. ISSN 2544-8471

9 772544 8471

Scouting, czyli szukanie lokacji

Jak zawodowcy
decydują, gdzie
rozstawić statyw

Klasyczne reguły budowania kadru

Jak intuicyjnie tworzyć
mocne i harmonijne
kompozycje

Niezbędny sprzęt, przydatne akcesoria

Na co zwrócić uwagę,
kompletując swój
podstawowy zestaw

Dobre zdjęcia krajobrazu zaczynają się jeszcze przed wyjściem z domu, dlatego z pomocą ekspertów podpowiadamy, jak przygotować się na kolejny wypad oraz co można - a co zdecydowanie trzeba - spakować do fotograficznej torby lub plecaka.

Dowiecie się, jak wyszukiwać najlepsze lokacje i jak przewidywać warunki atmosferyczne, aby robić lepsze zdjęcia pejzażowe!

Urban Photo Awards 2023
Fabrizio Bonifazi, Włochy
 Sekcja: Street Photography

To właśnie na ulicach miast rozgrywają się niezliczone historie, które czekają tylko, by ktoś je uchwycił i opowiedział

Fotografia miejska stanowi nie tylko wyraz fascynacji współczesnym zurbanizowanym środowiskiem, lecz także głęboki zapis naszych codziennych doświadczeń, emocji i refleksji. To właśnie na

ulicach miast rozgrywają się niezliczone historie, które czekają tylko, by ktoś je uchwycił i opowiedział. Miasta to kolory, kształty i kontrasty, które tworzą niepowtarzalny krajobraz wizualny.

Dlatego w tym wydaniu, z pomocą utalentowanych fotografów, którzy z oddaniem i pasją dokumentują życie miejskie, spróbujemy zachęcić Was do wyruszenia na bezkrawowe safari w miejskiej dżungli. I nie musicie w tym celu jechać na koniec świata – najbliż-

sza aglomeracja czy nawet Wasze własne miasto to, oprócz znanych Wam świetnie miejsc, również ukryte perły, których być może nigdy nie dostrzegliście. Fotografia miejska jest nie tylko dokumentacją przestrzeni – to również forma sztuki, która pozwala nam odkrywać je na nowo, analizować i interpretować w bardzo twórczy sposób. Mamy nadzieję, że to wydanie będzie dla Was inspiracją do odkrywania uroku tych barwnych przestrzeni i kreatywnego wyrażania Waszej własnej wizji. Zapraszamy Was do podróży przez fascynujący świat fotografii miejskiej!

Miłej lektury!
Maciej Zieliński
 Redaktor naczelny

W numerze

6 Urban Photo Awards 2023

Najlepsze zdjęcia ostatniego roku wykonane w środowisku miejskim.

16 Już czas na fotograficzny citybreak!

Jak uchwycić spektakularne i intrygujące zdjęcia urbanistyczne? Mamy dla Was garść wskazówek i warsztatowych porad!

32 Ja już się nie spieszę

O *slow photography* – fotografii niespiesznej i uważnej – rozmawiamy z Pawłem Kosickim, fotografem, który spędza większą część roku w drodze.

46 Miejskie pejzaże

Naucz się myśleć nieszablonowo, by tworzyć obrazy kipiące energią. Oto gdzie zacząć.

56 Miejska dżungla

Dołączamy do Marka Neumanna podczas sesji architektonicznej, przyglądając się jego pracy i pytając o kulisy i dobre praktyki podczas realizacji komercyjnych zleceń.

64 Miejskie powidoki

Twórz artystyczne obrazy miejskiego pejzażu z idealnymi świetlnymi smugami.

70 Fotografuj świetlne wstęgi

Opanuj tę niezwykłą technikę i naucz się rejestrować olśniewające, eteryczne obrazy malowane światłem.

76 Motor twórczy

Podglądamy przy pracy Phila Haya, aby zdobyć umiejętności niezbędne do wykonywania zdjęć reklamowych luksusowych samochodów.

84 Nowe spojrzenie na fotografię miejską

Wykorzystaj stosowane przez Sergia Castiglione artystyczne podejście, by odnaleźć własny sposób widzenia i nowe perspektywy podczas fotografowania przestrzeni miejskich.

92 Artystyczna fotografia uliczna

Wraz z Alistairem Campbellem przemierzamy uliczki wiekowego miasteczka Bath, aby odkryć najważniejsze zasady fotografii ulicznej.

100 Pieniądze leżą na ulicy

Dowiedz się, jak zarabiać na fotografii ulicznej.

120 Dzika przyroda w Twoim mieście

Dzikie zwierzęta żyją dziś często nawet tuż za progiem drzwi Twojego domu. Poznaj profesjonalne techniki robienia im niepowtarzalnych zdjęć.

134 Wyciśnij jeszcze więcej z matrycy swojego aparatu

Dowiedz się, jak rejestrować więcej szczegółów oraz kolorów i po prostu lepiej wykorzystać ten najważniejszy element aparatu cyfrowego.

46

Miejskie pejzaże

64

Miejskie powidoki

100

Pieniądże leżą na ulicy

120

Dzika przyroda w Twoim mieście

84

Nowe spojrzenie na fotografię miejską

Finalista

Claudia Costantino, Włochy

Sekcja: Spaces kategoria: Urban Geometries

11 POLAKÓW W FINALE

To już 14. edycja Urban Photo Awards – konkursu który stawia sobie za cel prezentację fotografii ulicznej we wszystkich jej odmianach – od typowego, spontanicznego streeta, aż po uliczne portrety, zdjęcia podróżnicze i zaangażowane projekty reportażowe. Oficjalne wyniki jak zwykle poznamy dopiero podczas festiwalu fotograficznego Trieste Photo Days (27-29 października 2023), ale już teraz

prezentujemy Wam nasze ulubione zdjęcia z finałowej selekcji prac. W konkursie mocno reprezentowani są zawsze też Polacy i tym razem też nie jest inaczej. O finał powalczą aż 11 rodzimych twórców: Aleksandra Kud, Anna Biret, Beata Zawrzet, Diana Sosnowska, Andrzej Dragan, Marzena Hans, Piotr Kamiński, Amadeusz Świerk, Krzysztof Bednarski i Tomasz Liboska. Wyniki już 28 października, trzymamy kciuki! Wszystkie nominowane do finału zdjęcia znajdziecie na stronie konkursu: www.urbanphotoawards.com

Urban Photo Awards 2023

Oto najlepsze zdjęcia ostatniego roku wykonane w środowisku miejskim

Finalista

Yi Tang Wang, Tajwan

Sekcja: Spaces kategoria: City

Landscape Opis: Teatr Narodowy

Taichung na Tajwanie jest dziełem słynnego architekta Toyo Ito. Wnętrze budynku jest podtrzymywane przez 58 zakrzywionych ścian, co stanowiło największe wyzwanie konstrukcyjne.

Finalista
Jozef Danyi, Czechy
Sekcja: Spaces kategoria: Creative

Finalista
Conny Müller, Niemcy
Kategoria: Spaces

Finalista
Anna Wacker, Niemcy
Tytuł: Flamboyance Sekcja:
Creative Opis: Frankfurt, Niemcy

Finalista (u góry po lewej)

Olesia Kim, Rosja

Tytuł: Her Fan **Sekcja:** Streets **kategoria:** Street Photography **Opis:** zdjęcie wykonałam w Londynie w 2023 roku.

Finalista (na górze)

Argus Paul Estabrook, USA

Tytuł: Wangsimni To Jamsil **Sekcja:** Spaces **Kategoria:** Streets **Opis:** Zdjęcie z metra w Seulu. Zrobiłem je podczas podróży ze stacji Wangsimni do stacji Jamsil w Seulu w Korei Południowej.

Finalista (Na dole z lewej)

Choudhary Sunil, Indie

Tytuł: Half Circle **Sekcja:** Streets **kategoria:** Urban Geometries **Opis:** Podczas zwiedzania Udajpuru zauważyłem, że niektórzy chłopcy skaczą do jeziora. Postanowiłem więc ich uchwycić. Poszukałem najlepszego kąta i zrobiłem kilka zdjęć, ale po kilku minutach ktoś postawił tam swoje wiadro z wodą. Użyłem go do zrobienia mojej ramki.

Finalista (powyżej)

Callie Eh, Malezja

Tytuł: Now You See Mee **Sekcja:** Spaces **Kategoria:** Streets **Opis:** Pan młody macha podczas parady w Bhaktapur w Nepalu.

Finalista (obok)

Forrest Walker, USA

Tytuł: Park Runway **Sekcja:** Streets **kategoria:** Urban Geometries **Opis:** Zdjęcie wykonałem w Tokio, w Japonii w 2023 roku.

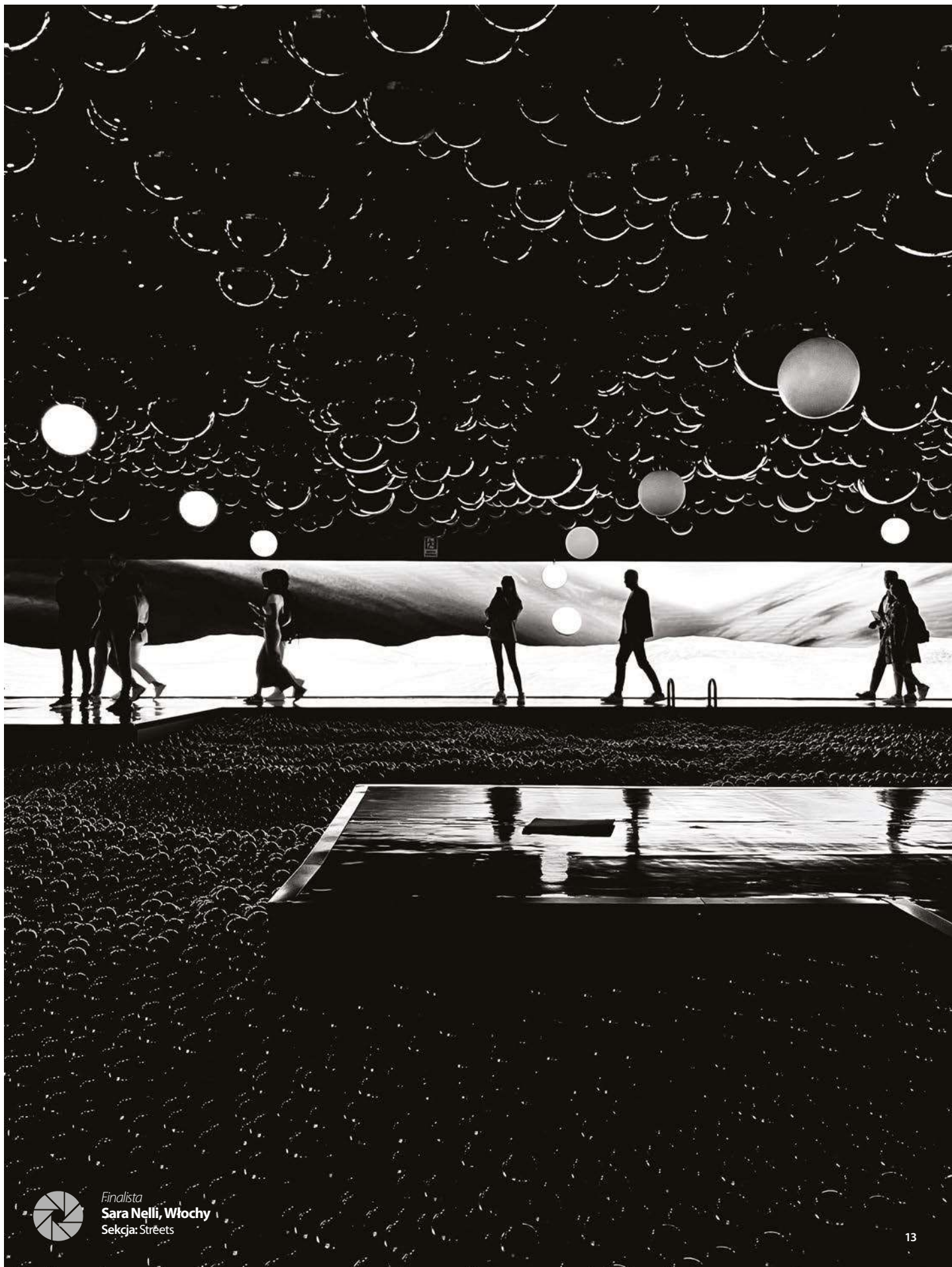

Finalista

Stephane Navailles, Francja

Tytuł: Back To The 70s sekcja: Spaces kategoria: Streets

Opis: Czekając na metro w Brukseli, czułem się jak w latach 70.

Finalista

Sara Nelli, Włochy

Sekcja: Streets

HISTORIA UKRYTA ZA KADREM

Fotograf: Jorge Novo Murias

Instagram: @jorgenovomurias

Strona: www.jorgenovomurias.weebly.com

Miejsce: Lizbona, Portugalia

Rodzaj pracy: na użytek własny

Parametry: Sony A7R IV + FE 16–35 mm f/4,
30 s, f/8, ISO 125

Historia powstania zdjęcia: Spore wyzwanie dla fotografów stanowi brak wpływu na pogodę. Z drugiej strony warunki atmosferyczne mogą całkowicie odmienić wygląd znanych scenarii, tworząc magiczne tło, które pozwoli ukazać temat w nowym świetle – w tym kontekście kluczowe znaczenie ma znalezienie się we właściwym miejscu we właściwym czasie. Fotograf Jorge Novo Murias przejeżdża mostem biegnącym nad rzeką Tag płynącą przez Lizbonę, od 16 lat. Pewnego wieczoru w drodze do domu stał się świadkiem tego oszałamiającego widoku, łączącego piękno architektury tej konstrukcji i spektakularnych warunków pogodowych.

„Ponte Vasco da Gama to najczęściej fotografowany most w Portugalii, a kiedy zobaczyłem szalejącą nad nim burzę, skierowałem się prosto do punktu widokowego zlokalizowanego pod pobliskim pomostem” – mówi Jorge.

„Od tego momentu nie myślałem o niczym innym, jak tylko o wyjęciu sprzętu i uchwyceniu tej wyjątkowej chwili. To była noc inna niż wszystkie – niebo wyglądało naprawdę groźnie, a jedynym towarzyszącym jej dźwiękiem był grzmoty błyskawic, gdy burzowe chmury znalazły się nad miastem. Moje oczy nie mogły uwierzyć w to, co widzą, po prostu musiałem uchwycić ten moment, aby pokazać ludziom, czego byłem świadkiem”.

Aby oddać atmosferę burzy z piorunami, Jorge zarejestrował scenę na wielu zdjęciach i połączył później ze sobą dwa najlepsze. „Ten obraz jest fotomontażem dwóch ujęć, dzięki czemu na jednym obrazie widoczne są dwa rozbłyski wyładowania atmosferycznego. W postprodukcji nie musiałem już robić wiele więcej. Po prostu rozjaśniłem cienie i nieco zmniejszyłem nasycenie kolorów”.

Gotowy obraz

Wielki błysk

„Głównym wyzwaniem było zmierzenie się z samą burzą. Deszcz i silny wiatr były moimi największymi wrogami” – mówi Jorge.

© Jorge Novo Murias

Gotowy obraz

Znajome, ale inne

Obojętnie, gdzie się znalazłeś,
Twoim zadaniem jako fotografa
jest znalezienie i uwydatnienie
tych aspektów miasta, które
dla innych będą urzekające.

PARTNER
PUBLIKACJI:

CZAS NA FOTOGRAFICZNY CITYBREAK!

Jak uchwycić spektakularne i intrygujące zdjęcia urbanistyczne?
Mamy dla Was garść wskazówek i warsztatowych porad!

Pejzaże miejskie i fotografia podróżnicza idą ze sobą w parze. Dla fotografa niewiele jest przecież przyjemniejszych lub bardziej motywujących do działania rzeczy niż wizyta w nowym, fascynującym mieście. Jednym z głównych powodów tego entuzjazmu jest niezajomość otoczenia. W obliczu sceny lub obiektów, których nigdy wcześniej nie widzieliśmy ani nie fotografowaliśmy, stajemy przed twórczym wyzwaniem i zmuszeni jesteśmy stosować często rzadko używane umiejętności oraz odwoływać się do naszego doświadczenia. W przypadku każdego medium technicznego można bez końca stosować te same sposoby pracy, więc zawsze mile widziana jest zmiana, pozwalająca odświeżyć i rozwinąć zgromadzone dotychczas umiejętności.

Oczywiście, by poczuć ten głód i świeżość, nie musicie wyruszać do największych stolic na drugim końcu globu. Ekscytujące mogą okazać się również miejsca znajdujące się blisko Waszego domu. Kluczem jest spojrzenie na swój region jak turysta i poszukanie szczegółów, które na ogół pomijacie bez zwracania na nie uwagi.

Tak więc bez względu na to, czy planujecie wypad do którejś z wielkich europejskich metropolii, czy jedynie stolicy sąsiedniego województwa, ten artykuł z pewnością jest dla Was. Na kolejnych stronach zajmiemy się podstawami urbanistycznej fotografii pejzażowej i skupimy się na robieniu niezwykłych obrazów bez konieczności wchodzenia na pokład samolotu.

Niezbędny sprzęt

Wybór narzędzi, to być może najważniejsza decyzja do podjęcia

Aby w pełni wykorzystać potencjał miejskiego krajobrazu i zrealizować swoje wizje fotograficzne, niezbędne jest odpowiednie przygotowanie ale też właściwy wybór sprzętu. Podczas city-breaku, szczególnie istotne jest, aby nasz zestaw fotograficzny był lekki, kompaktowy i dyskretny. Jeśli stawiacie na miejski reportaż, mobilność i szybkość działania są kluczowe, ale jeśli na Waszej liście są również ujęcia z długim czasem ekspozycji, lub uwielbiacie idealnie symetryczne zdjęcia architektury, naprawdę warto przyczożyć do plecaka niewielki statyw. Często radzimy, by stabilizować aparat wykorzystując elementy małej architektury (jak słupy, murki i przystankowe wiaty), ale zawsze jest to rodzaj kompromisu, który ograniczy Wam możliwość swobodnego i precyzyjnego komponowania ujęcia.

Z prawej
Mały

i uniwersalny

Na rynku nie brakuje kompaktowych, jasnych i cenowo przystępnych zoomów. Dobrym przykładem będzie Tamron 17-70 mm f/2,8 dla aparatów z matrycą APS-C lub Tamron 28-75 mm f/2,8 G2 dla pełnej klatki

Najważniejszą decyzją będzie jednak wybór właściwej optyki. Dźwiganie całej swojej szklarni na plecach może zamienić taki wyjazd w koszmar, radzimy więc wybrać jeden standardowy zoom oraz jasną, uniwersalną stałą, którą podepniecie gdy naturalne światło zastąpią już miejskie latarnie i neony.

Warto zabrać również optyczne filtry połówkowe i szare – kojarzą się nam głównie z fotografią krajozawową, ale czy miejska panorama nie jest formą nowoczesnego pejzażu? Wyjątkowo użyteczny okaże się polaryzator, miasto bowiem pełne jest odbijających światło powierzchni a wygazenie tych odblasków może okazać się najprostszym sposobem, by stworzyć zupełnie inne, wyróżniające się zdjęcia!

Jeśli tylko jeden, to właśnie ten!

Samyang 35-150 mm f/2-2,8, czyli prawdziwe 5-in-1

Jeśli w nowym miejscu najbardziej lubisz niespieszne spacerowanie ulicami oraz chwytanie chwil i twarzy, które złożą się później na portret miasta, to ten obiektyw jest właśnie dla Ciebie. Od szerszych, naturalnych scen ulicznych (zakres 35-50 mm), przez zbliżenia na delatle przydrożnych targowisk (85-100 mm) po ciasne, dyskretne portrety uliczne z plastycznie rozmytym tłem (150 mm). Tak szeroki zakres ogniskowych w zasięgu ruchu nadgarstka to ogromna wygoda, a duża jasność f/2-2,8 sprawia, że równie użyteczny będzie także w słabszym świetle.

Akcesoria, które trzeba mieć! Co warto zabrać ze sobą na miejskie safari

1 Obiektyw szerokokątny
Świetnym uzupełnieniem obiektywu 35-150 mm, będzie szerokokątny zoom, który rozszerzy zakres ogniskowych a tym samym gamę fotograficznych tematów. Naszym faworytem jest wyjątkowo mały i lekki model Tamron 20-40 mm f/2,8, ale jeśli chcecie spojrzeć szerzej lepszym wyborem będzie świetny Tamron 17-28 mm f/2,8.

2 Lekki statyw podróży
Nie musisz wydawać majątku na karbonowy statyw z górnej półki. Te zostawmy profesjonalistom, którzy korzystają z ciężkiego sprzętu i muszą mierzyć się z silnym wiatrem. Polecamy niedrogi i wciąż bardzo lekki (1 kg) statyw Sirui Traveler 7C. Ma duży udźwignię 8 kg a dzięki obracaniu o 180 stopni nogom, po złożeniu mierzy tylko 31 cm!

3 Zestaw filtrów optycznych
Poszukaj zestawu, który zawiera podstawowe rodzaje filtrów: szare ND, do długich ekspozycji (również w dzień!) oraz polaryzacyjny, do podbijania kontrastu i wygaszania odblasków. O ile w plenerze najlepiej sprawdzają się filtry kwadratowe, w mieście znacznie wygodniejsze będą kołowe, które łatwo połączysz - jak Nisi Swift System.

4 Szybkie i pojemne karty
Zalecamy fotografowanie w RAW, by zachować maksimum jakości, ale w parze z małym JPEG, który w razie potrzeby szybko prześlemy na telefon i dalej do social mediów. Taki tryb pracy wymaga jednak więcej pamięci i szybszych transferów. Wybierz na przykład pojemną wersję karty Lexar PRO z zapisem do 260 MB/s.

A może coś zupełnie innego...

Optyka Lensbaby to nie tylko efektowne zdjęcia, ale też po prostu świetna zabawa!

Zapewne słyszeliście już o obiektywach Lensbaby - dzięki swojej unikalnej konstrukcji pozwalają swobodnie i twórczo manipulować ostrością. Przechylając przednią soczewkę pod różnymi kątami zmieniamy oś optyczną uzyskując niecodzienne efekty.

Inżynierowie Lensbaby rozwijają swoje konstrukcje już od ponad dekady i to, co kiedyś było zabawkowym gadżetem dziś jest już całkiem zaawansowanym narzędziem, po które chętnie sięgają nawet zawodowcy. W układzie optycznym stosowane jest prawdziwe szkło optyczne, dzięki czemu zdjęcia mają nienaganą ostrość w punkcie ogniskowania i płaskie miękkie nieostrości. To też cała gama efektów, których nie sposób tu opisać. Zajrzyjcie na lensbaby.com, na pewno znajdziecie coś dla siebie!

Planowanie ujęć

Zastanów się, jakie zdjęcia chcesz uchwycić i gdzie chcesz to zrobić

Podczas podróży do nieznanego miejsca, aby była ona owocna i bezpieczna, kluczowe znaczenie ma odpowiednie przygotowanie. Obecnie mamy mnóstwo narzędzi, których możemy użyć do zaplanowania w najdrobniejszych szczegółach swojej pracy w miejskim środowisku. Korzystając z zasobów internetu, ustalimy bez problemu, gdzie się zatrzymać, aby z łatwością móc dotrzeć do większości atrakcji turystycznych, ile czasu powinniśmy spędzić w wybranym miejscu, a nawet wstępnie zwizualizować planowaną kompozycję, zanim jeszcze wyjdziemy z domu. Pozwoli to dotrzeć na miejsce z jasnym pomysłem na każde zdjęcie i poczuciem celu. Przypomina to też, że naszym zadaniem jako fotografa jest uchwycenie charakteru miasta – kultury, architektury i atmosfery, które czynią je wyjątkowym spośród wielu innych. Takie podejście jest równie ważne, jeśli fotografujesz znajome miasto, ponieważ pozwoli Ci spojrzeć na nie okiem turysty.

Pierwszym etapem planowania sesji jest wyszukanie ujęć podobnych do tych, które masz nadzieję zrobić. Szybkie przejrzanie wyników wyszukiwania w Google lub hashtagów na Insta-

gramie, pozwoli Ci zobaczyć najpopularniejsze widoki z danej lokalizacji i sprawdzić miejsca, w których należy rozstawić sprzęt, aby je zarejestrować. Może być to pomocne na dwa sposoby. Po pierwsze, podpowiada, które zdjęcia należą do tych „niezbędnych” – takich, które odbiorcy spodziewają się, że wykonasz, i będą rozczarowani, jeśli ich nie zrobisz – a po drugie, daje przegląd mniej popularnych widoków, umożliwiając zaplanowanie sesji w nieco inny sposób. Ten aspekt jest jeszcze ważniejszy, jeśli fotografujesz komercyjnie. „Inność” bowiem nie zawsze dobrze się sprzedaje, zatem wiedza o tym, co ludzie chcą zobaczyć na zdjęciach uwiecznianego miasta, jest bardzo istotna.

Następnym etapem jest użycie zasobu, takiego jak Mapy Google, w celu określenia przybliżonych odległości między lokalizacjami i wyboru sposobów poruszania się między nimi. Jest to szczególnie ważne, jeśli nosisz ciężką torbę fotograficzną, ponieważ w takim przypadku należy zadbać o swoją maksymalną wygodę. Natomiast usługa Street View umożliwi obejrzenie budynków i układu ulic, co jeszcze przed sesją pozwoli Ci wybrać potencjalne tematy zdjęć.

Zaplanuj „trasę sesji”

Oznacz na mapie spoty, w których chcesz zrobić zdjęcia

Bez starannie przygotowanego planu można spędzić dużo czasu, włączając się po ulicach miasta w poszukiwaniu tematów zdjęć. Chociaż może być to przyjemne, czasami oznacza marnowanie czasu. Zatem przed wyruszeniem na sesję przygotuj plan trasy, która poprowadzi Cię przez jak najwięcej atrakcyjnych miejsc do zrobienia zdjęć w jak najkrótszym czasie. Alternatywnie, jeśli musisz być na miejscu o określonej godzinie (np. o zachodzie słońca), pomoże Ci to dotrzeć tam, gdzie chcesz, w najbardziej efektywny sposób.

© Peter Fenech

Ujęcia, które musisz mieć!

Tematy, które pozwalają zbudować narrację o lokalizacji

© Asmuse

NAJWYŻSZY BUDYNEK

Nie tylko będzie on najbardziej zauważalny, ale może także umieścić inne atrakcje turystyczne w ciekawym kontekście. Podczas fotografowania panoramy miasta użyj go jako kompozycyjnej „kropki” i umieść w tle innych zdjęć, aby zasugerować oglądającym przybliżoną lokalizację.

© Jeremy Flint

PANORAMA MIASTA O ZACHODZIE SŁOŃCA

Może to być zdjęcie typowo „turystyczne”, ale jeśli zostanie wykonane prawidłowo, ukaże charakter miasta w sposób, w jaki nie robi tego żadna inna fotografia zarejestrowana w dzień. Osoby dojeżdżające do pracy i mieszkańcy częściej oglądają ten widok, czasami niemal każdego dnia, więc może on pokazać domową atmosferę miasta, którą docenią oglądający obraz.

Skąd pada światło?

Sprawdź gdzie i o której znajdzie się słońce

Miasta to środowisko obfitujące głównie w pionowe formy, co oznacza, że linia horyzontu rzadko kiedy jest widoczna. Dlatego warto zbadać kierunek, z którego padają promienie słońca o różnych porach dnia, aby móc sfotografować budynek, który światło oświetla np. z określonej strony, lub uchwycić słońce widoczne na końcu wybranej ulicy. Aby określić idealną porę i pozycję do fotografowania, skorzystaj z Mapy Google lub aplikacji The Photographer's Ephemeris.

© Peter Fenech

© Wei Zhu

ODBICIA

Niezależnie od tego, czy powstają one na mokrych ulicach, czy w rzekach meandrujących przez miasto, odbicia dodają do scen miejskich oryginalnych, ale naturalnych elementów. Poszukaj kolorowych ścian i światła, a następnie znajdź ich odbicie, na którym będziesz mógł się skupić, aby uzyskać hipnotyzujący rezultat.

ŚWIATŁA MIASTA

Każda duża aglomeracja emituje mnóstwo światła, co jest jednym z głównych świadectw, że na takim obszarze mieszkają i pracują ludzie. Uchwycenie mieniących się, kontrastujących ze sobą światła biurowców i latarni ulicznych odda energię i życie danego miejsca.

Ręcznie dobrany balans bieli

Wykorzystaj światło i kolor kontrolując temperaturę barw podczas fotografowania

Celem fotografii miejskiego pejzażu jest podkreślenie charakteru wiecznego miejsca, więc korzystanie z AWB często nie pozwala uzyskać najbardziej spektakularnych rezultatów. Dlatego zacznij od wstępnego ustawienia balansu na światło dzienne, które jest dobrym, uniwersalnym ustawieniem, a następnie użyj funkcji bracketingu balansu bieli, aby uchwycić obrazy referencyjne o skrajnych wartościach temperatury barwowej wyrażonej w kelwinach. Mogą one stanowić dobry punkt wyjścia do późniejszego przetwarzania plików RAW.

Zwracaj uwagę na światło

Uchwyc atmosferę miasta, fotografując je w różnych momentach i warunkach

Jeśli istnieje jeden aspekt, który odróżnia profesjonalną fotografię od dziesiątek tysięcy zdjęć stworzonych każdego dnia przez turystów, to jest nim oświetlenie. Zdecydowanie możliwe jest robienie dobrych zdjęć w środku dnia, ale istnieją twórcze powody, dla których preferowane jest fotografowanie wcześniej rano lub późnym popołudniem. Po pierwsze, wschód i zachód słońca oraz niebieskie godziny przedświt i zmierzchu oferują fantastyczną różnorodność kolorów, co dodaje obrazom głębi i wzmacnia kontrast. Oprócz tego z fotografo-

wania poza zwykłymi godzinami pracy płyną jednak także korzyści narracyjne.

Jak wspomnieliśmy wcześniej, naszym celem jest wprowadzenie jakiegoś elementu wywołującego emocjonalną więź między odbiorcami naszego wizerunku a otoczeniem, w którym go stworzyliśmy. Jeśli zależy nam na opowiedzeniu historii o życiu w mieście, to świetnym początkiem takiej historii jest uchwycenie go w porze dnia, w której turyści rzadziej je odwiedzają. Zdecydowana większość zdjęć turystycznych jest wykonywana w ciągu dnia, ponieważ to wtedy

większość przyjezdnych zwiedza miasto. I odwrotnie – jego mieszkańcy najprawdopodobniej siedzą w tym czasie zamknięci w biurach! Wczesny poranek lub późny wieczór to czas, kiedy najczęściej wchodzi w interakcję z otoczeniem, jadąc do domu lub z domu, odwiedzając sklepy i restauracje oraz zajmując się swoimi codziennymi sprawami.

Z tego powodu uchwycenie wszystkich rodzajów warunków oświetleniowych występujących przez cały dzień pozwala ukazać pełny obraz miasta i jego różne oblicza.

Różne warunki oświetleniowe

W jaki sposób robić zdjęcia o różnych porach dnia

ZŁOTE GODZINY

Ulubione pory fotografów – wschód i zachód słońca – oferują fantastyczne kolory i łagodniejsze, choć kierunkowe oświetlenie. Sprawdza się ono dobrze w przypadku uwieczniania zarówno starych, jak i nowych budynków, ponieważ będą one świecić kolorami o wysokiej temperaturze barwowej wyrażonej w kelwinach. Uważaj jednak na utratę widoczności szczegółów w kanale czerwonym i brak kontrastu kolorystycznego.

NIEBIESKA GODZINA

Okolo 30 minut przed wschodem słońca i do godziny po zachodzie słońca to doskonały czas na zarejestrowanie panoramy miasta. Ciepłe sztuczne światła będą kontrastować z chłodnymi naturalnymi odcieniami, dodając obrazowi głębi. Takie oświetlenie nadaje się zdecydowanie lepiej do fotografowania nowszych budynków, z dużą liczbą okien. Zachowanie chłodniejszej kolorystyki obrazu umożliwi ustawienie balansu bieli dla światła dziennego lub fluorescencyjnego.

OSTRE ŚWIATŁO

To, czego południowe słońce nie zapewnia w kwestii subtelności, rekompensuje swoim potencjałem graficznym. Spróbuj przyrzeć się alejkom i eksplorować wewnętrzne dziedzińce, gdy słońce świecące z góry rzuca długie, głębokie cienie. Uchwyc ostre kontrasty jasności i szorstkich faktur, wzmocnione przez pozycję światła. To także doskonały czas na tworzenie obrazów monochromatycznych.

ZALETY ZNAJOMOŚCI TERENU

Dobra znajomość miasta, w którym robisz zdjęcia, ma wiele zalet – są nimi między innymi możliwość wielokrotnego odwiedzania danej lokalizacji i wiedza, gdzie można bezpiecznie fotografować po zmroku. Przydatna jest również umiejętność przewidywania pogody.

Wiążą się z tym jednak pewne ważne kwestie, które należy rozważyć. Po pierwsze, pamiętaj o stylu architektury dominującym na obszarze, który fotografujesz, i o tym, w jaki sposób budynki będą przyjmowały kolor światła. Starsze konstrukcje z kamienia pochłaniają więcej światła niż nowoczesne budynki ze szkła, co wpływa istotnie na równowagę ekspozycji i odbijanie barw. Następnie weź pod uwagę kontrast naturalnego i sztucznego światła oraz jego wpływ na wybór ustawienia balansu bieli. Pora dnia, styl budynku oraz ilość światła, jakie te rzeczy zapewniają, będą decydować o tym, jak chłodny lub ciepły powinien być Twój obraz.

Powyżej
Oświetlenie mieszane
Zaplanowanie fotografowania w czasie niebieskiej godziny pozwoli uchwycić w scenach miejskich przyjemną mieszankę sztucznych i naturalnych źródeł światła.

Baw się ekspozycją

Pracuj w trudnych warunkach oświetleniowych i obróć je na własną korzyść w celach twórczych

Miasta ze swej natury są statycznymi elementami krajobrazu, ponieważ wygląd raz zbudowanego budynku rzadko zmienia się w czasie jego istnienia. W przypadku niektórych budowli ich konstrukcja i charakter pozostają takie same przez całe stulecia. To sprawia, że robienie wyjątkowych i zaskakujących zdjęć dobrze znanych miejsc w miastach jest wyzwaniem, ponieważ budynek, plac, ulica lub dziedziniec można sfotografować tylko pod pewną określoną liczbą kątów. Instynktowną rzeczą dla wielu fotografów jest dobór innej długości ogniskowej i próba znalezienia w scenie szczegółu, który bywa pomijany, poprzez przybliżenie lub ukazanie go w ultraszerokokątnym widoku. Może to dać dobry efekt, ale często powoduje dodatkowe problemy, takie jak uchwycenie niepożądanych elementów przy krawędzi kadru. W wielu przypadkach może to się wiązać również z pójściem na pewien kompromis, ponieważ będzie wymagało zmiany kontekstu ujęcia.

To, czego naprawdę potrzebujemy, to pomysł na kompozycję, która jest znajoma, ale ma jakiś mniej spotykany aspekt lub unikatowy charakter. Świetnym sposobem na osiągnięcie tego jest kreatywne podejście do ekspozycji. Długie czasy otwarcia migawki są regularnie stosowane w celu zamiany śladów ruchu w kolorowe smugi, ale z wydłużenia czasu naświetlenia do kilku sekund wynikają

też i inne korzyści. Po pierwsze, pozwala to ukazać ruch na niebie gdy chmury będą się przesuwają nad sceną. Doda to pejzażowi miejskiemu energii i stworzy efemeryczny kontrast ze statycznymi budynkami. Po drugie, złagodzi wpływ elementów rozpraszających uwagę, takich jak samochody i turyści - przy odpowiednio długim czasie możemy się ich pozbyć w ogóle z kadru. To być może jedyny sposób, by pokazać popularne miejsca turystyczne, jak Fontanna di Trevi, bez oblegających ją zazwyczaj tłumów.

Ekspozycję można również wykorzystać do gry z równowagą światła naturalnego i sztucznego. Dzięki niedoświetlaniu możesz stworzyć sylwetki rozpoznawalnych atrakcji turystycznych, oferując nieco bardziej interpretacyjne przedstawienie wyjątkowo często fotografowanego obiektu. I odwrotnie, prześwietlenie może prowadzić do powstania minimalistycznych studiów obiektu.

Bez względu na wybrany cel eksperymentowanie z ustawieniami ekspozycji pozwala zmieniać tonalność sceny, niezależnie od kompozycji i tego, co jest widoczne w kadrze. Często staramy się uchwycić scenę tak, jak wydaje się ona wyglądać naturalnie, jednak zdarza się, że zarejestrowanie czegoś, czego ludzkie oko nie widzi, może dodać intrygi widokowi, który oglądający zdjęcie mogą uważać za dobrze znany.

Z prawej Ukaż ruch

Korzystanie z dłuższych czasów otwarcia migawki pozwala uchwycić ruch ludzi i pojazdów, co dodaje scenie energii, bez całkowitego usuwania widoczności szczegółów wieczniejących obiektów.

Rejestruj długie ekspozycje w świetle dziennym

Twórz bezludne sceny uliczne w środku dnia

1 Znajdź ciekawą kompozycję

Musisz najpierw znaleźć odpowiednią scenę. Wybierz taki kadr, który po otwarciu migawki pozwoli podkreślić ruch (upewnij się, że obiekty przesuwają się przed obiektywem lub oddalają się albo przybliżają do aparatu).

2 Zabezpiecz swój aparat

Upewnij się, że nie blokujesz chodnika ani nie znajdujesz się w niebezpiecznym miejscu, a następnie rozstaw statyw, zaczynając od wysunięcia w pierwszej kolejności górnych sekcji nóg. Aby uzyskać bardziej dynamiczny kąt widzenia, możesz też umieścić aparat na górze torby fotograficznej leżącej na chodniku.

3 Określ gęstość filtra

Załóż filtr ND, przykniij przysłonę do ok. f/16 i sprawdź, czy czułość jest ustawiona na najniższą możliwą wartość. Różne gęstości filtrów pozwolą Ci kontrolować długość czasu otwarcia migawki. Staraj się uzyskać ekspozycję trwającą co najmniej 10 s.

4 Zapobiegaj zaświeceniu

Ponieważ fotografujemy w ciągu dnia, światło może łatwiej przedostawać się do wnętrza aparatu np. przez wizjer optyczny. Jeśli używasz lustrzanki cyfrowej może to powodować błędy w pomiarze wartości ekspozycji. Wiele modeli ma zamocowaną na pasku specjalną osłonę okularu, którą można zasłonić wizjer.

Fotografowanie z ręki

Nie rezygnuj ze zdjęć, nawet jeśli nie masz możliwości podparcia aparatu

Punkty widokowe i ulice miast rzadko są dobrymi miejscami na rozstawienie statywu, co utrudnia fotografowanie w słabym świetle. Pierwszym krokiem w kierunku rozwiązania tego problemu jest znalezienie alternatywnej powierzchni, na której można położyć aparat. Jeśli nie jest to możliwe, oprzyj się o ścianę, trzymaj ręce blisko ciała i wstrzymaj oddech podczas naciskania spustu. Następnie włącz tryb zdjęć seryjnych, upewnij się, że stabilizacja obrazu pracuje w trybie „ogólnym” i wykonaj serię dziesięciu ujęć przy czułości ustawionej na ok. ISO 1600. Równie dobrym rozwiązaniem w przypadku nowszych matryc o niskim szumie jest włączenie funkcji Auto ISO i ustawienie krótszego czasu otwarcia migawki.

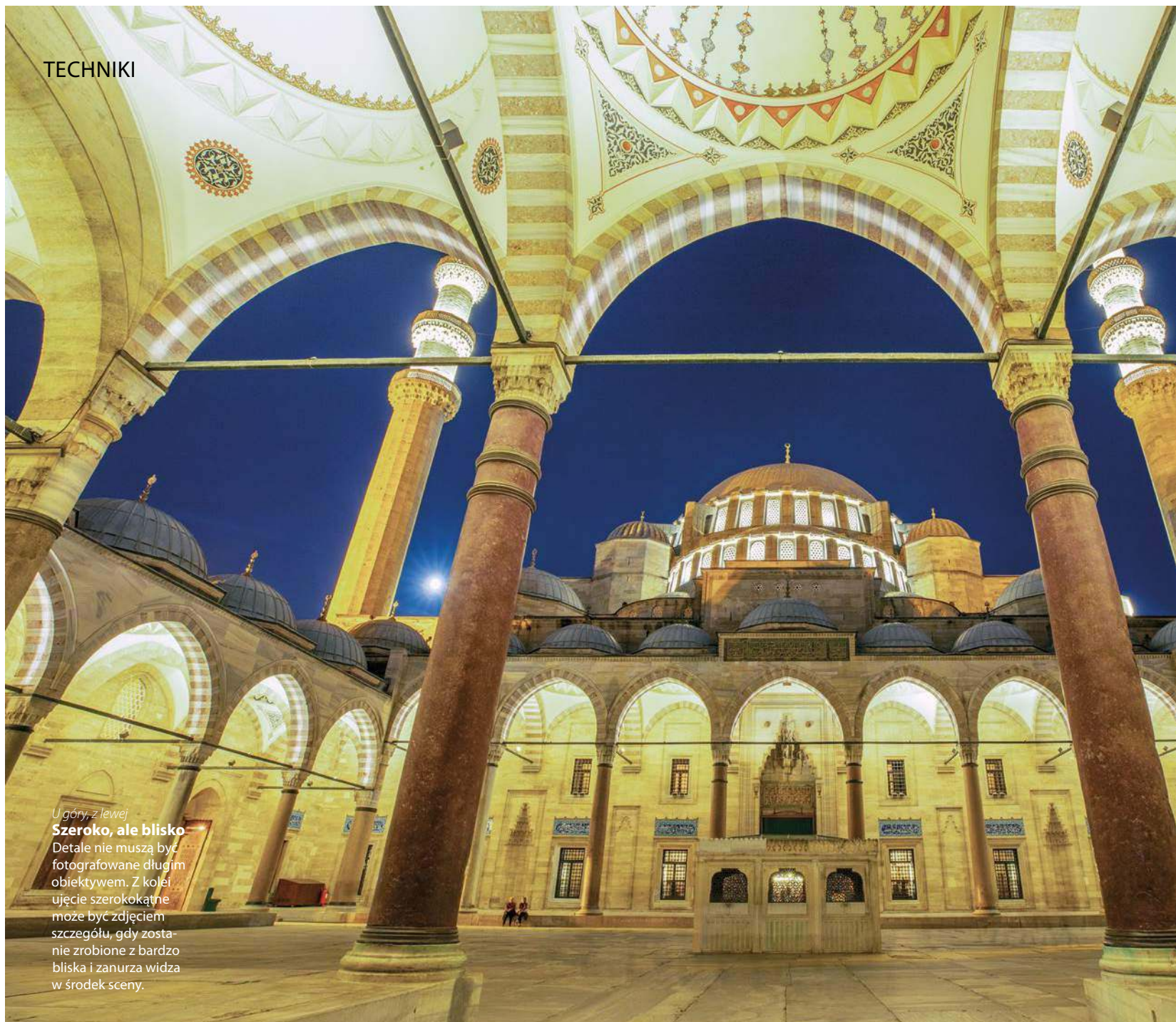
Pomiar światła ma znaczenie

Podkreśl charakter i dynamikę sceny kontrolując sposób pracy pomiaru światła w aparacie

W przypadku wielu scen miejskich wielosegmentowy pomiar światła często nie zapewnia ani dokładnej, ani spektakularnej ekspozycji. Przelączenie światłomierza w tryb częściowego pomiaru przy fotografowaniu średniokontrastowych scen lub pomiaru punktowego w celu uzyskania wysokiego kontrastu sprawi, że podczas wykonywania zdjęć w południe będziesz miał możliwość wyboru zrównoważonej lub ekstremalnej ekspozycji.

© Peter Cairns

U góry, z lewej
Szeroko, ale blisko
 Detale nie muszą być fotografowane długim obiektywem. Z kolei ujęcie szerokokątne może być zdjęciem szczegółu, gdy zostanie zrobione z bardzo bliska i zanurza widza w środek sceny.

Podkreśl szczegóły

Przyjrzyj się bliżej drobnym elementom tworzącym atmosferę miasta

Możliwość zobaczenia rozleglejszego obrazu nie zawsze jest zaletą, zwłaszcza gdy próbuje się przekazać widzom na dwuwymiarowej fotografii, jakie uczucia wywołuje u odwiedzających miasto, którego być może nigdy wcześniej nie widzieli. Szerokie widoki lub ujęcia ukazujące całe budynki z pewnością oddają spektakularność miejsca, ale jeśli chcemy, aby oglądanie naszych zdjęć było wciągającym doświadczeniem, które przenosi widzów w sam środek sceny, musimy odwołać się do większej liczby ich zmysłów.

Wielu z nas zdaje sobie sprawę, że esencja miejsca często tkwi w drobnym szczegółach. Podczas eksploracji miasta podświadomie rozpoznajemy wskazówki dotyczące panującej tam atmosfery i sumujemy wiele fragmentów informacji wizual-

nych, aby uzyskać pełniejszy obraz. Dlatego czasami dane miejsce może przypominać nam coś innego i nie jesteśmy pewni dlaczego – dzieje się tak, ponieważ ma ono wspólną kolorystykę, podobne zapachy i faktury oraz układ przestrzenny. Jeśli skupimy się na stworzeniu kolażu mniejszych, charakterystycznych detali, możemy zbudować bardziej realistyczny i emocjonalny obraz.

To kolejna zaleta znajomości miasta, które fotografujesz – już rozpoznajesz jego atmosferę i masz wgląd w aspekty, które czynią je wyjątkowym. Poszukaj osób prowadzących działalność związaną z miastem, takich jak sprzedawcy pracujący na słynnym targu lub kelnerów obsługujących klientów w kawiarni zlokalizowanej na nabrzeżu. Skup się na kolorowych budynkach i ciekawych kłatkach

schodowych. Jeśli istnieją wyjątkowe budowle, wyolbrzymiaj ich różnicę w wyglądzie w stosunku do struktur, które można znaleźć gdzie indziej, używając przerysowanej perspektywy lub włączając w obręb kadru kontrastującą architekturę.

Sekret tworzenia udanych zdjęć życia miejskiego nie opiera się tak bardzo na tym, co uda Ci się uchwycić, ale raczej na tym, jak to zrobisz. Elementem, którego brakuje wielu mniej efektownym zdjęciom, jest interakcja między ludźmi a ich otoczeniem. Obrazy opowiadające najciekawsze historie to zaś te, które przedstawiają żyjących w danym miejscu mieszkańców miasta! Ta symbioza jest często najbardziej widoczna, gdy fotograf skupia się na prostszym ujęciu i podkreśla cechy poszczególnych elementów ożywiających miasto.

**OD OGÓŁU
DO SZCZEGÓŁU**

Obiektywy o bardzo szerokim zakresie ogniskowych uważane były zawsze za symbol kompromisu. Ale to już przeszłość. A Tamron 28-200 mm f/2,8-5,6 jest na to świetnym przykładem. Jasny, lekki, kompaktowy, a do tego z krótkim dystansem ostrzenia pozwala rejestrować i szerokie sceny i drobne detale.

© Jeremy Flint

Ludzie przy pracy
Aby stworzyć silny wątek narracyjny, który przykuje uwagę, wywołując emocje, pokaż ludzi wchodzących w interakcję z otoczeniem.

© Peter Fenech

Skup się na kolorze

Uczyn kontrastowe obszary koloru głównym obiektem zainteresowania

Jasne ściany, malowane donice, murale – to tematy, które doskonale oddają charakter miasta i jego mieszkańców. Upewnij się, że zapisujesz zdjęcia w formacie RAW, zmień tryb balansu bieli na światło dzienne, i wyizoluj w kadrze obszary koloru. Szukaj kontrastów lub świadomie twórz obrazy, na których w pełni dominuje jeden kolor. Baw się kompozycjami, które są zarówno abstrakcyjne, jak i takimi, które zawierają rozpoznawalne obiekty. Fotografuj z różnymi ogniskowymi, aby znaleźć idealną równowagę między szczegółami.

© Peter Fenech

© Peter Fenech

Doskonal swoje kompozycje

Jak tworzyć proste ale efektowne ujęcia w ruchliwym środowisku miejskim

Miasta ze swej natury są trudne do sfotografowania. Większość scen jest zbudowana wzdłuż osi pionowej, ponieważ budynki są często wyższe niż szersze. Gdy są niskie, ale szerokie, między nimi występuje dużo negatywnej przestrzeni, co może sprawić, że kompozycje fotograficzne będą wyglądać na niezrównoważone. Jeśli spróbujesz odchylić aparat w górę lub w dół, ryzykujesz wprowadzeniem zbiegających się pionów, podczas gdy regulacja odchylenia osi optycznej obiektywu poprawi perspektywę boczną. Tworzy to mocne linie wiodące, które, gdy nie poświęci się im wystarczającej uwagi, mogą przedwcześnie wyprowadzić wzrok oglądających poza kadr.

Tymczasem w przypadku fotografowania wysokich obiektów samo ustawienie aparatu w orientacji pionowej może usunąć wrażenie wysokości lub kierunku, tworząc płaskie ujęcie bez możliwości do zidentyfikowania punktu początkowego lub końcowego.

Oczywiście w przypadku pejzaży urbanistycznych i studiów życia miejskiego ważne jest, aby dostosować kompozycję do rodzaju każdej kolejnej sceny. Nie ma dwóch takich samych środowisk miejskich, nawet jeśli architektura może wydawać się podobna. Układ ulicy wpływa na liczbę przeszkód znajdujących się między aparatem a uwiecznianym obiektem, dlatego trzeba to ocenić przed rozpoczęciem fotografowania. Następnie należy w pełni przeanalizować scenę,

aby sprawdzić, jak współgrają ze sobą wszystkie jej komponenty.

Może się to wydawać prostym procesem, ale to coś więcej niż wykonanie wielu zdjęć pod różnymi kątami. Jako fotograf musisz zrozumieć, czego szukasz, być w stanie określić, kiedy kompozycja ma dużą siłę oddziaływania, a kiedy kadr jest przeładowany lub brakuje mu równowagi szczegółów. Jeśli eksperymentujesz z ekspozycją, tworząc na przykład sylwetki, musisz być świadomy nakładania się struktur budynków, co zniekształca kontury. W takich przypadkach do uzyskania separacji konieczna byłaby zmiana ogniskowej.

Kwestie techniczne mogą być wyzwaniem nawet dla doświadczonych fotografów, ale czasami wygląd kompozycji krajobrazu miejskiego mogą poprawić proste korekty. Kluczem do uzyskania idealnego kadru może być zastosowanie nieco krótszej ogniskowej, uwzględnienie roślinności na pierwszym planie lub wykorzystanie sylwetki ludzkiej oddającej skalę i zwiększającej dynamikę sceny. Pamiętaj, że „inność” zawsze zatrzyma wzrok widza na dłużej.

Z prawej

Obramowania i pierwsze plany

Spójrz szerzej i uchwyc charakterystyczne punkty miasta w kontekście ich otoczenia. Pokaż widzowi, jak to jest być blisko budowli lub znanego miejsca.

Użyj ekstremalnych kątów

Unikaj „przeciętnych” perspektyw

Przedstawienie energii lokalizacji na pojedynczym, dwuwymiarowym obrazie może być wyzwaniem, więc wszystko, co pozwala nam wyolbrzymić charakter danego miejsca, będzie korzystne. Fotografuj z niskiej perspektywy za pomocą ultraszerokokątnego obiektywu, aby rozciągnąć wysokość budynków, tworząc wrażenie ich górowania nad otoczeniem.

Jest to również doskonała technika do fotografowania imponujących sklepień – pamiętaj tylko, aby uchwycić je dokładnie pod kątem 90 stopni. Skuteczne jest również zrobienie czegoś przeciwnego (fotografowanie z góry w dół), podobnie jak zbliżenie się do obiektu z obiektywem o ogniskowej 16 mm lub krótszej.

Znajdź wyższy punkt widzenia

Uczyni tematem jasne, kontrastujące obszary koloru

Aby uchwycić widok na całe miasto, poszukaj miejsca położonego wyżej niż poziom ulicy. Wykorzystaj swoją wiedzę o ukształtowaniu terenu miasta, aby zlokalizować miejsca, które oferują ciekawe widoki i dzięki którym sfotografujesz zachodzące lub wschodzące słońce. Zapewnia to wyjątkową perspektywę i pozwala łatwo dostrzec szczegóły znajdujące się powyżej budynków, które w przeciwnym razie łatwo byłoby przegapić.

Powyżej

Pokaż kontekst

Kto powiedział, że szeroki kąt nie nadaje się do streeta? Tamron 11-20 mm to idealne narzędzie do tworzenia dynamicznych miejskich ujęć

Wypróbuj ten sprawdzony sposób pracy

Oto jak krok po kroku znaleźć kadr, o którym myślałeś, że go już widziałeś

1 Rozpocznij od środka zakresu Sposobem na uniknięcie stosowania tylko „skrajnych wartości” naszego zooma jest ustawienie ogniskowej obiektywu na średnią długość. W przypadku 24–70 mm będzie to około 50 mm. Następnie zrób zdjęcia z ogniskową dłuższą i krótszą od tej środkowej.

2 Sprawdź efekt odbicia Spróbuj uchwycić budynek z przeciwnej perspektywy. Jeśli fotografujesz na wschód, przejdź ulicę wzdłuż i uchwycić ją, patrząc na zachód. Może to zmienić widoczny kształt budynku i pozwolić Ci kontrolować szczegóły tła lub wyrównać pozycję nieba.

3 Zmieniaj odległość Zbliżaj się i oddalaj od obiektu. Spowoduje to pewne zniekształcenie, ale metoda ta przy ostrożnym użyciu może wyolbrzymić wysokość lub fizyczną separację. W każdym z miejsc wykonywania zdjęcia wypróbuj pełny zakres ogniskowych, aby uzyskać jak najwięcej różnorodnych kadrów.

4 Zmieniaj kontekst Spróbuj sfotografować obiekt z bliska, z minimalną liczbą szczegółów wokół, a następnie oddalić się, aby uchwycić więcej otoczenia. Tam, gdzie istotne detale znajdują się bliżej aparatu, spróbuj wykorzystać je jako obramowanie lub linie prowadzące.

HISTORIA UKRYTA ZA KADREM

Fotograf: António Bernardino Coelho

Strona: 100asa.com/photographer/antoniocoelho

Instagram: @antonio_bernardino_

Miejsce: Porto, Portugalia

Parametry: Sony A7 III + Sony 50/1,8,
f/5,6, 1/250 s, ISO 80

Historia powstania zdjęcia: W przypadku ikon architektury największym wyzwaniem jest stworzenie obrazu wyróżniającego się wśród tysięcy wykonanych już w danym miejscu zdjęć. Można to osiągnąć poprzez zastosowanie nowych technik, co oczywiście nigdy nie jest łatwe - otoczenie może ograniczać fotografa, a kultowe budowle „wypalają się” w naszej pamięci. Cała sztuka polega więc na wyzwoleniu się z gotowych schematów i odrzuceniu starych klisz.

Fotograf António Bernardino Coelho podjął wyzwanie i postanowił przedstawić architekturę sali koncertowej Casa da Musica w Porto w bardziej oryginalny sposób. „Moim celem było ukazanie innego widoku tego budynku, co było trudne, ponieważ jego bryła znana jest na całym świecie. Został zaprojektowany przez holenderskiego architekta Rema Koolhaasa i oddany do użytku z okazji przyznania miastu tytułu Europejskiej Stolicy Kultury” – wyjaśnia.

Kadrując budynek w jego otoczeniu, António zdecydował się na wykorzystanie perspektywy liniowej z zanikającym punktem zbiegu. Ale przyjęcie takiej strategii fotografowania wiązało się z pewnymi trudnościami.

„Jednym z głównych problemów była niewielka odległość miejsca, z którego zrobiłem zdjęcie, od samej budowli” – mówi. „Gdybym użył obiektywu szerokokątnego, efekt, jaki bym uzyskał, rozplaszczyłby budynek wzdłuż ziemi. Dlatego zrobiłem w sumie 13 zdjęć i stworzyłem z nich panoramę”.

Podążając za swoją twórczą wizją, António poprawił jeszcze kilka rzeczy w postprodukcji. „Chciałem uwydatnić bryłę, zwłaszcza prawe okno z panelami z niebieskich płytek – charakterystycznych dla Portugalii. Zminimalizowałem też wpływ otoczenia, zarówno z prawej strony, jak i samego podłoża, dodając efekt rozmycia, aby skierować całą uwagę widzów na detale architektoniczne” – mówi António.

Z prawej

Sztuka zaklęta w betonie

„Bardzo ważny był dla mnie kolor, zaś cienie uwydatniają samą bryłę budynku i wspaniale podkreślają jego unikatowe cechy” – mówi António.

JA JUŻ SIĘ NIE SPIESZĘ

O *slow photography* – fotografii niespiesznej, uważnej, a czasem nawet... niezrobionej – rozmawiamy z Pawłem Kosickim, fotografem, który spędza większą część roku w drodze.

Tekst: Julia Kaczorowska

Cześć. Myślałam, że przyjedziesz na rowerze.

Rozważałem to, ale od czasu, kiedy mieszkam w Warszawie, lubię czasem przejechać się metrem. Nie wiem, jaki będzie temat naszej rozmowy, nie pytałem wcześniej, ale odpowiada mi to. Lubię być zaskakiwany. Na przykład czasami chodzę do kina, nie sprawdzając wcześniej, o czym będzie film.

A często bierzesz aparat w rękę i jedziesz gdzieś bez planu?

Tak, czasem jeżdżę w miejsca, o których czytam dopiero post factum. Lubię taki stan. W drodze powrotnej, w samolocie dowiaduję się o tym, co widziałem. Nie interesują mnie miejsca turystyczne, zabytki i „inne katedry”, ciekawią mnie zwykli ludzie, życie miasta i ulicy.

„W drodze równa się w domu” – powiedziałeś w filmie, który nagrało o Tobie Fujifilm. Zawsze tak było?

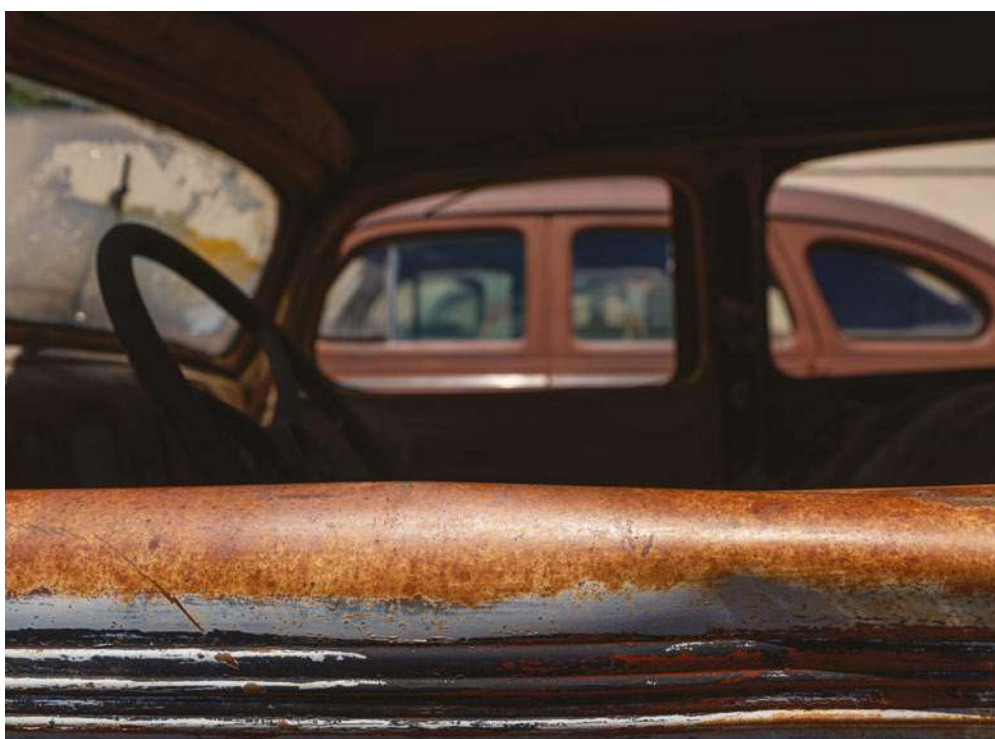
Nie, ale im częściej się podróżuje, tym środek ciężkości bardziej się przesuwa. Nagle domem staje się bycie w drodze. Jeżeli podróżujesz więcej niż przez połowę roku, ciągle bywasz w hotelach, samolotach, parkach, kawiarniach, to gdy wracasz

Paweł Kosicki

Zaczynał jako fotoreporter tygodnika *Wprost*. Żądny nowych wyzwań wyjechał do Londynu, gdzie zawładnęła nim fotografia uliczna. W 1991 roku wrócił do kraju, na kolejne lata wpadł w wir fotografii komercyjnej. W 2004 roku znów spakował plecak i wyruszył w drogę. W Rzymie uczył się warsztatu od fotografów Magnum, w Warszawie ukończył z wyróżnieniem Warszawską Szkołę Filmową WSF. W 2009 roku został członkiem ZPAF. Od kilkunastu lat prowadzi i organizuje warsztaty fotograficzne. Ambasador Fujifilm Polska.

do domu, czujesz pewien niepokój, dyskomfort i chcesz znów wyruszyć przed siebie. Zdarzyło mi się kiedyś obudzić i przez chwilę nie wiedzieć, gdzie jestem. To nie było takie krótkie nieprzytomne przebudzenie, tylko dłuższa blokada, trwająca prawie pół minuty. Przeraziłem się. Od tamtego incydentu minęły już ze dwa lata i na szczęście się to nie powtórzyło. Ale mam tak, że gdy dłużej siedzę w domu, to coś mnie uwiera. Akurat lipiec i sierpień to dla mnie wakacyjne miesiące, które spędzam w domu. Siedzę w mieście, oglądam Tour de France, jeżdżę na rowerze, gram w koszykówkę, tenisa, czytam, chodzę do kina, i robię wszystko to, czego nie mogę robić, kiedy jestem w drodze.

Kiedy zaczęło się to uzależnienie od podróży?

W 2004 roku. Pojechałem na Islandię i to była podróż, która otworzyła przede mną nowe drzwie. Wcześniej oczywiście jeździłem po Polsce, Europie, w młodości mieszkałem w Londynie ponad rok, ale ten wyjazd zaburzył jakieś status quo w moim życiu i wtedy pomyślałem: „o! to jest to, czego szukałem”. Miałem już ponad 35 lat, mój syn poszedł do szkoły, pomyślałem więc, że najwyższy czas wejść na nowe ścieżki. A o podróżowaniu marzyłem zawsze, bo właśnie z tego powodu studiowałem turystykę i rekreację. W moich czasach, jakkolwiek pretensjonal-

nie to brzmi, nie było innej drogi. Chciałem być przewodnikiem, pilotem wycieczek czy kimś takim, żeby móc poznawać świat.

I na Islandii już fotografowałeś.

Tak, fotografowałem już od dawna, od początku świata. (śmiech) Pojechałem na Islandię za ostatnie pieniądze, nie płacąc przez trzy miesiące rachunków. Rzuciłem wszystko na szalę. Niektórzy pukali się w głowę, że robię coś wbrew rozsądkowi. Ale zrobiłem tam kilka dobrych zdjęć, w tym jedno, które znalazło się później na Grand Press Photo i przyniosło mi wiele innych nagród w Polsce i za granicą. Dzięki niemu wyjazd mi się kilkukrotnie zwrócił. Nie planowałem tego, nigdy nie chodziło o nagrody, to był przypadek, ale jak widać, warto czasem podjąć ryzyko.

Czym się różni fotografia podróżnicza od fotografii drogi?

Fotografia podróżnicza skupia się jedynie na obserwacji i zapisie tego, co spotyka nas w podróży. Fotografia drogi z kolei, w moim odczuciu, to rodzaj autorskich zapisków. Więcej w nich jest autora niż otaczającej rzeczywistości. Obraz napotkany w drodze jest jedynie pretekstem do refleksji...

Zapisujesz te refleksje w jakimś notatniku?

Tak, podczas podróży notuję sobie jakieś hasła, czasem coś dyktuję do telefonu, ale zdarza mi się też, że tekst powstaje już po powrocie. W Ameryce było nawet tak, że kilka obrazów zapisałem tylko w głowie, bo nie zdążyłem zrobić zdjęcia. Pamiętam takie zapisane zdjęcie... Siedem pasów, jest jeszcze poboczne. Korek. Wjeżdżam do Los Angeles od strony Pasadena. Na wiadukcie dostrzegam meksykańską rodzinę: ojciec, matka i trójka dzieci. Z nieukrywanym zachwytem przyglądają się, przypominającej Amazonkę, rzece samochodów. Pod nimi wielki baner, którego nie widzą, głosi wielkimi literami „Jesus saves from hell”. Obraz, który widzę, zachwyca mnie swą uniwersalną wymową. Nie robię zdjęcia, prowadzę, a ten obraz trwa tylko moment. Rejestruję go w pamięci. A gdyby tak napis nad autostradą głosił „Jesus saves from traffic jam”? Ileż więcej mieszkańców Miasta Aniołów znalazłoby nową drogę do nieba... Taki zapis to moim zdaniem też jest fotografia drogi.

Lubię wracać tam, gdzie już byłem.

Czy to stwierdzenie z Tobą rezonuje?

Tak, ja jestem z tych, którzy jeżdżą w to samo miejsce wielokrotnie. Oczywiście wciąż też odkrywam nowe miejsca. Ale za chwilę jadę do Wenecji po raz... 25?. Prowadzę tam warsztaty. Po nich zostaną tam na dłużej, już sam. Co roku jeżdżę

„Zdarzyło mi się kiedyś obudzić i przez chwilę nie wiedzieć, gdzie jestem. To nie było takie krótkie nieprzytomne przebudzenie, tylko dłuższa blokada, trwająca prawie pół minuty. Przeraziłem się”

też do Nowego Jorku. Jak z niego wyjeżdżam, to oczywiście jestem zmęczony tą energią, hałasem, chaosem, ale wracam. Podobnie jest z Lizboną, Berlinem i zachodnim wybrzeżem Ameryki.

Co Cię ostatnio zachwycało, albo co Cię w ogóle zachwyca w świecie?

Natura. Natura mnie zachwyca coraz bardziej. Kiedyś jeździłem głównie do wielkich miast i wciąż cieszy mnie, że niebawem zobaczę Tokio, ale ostatnio najbardziej zachwyca mnie nieskalana przestrzeń, cisza, miejsca z dala od cywilizacji. Mam świadomość, że zdewastowaliśmy ten świat, że on odchodzi. Ostatnio zachwycała mnie na przykład pustynia Wadi Rum w Jordanii. Chodziłem o wschodzie słońca po ogromnych skałach i może nie zrobiłem tam specjalnie oryginalnych fotografii, ale obcowanie z tym miejscem było czymś niezapomnianym. Z drugiej strony zapamiętałem frazę, która pada w filmie „Lawrence z Arabii”: „Wy biali kochacie tę pustynię, lecz przyjeżdżacie tu tylko na chwilę, my Arabowie musimy tu żyć”. I ja faktycznie byłem takim „bia-

łym”, który przyjechał tylko na chwilę, zachwycił się i pewnie nie byłby w stanie tam się odnaleźć na dłużej. Lubię też przestrzenie w Ameryce. Niedawno wróciliśmy z kolejnego wyjazdu po zachodnim wybrzeżu, po ukochanej Nevadzie, Arizonie, Colorado, Kalifornii i Nowym Meksyku. Kocham tamtejsze drogi po horyzont, można nabrać powietrza, nie ma tam literalnie nic. I mi to „nic” się najbardziej podoba.

A zdarza Ci się wyjeżdżać bez aparatu?

Nie, zawsze mam jakiś aparat ze sobą, ale czasami nie robię zdjęć. Nie jestem fotografem z uzależnieniem, który kompulsywnie fotografuje wszystko. Nie za wszelką cenę. Oduczyłem się tego, nabrałem dystansu. Nic już nie muszę. Fotografuję, kiedy chcę.

Czyli kiedyś Ci brakowało tego dystansu?

Tak, kiedyś więcej fotografowałem i bardzo przeżywałem, kiedy coś mi się nie udawało. Pamiętam taką sytuację w Lizbonie, kiedy wszedłem do kawiarni i zobaczyłem scenę idealną: światło,

człowiek, bar i pies... Zaczęłem robić zdjęcia, ale zapomniałem o ustawionej w aparacie ostrości manualnej i zdjęcia wyszły nieostre. Zaczęłem się szamotać, chciałem odtworzyć scenę raz jeszcze, a mój bohater, który popijał porto rzucił z dezynwolturą: Per que? Po co? No właśnie, po co? To była taka piękna scena. Zamiast się nią ucieszyć, wywołałem zamęt i wprowadziłem niepotrzebny „nerw”. Tamta chwila mnie zmieniła. Dziś w takich sytuacjach nieważne jest, że nie mam zdjęcia, ważne, że ją widziałem. Mogę ją przecieć „napisać”.

Już bardzo długo pracujesz na sprzęcie Fujifilm. Czy ta kolejna, piąta już generacja aparatów czymś Cię zaskoczyła?

Aparaty mnie już raczej niczym nie zaskakują. Dla mnie najważniejsze jest, żeby sprzęt był niezawodny, a fotografowanie sprawiało przyjemność. Poza tym obsługa aparatu ma być prosta, intuicyjna. Są na rynku aparaty, które przemawiają w obcym dla mnie języku. Aparaty Fujifilm gadają do mnie „po mojemu”.

„Zacząłem robić zdjęcia wolniej. Fotografowanie średnim formatem narzuca większe skupienie, dokładność i precyzję”

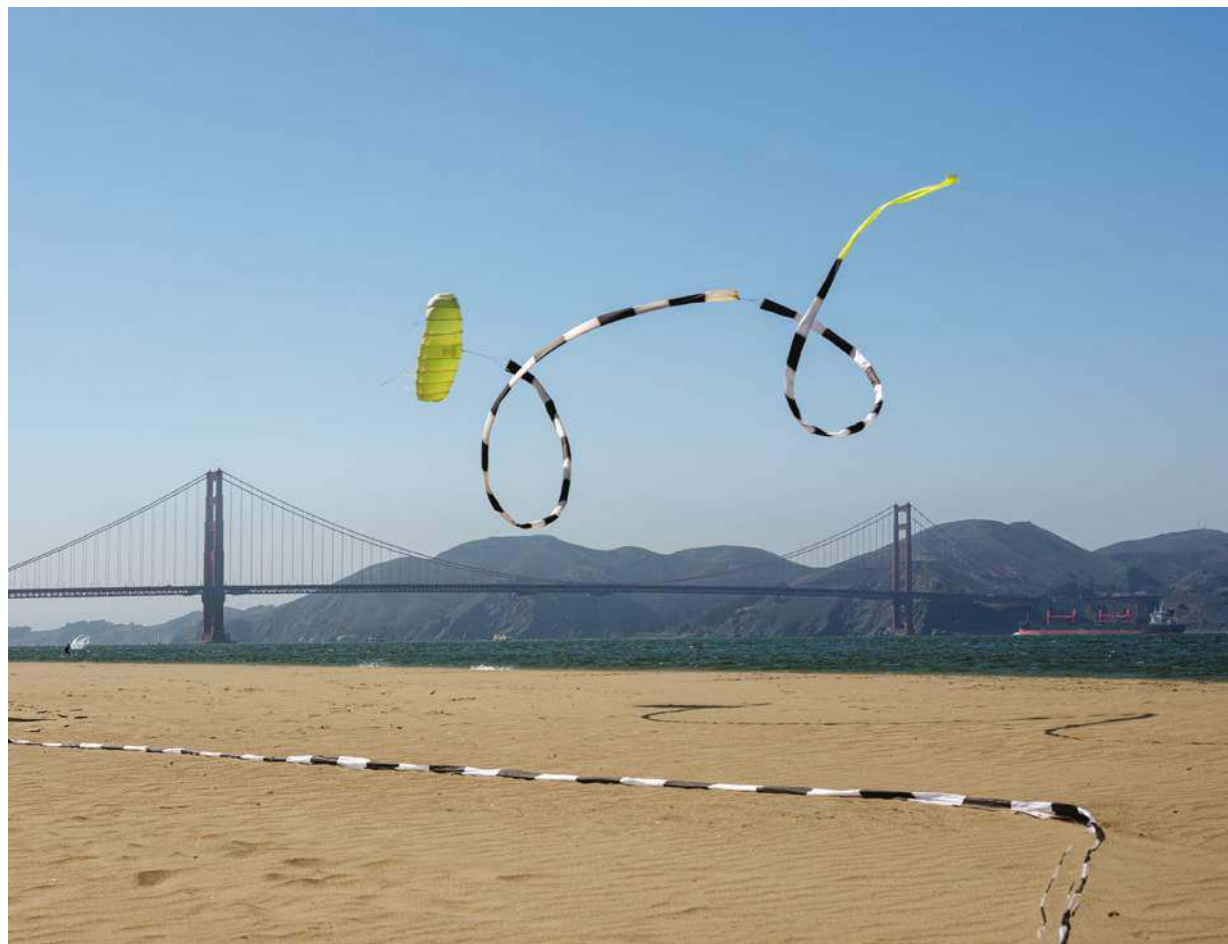
Świetnie też radzą sobie z kolorem, a na tym akurat bardzo mi zależy. Są też solidne jak skała... Kilka tygodni temu, w Ameryce, aparat spadł mi z kilku metrów na kamienną posadzkę, trochę się potłukł, ale nie roztrząskał i mogłem nim dalej robić zdjęcia. Poza tym lubię w „fujikach” te wszystkie pokręta, takie trochę w starym stylu. Bez trudu można odnaleźć się w nieprzewidzianej, nagłej sytuacji. Poza twórczą działalnością jest jeszcze praca komercyjna. Tam liczy się szybki autofocus procesor oraz wszelkie techniczne nowinki i aparaty Fujifilm to wszystko posiadają.

Wspomniałeś o kolorach. Mówi się, że aparaty Fujifilm mają świetne JPEG-i „prosto z puszki”. Pracujesz mimo wszystko w RAW-ach?

Tak, fotografuję w RAW, ale korzystam z symulacji filmów Fujifilm, już po zaimportowaniu zdjęć do Lightrooma. Ostatnio moją ulubioną jest Nostalgic Negative. Odwołuje się ona do barwnej stylistyki fotografii amerykańskich klasyków z lat 50. i 60. Poza tym RAW pozwala mi maksymalnie wykorzystać możliwości, jakie oferuje matryca, szczególnie jeśli chodzi o jej ogromną rozpiętość tonalną. Nie chcę z tego rezygnować.

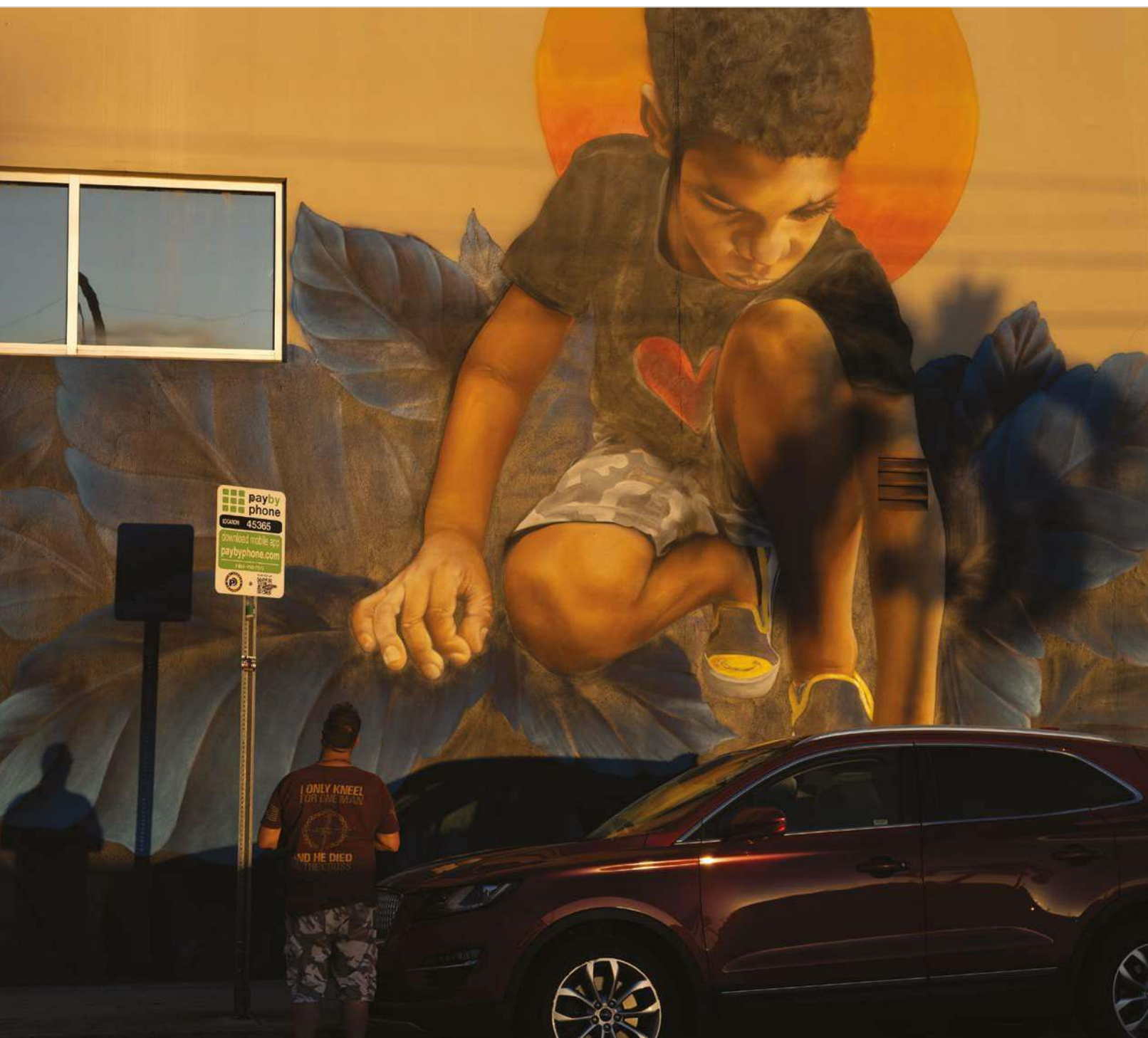
Utożsamiany byłeś dotychczas jako promotor małych aparatów, a tu nagle GFX. Co się wydarzyło?

Zawsze wybierałem małe, kieszonkowe aparaty na wyprawach rowerowych sięgałem też po telefony. Ale ostatnio zwolniłem, przeszedłem na stronę slow life. Dokładnie rok temu, kiedy jechałem do Nowego Jorku, zaproponowano mi, żebym zabrał ze sobą GFX-a 50S II. Wcześniej w młodości fotografowałem średnimi formatami, wiedziałem więc, czym to pachnie i nie bardzo wyobrażałem sobie robienia zdjęć w drodze przy pomocy tego rodzaju aparatu. Pierwsze chwile rzeczywiście były trudne, aparat nieco mnie uwierał, ale po kilku dniach polubiliśmy się. Zacząłem robić zdjęcia wolniej. Fotografowanie średnim formatem narzuca – być może podświadomie, ale jednak narzuca – większe skupienie, dokładność i precyzję. Słowem zwalnia cały proces, co z kolei wpisuje się w moje „zapotrzebowanie na większy spokój”. Mniej znaczy więcej. Mniej kadrów przypadkowych, chaotycznych na rzecz bardziej osobistych i świadomych. A jeśli już bardziej osobistych, wartościowych, to zapisane w najwyższej możliwej jakości. I to oferuje średnioformatowy GFX. Kiedy po miesiącu wróciłem z Nowego Jorku, postanowiłem od razu kupić własnego GFX-a.

„Pozyskiwanie obrazów nie jest już esencją. Dziś dla mnie liczy się bardziej droga, która do nich wiedzie. Nawet jeśli nikt nie będzie już chciał ich oglądać, chcę mieć pewność, że zapisane są po mojemu”.

Większość ludzi ogląda teraz zdjęcia na telefonach, a w takich warunkach trudno będzie docenić możliwości aparatu średnioformatowego. Ty drukujesz swoje prace.

Nawet na telefonie łatwo odróżnić dobre zdjęcie od kiepskiego. Tak, mam ogromną satysfakcję, drukując swoje zdjęcia. Ale jeśli spojrzeć na kwestię mojego stosunku do fotografii, mam dziś wobec niej nieco inne oczekiwania. W mojej opinii pozyskiwanie obrazów nie jest już esencją. Dziś dla mnie liczy się bardziej droga, która wiedzie do moich zdjęć. Nawet jeśli nikt nie będzie już chciał tych zdjęć oglądać i przypadną w instagramowym oceanie, chcę mieć pewność, że te zapisane przeze mnie są zapisane po mojemu, w możliwie najwyższej jakości.

Bywa jednak, że publikujesz swoje zdjęcia online.

Tak, wrzucanie ich do Internetu to czasem zabawa, a czasem działania komercyjne. Teraz jednak chciałbym wydać książkę z moimi fotografiami i tekstami. Brakuje mi czasu, ale powolutku, krok po kroku, zaczynam do tego siadać. I wtedy jakość średniego formatu na pewno się przyda. Często publicznie pytam: Gdzie publikować zdjęcia? Na Facebooku? Nikt tego nie ogląda, wszyscy jedynie scrollują. Instagram? Jeszcze gorzej, zdjęcia giną w zalewie rolek z kotkami, które szczerze mówiąc, sam czasem przeglądam. Nie znam miejsca, nie znam odpowiedniej przestrzeni, gdzie można łączyć obraz ze słowem, żeby nie został zakrzyczanym przez banał.

Prócz książki jest jeszcze wystawa.

Wystawa związana jest z dużymi kosztami, a poza tym dziś na wystawę fotograficzną przychodzi jedynie fotografowie. To mi się nie podoba. Dawniej przychodzili tam ludzie zainteresowani foto-

grafią albo ci, którzy chcieli zgłębić jakiś problem, poznać świat. Teraz na wystawach spotykam głównie znajomych. Towarzystwo to jest oczywiście bardzo miłe, ale nie o to przecież chodzi.

Przez tyle lat fotografowania musiałeś zgromadzić porządne archiwum. Masz jakiś sposób, żeby nad nim zapanować?

Zapisanych w archiwum zdjęć mam setki tysięcy, do tego jeszcze negatywy. O wielu dawno już zdążyłem zapomnieć i czasem odkrywam je po latach. Ale mam je uporządkowane, ułożone latami i miejscami. Mam też zrobione kopie. Wiele obrazów jednak i tak przypadnie, bo nie znajdę przestrzeni, żeby je wszystkie pokazać. A szkoda. Żal trochę tych zdjęć i myślę, że wielu fotografów odczuwa podobne rozczarowanie. Moich podróżujących ze mną warsztatowiczów zawsze namawiam, by efektem fotograficznych wypraw była książka czy choćby zin, opowiedziana histo-

ria, album choćby w jednym egzemplarzu. Taka publikacja uczy edycji, uczy języka opisywania świata przy pomocy obrazów, a to przecież jest celem warsztatów. Znam fotografów, którzy bardzo dużo podróżują, a potem już nawet nie przeglądają wykonanych fotografii, które zrobili, bo zaraz po powrocie muszą pakować walizki do kolejnej wyprawy.

Część zdjęć przepadnie, ale zostanie, na szczęście, Twoja przyszła książka.

Bardzo bym chciał. To jest bez wątpienia moje marzenie, żeby mój syn zobaczył, co tam ten tata tworzył przez te wszystkie lata, kiedy wyjeżdżał w nieznanne.

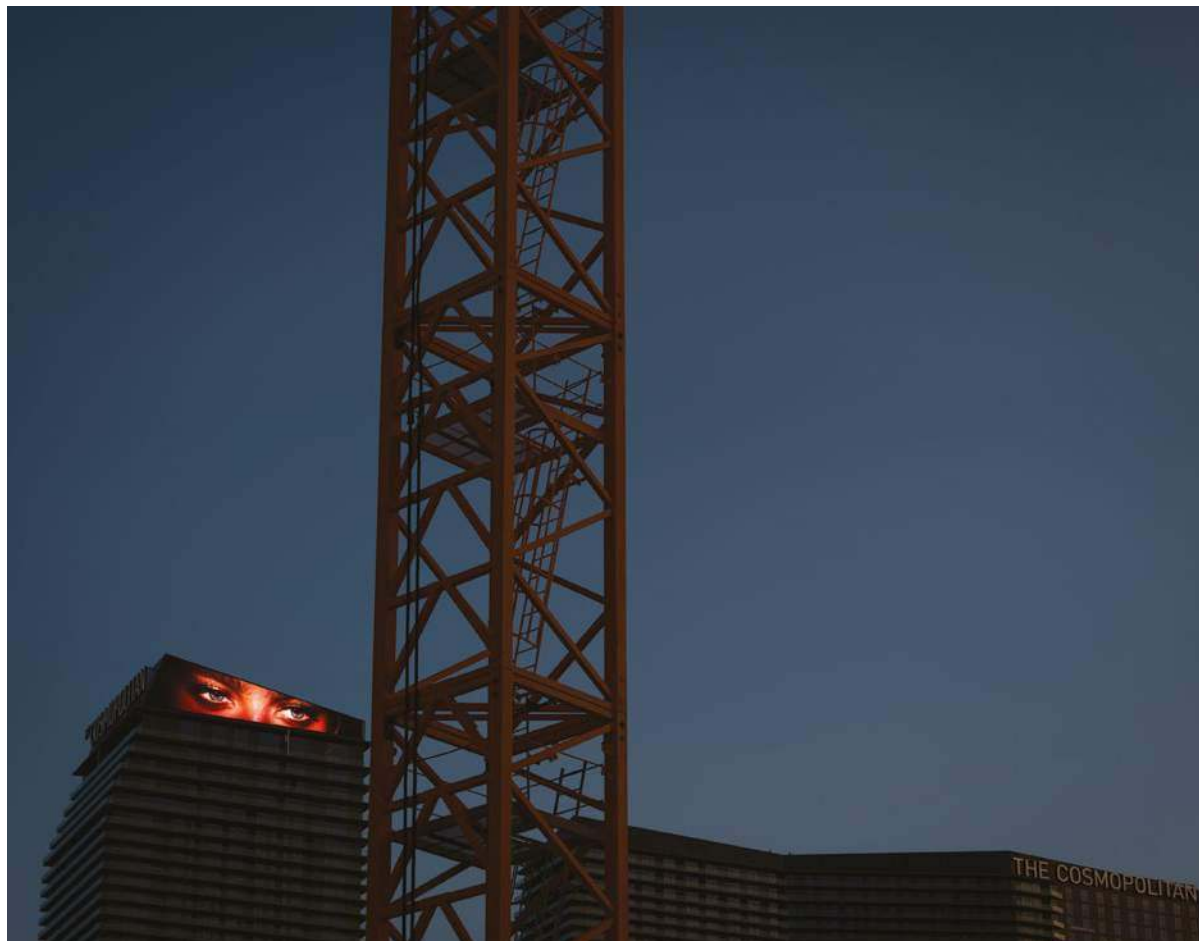
Wyczuwam, że jesteś sprzętowym minimalistą. Masz ulubiony obiektyw?

Najlepszym obiektywem był dla mnie zawsze 35 mm w przeliczeniu na pełną klatkę, czyli 45 mm w przypadku GFX, a 23 mm w przypadku aparatów serii X. Z takim obiektywem można pojechać gdziekolwiek i zrobić niemal wszystko. Mam zresztą taki aparat, X100V, który uwielbiam, i on ma właśnie wbudowany na stałe obiektyw 35 mm (23mm). Zrobiłem kiedyś taki eksperyment, zabrawszy ten aparat jako jedyny na wyprawę do Meksyku. Udowodniłem sobie wtedy, że mniej znaczy więcej, że jedną ogniskową można zrobić naprawdę wspaniałe rzeczy. Ta prostota dała mi dużo swobody. Lubię, kiedy nie muszę nic wymieniać, zasta-

nawiać się ani dźwigać. Mam jeden aparat, jeden obiektyw, podnoszę rękę, robię zdjęcie i już. Oczywiście nie wszystkie zdjęcia da się tak zrobić, ale to nic, jak już powiedziałem, ja już nic nie muszę. 50 mm to dla mnie trochę za wąsko, 28 mm trochę za szeroko, a 35 mm jest akurat. Poza GF 45mm, mam też do GFX-a podstawowego zooma o ogniskowej 35–70 mm (czyli 28–50 mm w pełnej klatce), który kupiłem razem z aparatem. To bardzo niedoceniony obiektyw. Jest może nieco ciemny, ale i tak na amerykańskich bezdrożach przymykałem przysłonę do f/8 czy f/11. Czasem tylko czuję dyskomfort, kiedy fotografuję zoomem, bo tracę pewność, czy mam podejść, czy może zmienić ogniskową. Wszystkie zmienne wprowadzają jakiś chaos, tak w życiu, jak i podczas fotografowania. Kiedy mam jeden stałogniskowy obiektyw, to wiem, co mam z nim robić i nic mnie wtedy nie rozprasza. Do pracy komercyjnej mam też 45–100 mm i szerokiego 20–35 mm. Zdarza mi się fotografować nimi eventy czy robić sesje korporacyjne. W tej pracy najważniejszym pozostaje dobry kontakt z ludźmi.

Czyli gdybyś miał wsiąść teraz na rower i wziąć jeden aparat, to przypiąłbyś 35-tkę?

Na rower akurat wziąłbym szerszy, 28 mm, zakładając, że ewentualnie coś skadruję. Mój rowerowy aparat to stary model X70, z wbudowanym obiektywem 28 mm na stałe. Na rowerze musi być lekko i szeroko, a aparat musi się zmieścić w kieszeni.

„Są fotografowie, którzy zarzucają mi, że się rozmiękam na drobne, pytają, po co mi te warsztaty, po co zajmuję się *głupotami*. Ale dla mnie to są ważne rzeczy”

Uczyłeś się fotografii, a teraz sam uczysz innych. Sprawia Ci to przyjemność?

Tak, ja to bardzo lubię i myślę, że jestem w tym dobry. Nie powiedziałbym, że uczę, a raczej, że zajmuję się inspirowaniem ludzi. Inspiruję moich warsztatowiczów do działania, wskazuję drogę do zrozumienia fotografii jako języka opisującego rzeczywistość przy pomocy obrazu. Działania inspiracyjne to jest w ogóle najważniejsza rzecz z obszaru fotografii, jaką zrobiłem w życiu. To, że kogoś uwrażliwiłem, pokazałem, że fotografia to coś więcej niż banalne naciskanie migawki, że kilku osobom pomogłem spełnić marzenie o zrobieniu czegoś wartościowego poza pracą i codziennością – to dla mnie bardzo ważne. Są fotografowie, którzy zarzucają mi, że się rozmiękam na drobne, pytają, po co te warsztaty, po co się zajmuję „głupotami”. Ale dla mnie to są ważne rzeczy. Daje mi to więcej satysfakcji niż wyścig po wątpliwe laury.

Ile lat tak już inspirujesz ludzi na warsztatach?

15? 20? Kiedyś pisałem zawsze „już od 10 lat”, tylko od tamtego czasu już też kolejnych kilka lat minęło. (śmiech) Pogubiłem się. Jak czytam, że Roman Polański skończył 90 lat, Robert Redford – 87, to jestem w szoku. Skoro ludzie, których filmy oglądałem w młodości, są już w takim wieku, to chyba oznacza, że mi też trochę lat przybyło. Podobnie warsztatom...

Wiem już, co Cię porusza w świecie. A czy coś Cię ostatnio poruszyło artystycznie? Czyjeś zdjęcie, jakiś film, muzyka?

Zakochałem się nowojorskiej Metropolitan Opera. W zeszłym roku byłem tam po raz pierwszy, w tym ponownie. Ogromna scena i niesamowita scenografia zrobiły na mnie wielkie wrażenie. No i muzyka Pucciniego. Poza operą, kilka dni temu przeczytałem ostatnią książkę Marcina Kydryńskiego „O wschodzie”. To bliskie mi osobiste refleksje autora wobec rzeczywistości, przeplatane pięknymi fotografiami. Opowieści drogi, wspomnienia, refleksje nad pandemiczną codziennością. Książka warta każdego słowa i obrazu.

Jakie masz plany podróżnicze do końca roku?

Za chwilę Wenecja i warsztaty, potem rowerowy tydzień w Toskanii w gronie gotujących przyjaciół. Rankiem będziemy jeździć na rowerach i fotografować, wieczorem gotować. Potem to, na co czekam od lat: miesięczny wyjazd do Japonii, przede wszystkim do Tokio. Następnie wyjazd fotograficzny do Stanów, Floryda, Miami Beach, Key West. Uwielbiam Miami. Mimo turystycznego stereotypu jest to niesamowicie fotogeniczne miejsce.

Szerokiej drogi!

HISTORIA UKRYTA ZA KADREM

Fotograf: Jignesh Chavda

Instagram: @jigg_s

Miejsce wykonania zdjęcia: Ahmedabad, Indie

Rodzaj pracy: na użytek własny

Parametry: Sony A7 III + Zeiss Batis 85 mm f/1,8,
f/11, 1/250 s, ISO 800

Historia powstania zdjęcia: Fotografia uliczna polega na ukazywaniu prawdziwego, nieinscenizowanego obrazu otaczającej nas rzeczywistości, zatem niezwykle ważne jest bycie czujnym i szukanie odpowiedniej chwili. Przeważnie zakłada się, że takie ujęcia są nieplanowane i dokumentują przypadkowy moment, i choć w wielu sytuacjach może to być prawdą, nie jest to warunek konieczny. Świetnie ilustruje to fotografia Jignesha Chavda wykonana w Ahmedabadzie w Indiach.

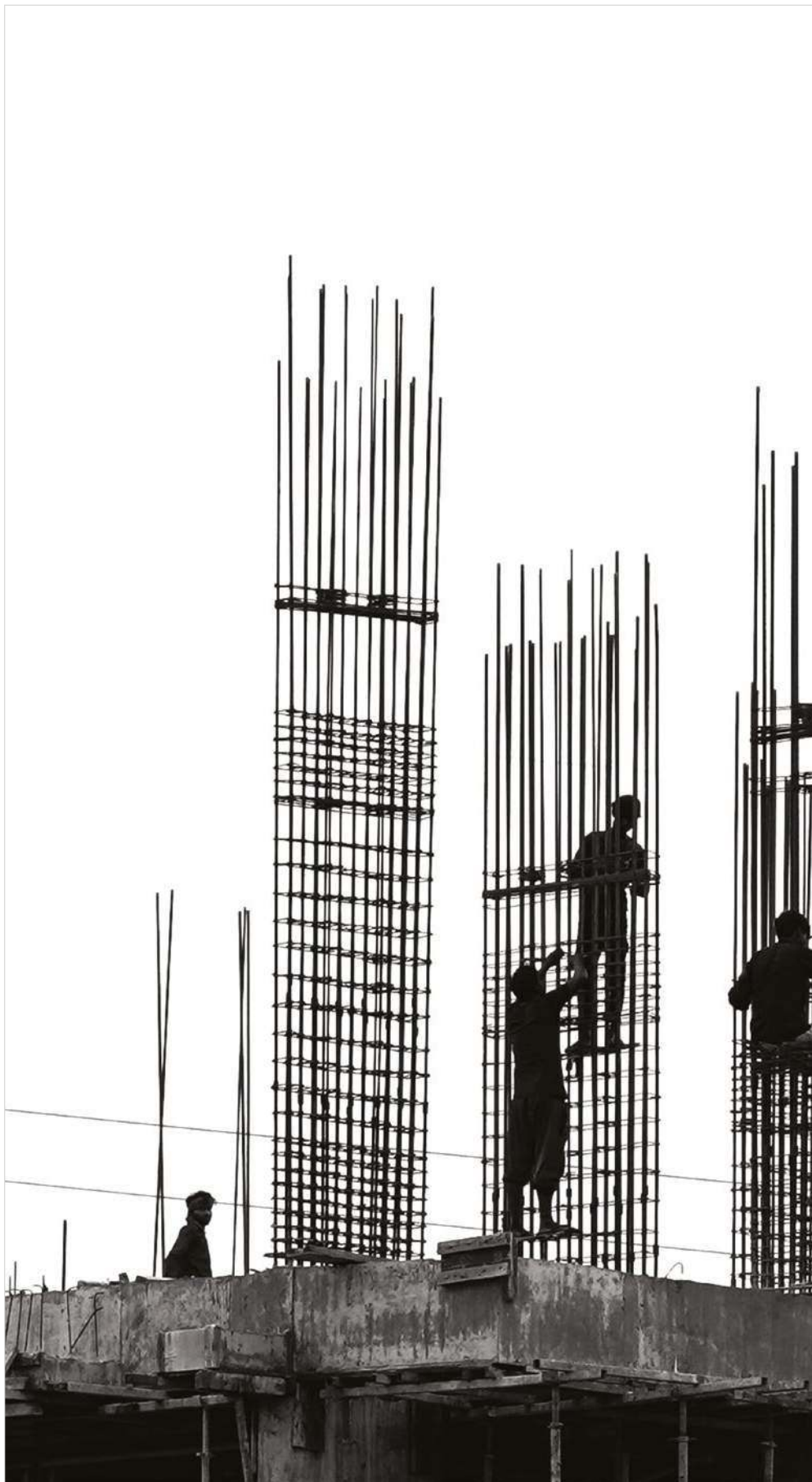
„Zdjęcie powstało w samym środku pory deszczowej. Już od dawna planowałem uchwycić tę scenę, ale na przeszkodzie wciąż stawał mi deszcz” – mówi. Prace Jignesha dokumentują codzienne życie, ukazują esencję człowieczeństwa w serii niepozowanych obrazów. „Sztuka nie przyjdzie do nas sama, więc musimy wyjść jej naprzeciw” – mówi. „Pod względem koncepcyjnym zawsze szukam złożonych kadrów z wieloma warstwami, które opowiadają ciekawą historię lub mają mocny przekaz”. Właśnie takie podejście widać w jego twórczości.

Zdjęcie Jignesha oferuje widzowi abstrakcyjne spojrzenie na życie codzienne. „W tym jednym kadrze zawarte są trzy nowele i podoba mi się sposób, w jaki są one oddzielone od siebie tak, że każda przedstawia swoją własną opowieść” – mówi. Żebrowane pręty tworzące zbrojenie budowlane, na którym pracują ludzie, kontrastują z jednolicie białym tłem. Na etapie postprodukcji w Photoshopie usunięto kolory, przycięto kadr, dopasowano poziomy i krzywe.

Z prawej

Świeże spojrzenie

To ujęcie stanowi część wciąż powstającego projektu Jignesha Chavdy o nazwie „People at work” („Ludzie przy pracy”).

MIEJSKIE PEJZAŻE

Naucz się myśleć nieszablonowo, by tworzyć obrazy kipiące energią. Oto gdzie zacząć.

Miała są niewyczerpanym źródłem fotograficznych inspiracji i ekscytacji. Krótki wypad do tętniącej życiem metropolii może dać Ci nieoczekiwane możliwości wypróbowania nowych kompozycji a także ukazania bogactwa szczegółów. Kiedy słyszy się dziś pojęcie „fotografia miejska”, zwykle przywołuje ono na myśl obrazy odległych ultranowoczesnych metropolii, takich jak Szanghaj czy Dubaj. Choć te lokalizacje z pewnością zapewniają ekscytujące ujęcia i są magnesem dla twórców treści, to miejski pejzaż można zarejestrować w każdym mieście. Kluczową umiejętnością profesjonalnego fotografa specjalizującego się w robieniu tego typu zdjęć jest odpowiedni wybór lokalizacji, dostrzeżenie piękna w dostępnej scenarii i zastosowanie odpowiedniego stylu artystycznego.

Częstym błędem popełnianym przez niedo-

świadczonych twórców fotografii jest próba uwiecznienia każdego miejsca w mieście w ten sam sposób. A przecież kamienne fasady wiekowych budynków nie są tak połyskujące i barwne jak te, które stanowią podstawę konstrukcji współczesnych, strzelistych biurowców, intensywnie oświetlonych również od wewnątrz. Te dwa rodzaje architektury w naturalny sposób wymagają więc zastosowania niemal zupełnie przeciwnych podejść technicznych, więc określenie najlepszego sposobu naświetlania dla każdej z nich jest podstawowym warunkiem uzyskania jak najlepszych rezultatów.

Na kolejnych stronach przyjrzymy się więc środowisku miejskiemu i przedstawimy najlepsze profesjonalne techniki fotografowania miast i miasteczek. Aby przedstawić dowolny obszar zabudowany jako dynamiczny, energetyczny krajobraz, niezbędne jest dobre wyczcucie kompozycji i kreatywne myślenie.

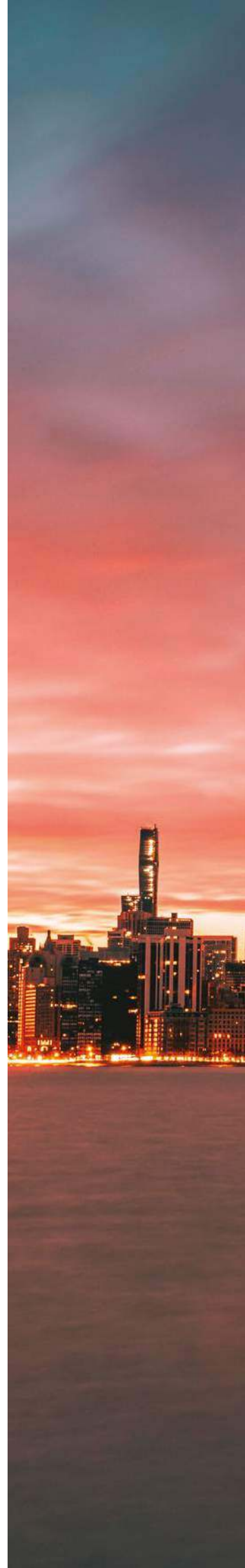
Niezbędne umiejętności

- 📍 Opanowanie podstaw kompozycji
- 📍 Ręczna kontrola balansu bieli
- 📍 Umiejętność stabilnego fotografowania z ręki

Z prawej

Energetyczne otoczenie

Pejzaż miejski oferuje niezliczone możliwości fotografowania, ale zanim zagłębisz się w labirynt barwnych uliczek, spróbuj pokazać szeoką panoramę (czyli tak zwany „skyline”).

Jak wprowadzić element ruchu

Skontrastuj statyczne budynki z jakąś aktywnością

Jednym z najbardziej majestatycznych aspektów środowisk miejskich jest wyraźnie odczuwalna w nich atmosfera stabilności i ciągłości. Nie wszystkie budynki mają taką samą trwałość, ale każdy jest zaprojektowany tak, aby sprostać oddziaływaniu żywiołów, a większość z nich przetrwa dłużej niż ich projektanci. To sprawia, że odbywający się dokoła nich ruch jest tym

bardziej interesujący i w wielu przypadkach tworzony przez niego kontrast powinien być bardziej widoczny niż same budynki, które mogły być już fotografowane wiele, wiele razy. Na przykład wydłużanie ekspozycji w celu uchwycenia rozmytego ruchu ulicznego wokół podstawy wieżowca może stworzyć bardzo dynamiczny efekt. Tymczasem rozmyci prze-

chodnie, pozornie płynący ulicami, dostarczają energii, która zaprzecza bezruchowi architektury. Zamiast zapisu pojedynczej chwili, obrazy takie wywołują wrażenie krajobrazu zmieniającego się w czasie i pozwalają lepiej opowiedzieć historię. Chcąc jednak zarejestrować nieco szczegółów ruchomych elementów, użyj czasu otwarcia migawki z przedziału od 1/30 s do 2 s.

Wybierz właściwą optykę

Szeroki kąt nie wystarczy. Obiektyw do architektury musi oferować też dobrą korekcję geometrii i oddania światła.

Fotografia miejska, a więc w dużej mierze skupiona na architekturze, to jedna z odmian krajobrazu – tak samo jak w klasycznym pejzażu kluczowe są tu przeciwieństwa światła, ostrości i harmonijna kompozycja. To czym się różnią, to przede wszystkim wymagania techniczne, dotyczące głównie optyki. Bo naturalny krajobraz wybaczy znacznie więcej. W przypadku architektury absolutnie kluczowe znaczenie ma właściwa korekcja dystorsji, a więc dość częstego w przypadku szerokiej optyki zakrzywienia linii, co widoczne jest zwłaszcza na krawędziach kadru. Częstym problemem jest też aberracja komatyczna, która z kolei sprawia, że punkty świetlne, rozciągają się tracąc swój kolisty charakter. Dlatego warto wybierać obiektywy projektowane z myślą o pejzażu i architekturze. Dobrym przykładem będzie

tu linia szerokokątnych manualnych obiektywów IRIX: 11 mm f/4, 15 mm f/2,4 i 21 mm f/1,4. Najbardziej uniwersalny wydaje się model 15 mm, który teraz dostępny jest również w wersji bezlusterkowej (mocowanie Sony E). To solidna (magnezowo-aluminiowy tubs) i uszczelniona konstrukcja z wygodnym systemem blokowania ostrości, pełną komunikacją z korpusem i pierścieniem przysłony pracującym płynnie lub skokowo. Duża jasność pozwoli na pracę z niższym ISO w słabym świetle a 9-listkowa przysłona na idealnie krągłe oddanie światła miasta. W architekturze kluczowe znaczenie będzie miała jednak wzorowa korekcja dystorsji – zniekształcenia nie przekraczają bowiem nawet 2%. Więcej o optyce Irix przeczytajcie na stronie producenta: www.irixlens.com

Pokaż, jak żyją ludzie Skoncentruj się na interakcjach z otoczeniem

Miasta to coś więcej niż zbiór przyjemnych dla oka brył stworzonych w celach artystycznego oddziaływania na ludzi. To miejsca, w których pracujemy, mieszkamy, bawimy się i odpoczywamy. Znajdują się w nich nasze domy. Ogólnie rzecz biorąc, podczas

zwiedzania nowego miasta identyfikujemy się z mieszkańcami, więc uchwycenie ich aktywności jest świetnym sposobem zainteresowania oglądających naszymi miejskimi zdjęciami. Aby skompresować tłumy i sprawić, by wyglądały jak część miejskiej scenarii, używaj

obiektywów o ogniskowej dłuższej niż 70 mm. Alternatywnie, użyj ogniskowej 14 mm lub krótszej, aby przenieść widza w sam środek sceny, sprawiając, że poczuje się jak jeden z przechodniów. Poszukaj związków między fotografowanymi osobami a ich otoczeniem, uchwyc

na przykład elegancko ubraną osobę stojącą przed szklaną fasadą w dzielnicy finansowej lub kelnera oświetlonego nieostrymi lampami restauracji. Zwracaj także uwagę na kontrast kolorystyczny pomiędzy ubraniami a elementami architektonicznymi.

Skontrastuj światło

Wykorzystaj różnice w oświetleniu naturalnym i sztucznym

Światło naturalne ma zwykle wyższą temperaturę barwową niż światło emitowane przez żarówki, takie jak te, które można znaleźć w lampach domowych i w oświetleniu wykorzystywanym w biurach. Oznacza to, że o zmierzchu na niebie jest więcej błękitu i cyjanu, a we fluorescencyjnej poświacie w oknach budynków biurowych jest dużo żółci. Może to stanowić wyzwanie z technicznego punktu widzenia, ale gdy potrafisz precyzyjnie dostroić balans bieli, masz szansę uzyskać na zdjęciu wspaniałą głębię

kolorów. Cały proces rozpoczyna się od zarejestrowania zdjęcia w formacie RAW, by móc dokonać zaawansowanych korekcji w oprogramowaniu i użyć niestandardowej wartości temperatury barwowej, określonej w kelwinach, w celu uzyskania optymalnej równowagi już podczas wykonywania zdjęcia. Chodzi o uchwycenie ciepłej poświaty w obszarze pierwszego planu i chłodnej dominanty barwnej poza nim. Aby uzyskać jak najlepszy kontrast, zrób zdjęcie ok. 30 minut po zachodzie słońca.

© Peter Fenech

Wykorzystaj sezonową paletę barw

Uchwyc zmieniającą się atmosferę miasta w ciągu roku

W przypadku innych rodzajów fotografii plenerowej rejestrowanie zmieniających się sezonowo kolorów to niemal naturalny odruch – to jeden z głównych powodów, dla których warto wyjść z aparatem na zewnątrz.

Jednak fotografując miejskie lokacje, można o tym łatwo zapomnieć na rzecz neutralnych ujęć architektonicznych, zwłaszcza w dobie dostępności filtrów na Instagramie i mnóstwa nowoczesnych szklanych budynków. Uchwycenie zmieniającego się w ciągu roku wyglądu

miasta to idealny sposób na przeniesienie widza w to miejsce i odtworzenie atmosfery, z której słynie dana okolica.

Chcąc uzyskać mniej konwencjonalne ujęcie, spróbuj sfotografować odbite kolory w oknach lub przefiltrowane przez drzewa światło widoczne na ścianach i chodnikach. Użyj czasu otwarcia migawki 1/50 s lub dłuższego, aby uchwycić spadające liście i skoncentruj się na warstwach koloru, aby skontrastować je z szarym betonem lub szkłem.

Włącz w kadr przyrodę

Naturalne elementy tworzą poczucie, że miasto żyje

Każda duża metropolia może zyskać reputację betonowej dżungli, pełnej zanieczyszczeń i pozbawionej naturalnego życia. Te pierwsze mogą być same w sobie doskonałym tematem zdjęć, ale przeciwstawianie się oczekiwaniom to niezawodny sposób na przyciągnięcie uwagi widzów i zachęcenie ich do odkrywania kompozycji. Skoncentruj się na sposobach, w jaki przyroda stara się powrócić do zurbanizowanej przestrzeni i staje się codziennym elementem w miejscu stworzonym przez człowieka.

Drzewa rosnące wzdłuż ulicy są niemal stworzone do tego celu. Użyj teleobiektywu o ogniskowej co najmniej 85 mm, aby skompresować scenę i umieścić w kadrze szczegóły budynku, kory i liści. Tworzy to wrażenie roślinności wspinającej się po ścianach budynków i odzyskującej miejską przestrzeń.

Jeśli chcesz uzyskać efekt odwrotny, zmniejsz naturalne obiekty na obrazie, aby wywołać wrażenie, że przyroda jest przytłoczona przez działalność człowieka.

Pamiętaj o zasilaniu

Podczas kilkugodzinnej miejskiej sesji, zwłaszcza w niższych temperaturach i przy rejestracji długich ekspozycji, aparat drenuje baterię bardzo szybko. Warto więc zaopatrzyć się w zapasowe ogniwa, najlepiej takie, które szybko doładowujesz powerbankiem (z komputera lub nawet ładowarką do smartfona) poprzez złącze USB-C. Newell, dobrze znana Wam już zapewne marka, oferuje takie ogniwa do większości nowych modeli aparatów. Pojemnością i wydajnością nie ustępują bateriom producenta i są przy tym zupełnie bezpieczne - wykorzystują inteligentny system regulujący proces ładowania mają też zabezpieczenia przed przegrzaniem, przeciążeniem oraz przeładowaniem. Co ważne, bez ryzyka można je doładowywać w każdej chwili. www.newell.pro

PRZYPADKOWE, CHOĆ ZDYSCYPLINOWANE
Im bardziej chaotyczna jest naturalna struktura drzew, tym lepiej równoważy sterylność wzorów architektonicznych.

GRADIENTY KOLORÓW
To ujęcie ma atrakcyjną, naturalną gamę barw kontrastujących z szarym betonem.

ISTOTA HARMONII
Dłuższa ogniskowa zmniejsza odległość między obiektami, sprawiając, że naturalne i miejskie elementy wydają się silniej ze sobą połączone.

OGRÓD MIEJSKI
Niska perspektywa fotografowania i mały otwór przysłony sprawiają, że kwiat wydaje się częścią struktury miasta. Do uchwycenia wielu spadających płatków został użyty tryb zdjęć seryjnych.

Obramuj temat

Wykorzystaj elementy miejskiego krajobrazu do stworzenia oryginalnych kompozycji

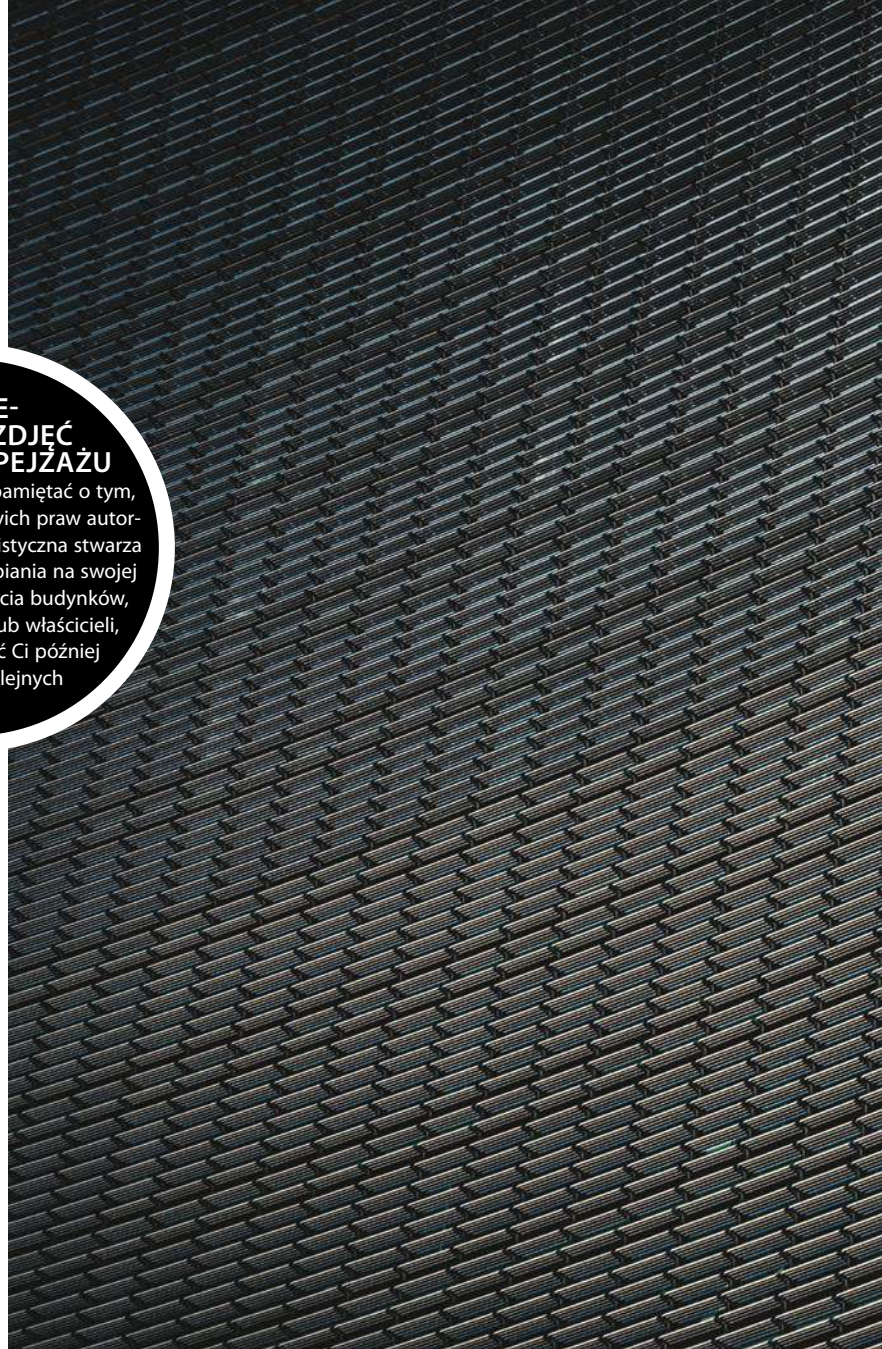
Środowisko miejskie może być pełne rozmaitych elementów i przytłaczające, gdy patrzy się na nie przez wizjer, a później ogląda zrobione zdjęcie. Budowle utrzymane w odmiennych stylach, z różnych epok i mające zróżnicowane kształty rywalizują o uwagę, dlatego ważne jest, aby nadać temu sens i ułożyć elementy tak, aby wzajemnie się uzupełniały. Jesteśmy przyzwyczajeni do szukania naturalnych kadrów w krajobrazie, ale pod tym względem obszary miejskie niczym się od pejzażu nie różnią. Podstawową rzeczą jest umiejętność rozpoznania, które powierzchnie dobrze ze sobą współgrają, a kiedy faktury kłócą się z głównym motywem obrazu.

Unikaj umieszczania zbyt wielu elementów na pierwszym planie lub w obrębie obiektów, których używasz do obramowania sceny. Aby uzyskać poczucie ciągłości, upewnij się też, że wszystkie faktury pasują lub wyraźnie kontrastują z fakturami w innych obszarach zdjęcia. Pamiętaj przy tym o odpowiedniej ekspozycji. Element okalający temat nie powinien być jaśniejszy niż główny obiekt, ponieważ uniemożliwi to łatwe przesunięcie wzroku poza obiekt na tło. Zamiast tego ujednolicij jasność na całym zdjęciu lub niedoświetl obszar pierwszego planu o około 1/3 stopnia przysłony.

MONEYTYZACJA ZDJEĆ MIEJSKIEGO PEJZAŻU

Choć zawsze należy pamiętać o tym, aby nie naruszyć niczych praw autorskich, fotografia urbanistyczna stwarza wiele możliwości zarabiania na swojej pasji. Publikując zdjęcia budynków, oznacz zarządców lub właścicieli, którzy mogą zlecić Ci później wykonanie kolejnych zdjęć.

Poniżej
Ukryj lub uczynj widocznym
 Pokazanie fragmentu tematu wzbudza zainteresowanie i wprowadza kinowy styl.

POZIOMY I PIONY

To ujęcie zawiera wyraźne poziome i pionowe linie po obu stronach kadru, co zapewnia interesujący kontrast.

WYRAŹNY KIERUNEK

Mocny kolor i ukośne linie obramowane ścianami wskazują, gdzie należy skierować wzrok.

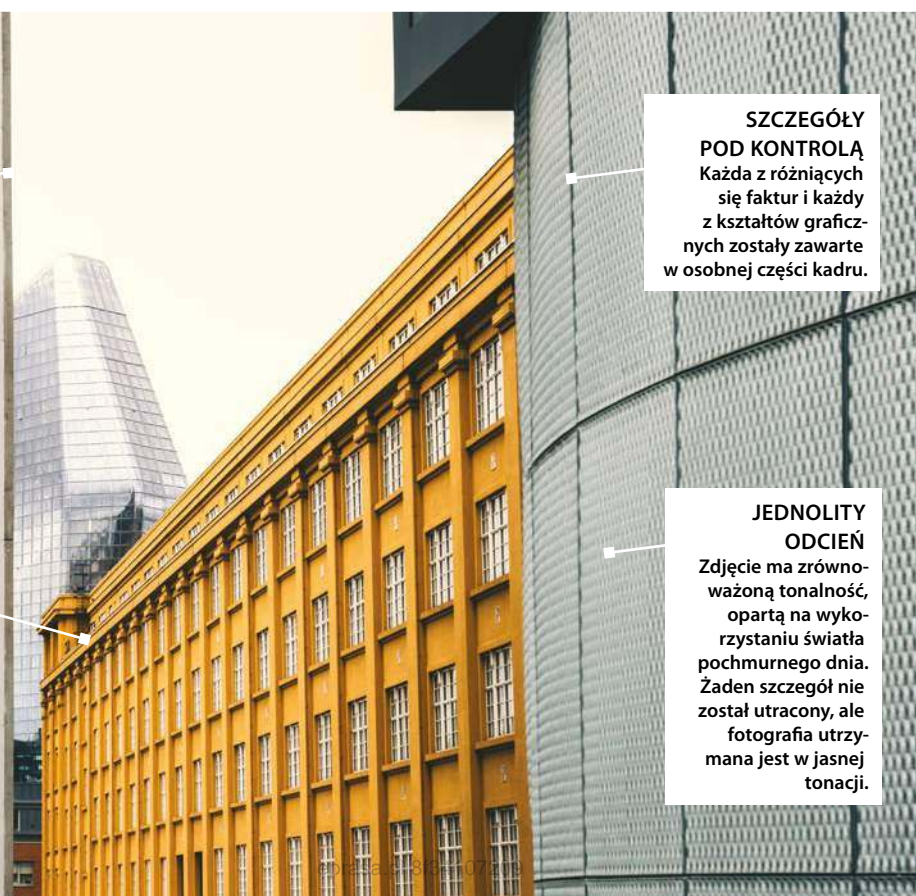
SZCZEGÓŁY

POD KONTROLĄ
 Każda z różniących się faktur i każdy z kształtów graficznych zostały zawarte w osobnej części kadru.

JEDNOLITY ODCIEŃ

Zdjęcie ma zrównoważoną tonalność, opartą na wykorzystaniu światła pochmurnego dnia. Żaden szczegół nie został utracony, ale fotografia utrzymana jest w jasnej tonacji.

Powyżej
Stare i nowe
 Długi obiektyw pozwolił skompresować te dwa budynki o kontrastujących ze sobą projektach brył. To skupia uwagę oglądających na skali i fakturze.

Skup się na fakturze

Podkreśl różnice między starym a nowym

W naturalnym środowisku możesz stworzyć kontrast szczegółów poprzez użycie dłuższej ekspozycji (aby na przykład rozmyć płynącą wodę, dodając do bardziej miękkich faktur ostrzejsze, skaliste elementy krajobrazu).

W pejzażu miejskim ten efekt można osiągnąć, uwieczniając na tym samym ujęciu zarówno stare, jak i nowe struktury. Budynki wzniesione w poprzednim stuleciu będą prawdopodobnie

zbudowane z cegły i kamienia, dzięki czemu wprowadzą do zdjęcia nieco bardziej przypadkowe faktury. Natomiast nowoczesne budynki wykonane z betonu, stali i szkła są generalnie gładziej, bardziej jednolite i odbijają światło o wyższej temperaturze barwowej. Zestawiaj te elementy w kadrze w taki sposób, aby stworzyć opowieść o ewolucji, jednocześnie uzyskując mniej konceptualną estetykę.

Poznaj prawo

Podczas fotografowania w miastach ważne jest, aby wiedzieć, kto jest właścicielem terenu, na którym się znajdujesz. Nie zawsze potrzebujesz pozwolenia na fotografowanie, jeśli robisz zdjęcia budynku na własny użytek lub do wykorzystania redakcyjnego, stojąc na ziemi należącej do miasta, ale musisz mieć co do tego pewność, zanim wykorzystasz swoją pracę komercyjnie. Jeśli żadna pojedyncza struktura nie jest głównym tematem, może to zwolnić Cię z konieczności uzyskania pozwolenia, ale w razie wątpliwości przed zamieszczeniem fotografii w banku zdjęć skontaktuj się z właścicielem.

Uczyń znane atrakcje turystyczne efektownym tłem

Czasami to, co interesujące, znajduje się w negatywnej przestrzeni otaczającej obiekt

Większość miast ma jeden lub dwa natychmiast rozpoznawalne budynki albo konstrukcje. Są to właśnie najczęściej fotografowane tematy, które znajdują się na każdej check-liście, i bez których uchwycenia większość fotografów po prostu nie może wrócić do domu.

Jeśli jednak myślimy w kategoriach fotografowania krajobrazu miejskiego, a nie miasta, fotografii podróżniczej czy obrazu architektonicznego w ogólnym tego słowa znaczeniu, musimy umieścić te obiekty w szerszym kontekście. W końcu, gdybyś chciał uwiecznić słynne drzewo w dzikim

krajobrazie, nie wypełniłbyś kadru samym drzewem, ale pokazałbyś obiekt w kontekście otoczenia, badając, jak pasuje on do sceny i reaguje na kolor oraz światło zastane. Na poniższym ujęciu linia drzew na nabrzeżu działa jako linia wiodąca wzrok w kierunku panoramy miasta.

Gotowy obraz

Szerszy widok

Ludzie są przyzwyczajeni do oglądania ciasnych kadrów ukazujących znane atrakcje turystyczne, więc zrób coś zupełnie innego, rejestrując ujęcie ukazujące więcej kontekstu.

MIEJSKA DZUINGLA

*Dołączamy do Marka Neumanna podczas sesji architektonicznej,
przyglądając się jego pracy i pytając o kulisy i dobre praktyki
przy realizacji komercyjnych zleceń.*

Marek Neumann

Marek Neumann od wielu lat zafascynowany jest geometrią struktur miejskich. Specjalizuje się w fotografowaniu wnętrz, architektury i mody. Reprezentowany jest przez Galerię Gabriel Fine Arts, a jego prace były publikowane m.in. w *The Journal of American Institute of Architects*, *London Informer*, *Grazia France* i *The Rough Guide*, a prócz tego współpracował także z takimi korporacjami jak Serrano Evans Architects, stworzoną przez Zahę Hadid firmą RLG czy z Google. www.marekneumann.co.uk

Specyficzną cechą, tętniących na co dzień życiem centrów finansowych i biurowych, jest to, że w weekendy są niemal zupełnie puste (podobnie jak w święta i inne dni ustawowo wolne od pracy). Stwarza to niesamowite możliwości robienia zdjęć - spokojnie i zupełnie bez pośpiechu.

I właśnie dlatego Marek Neumann, któremu będziemy dziś towarzyszyć, na dzień sesji wybrał sobotnie popołudnie.

Spotykamy go w Two New Ludgate, nowoczesnym budynku, w którym chce on rozpocząć naszą sesję. Od razu podkreśla potrzebę zachowania dyskrecji: chodzi o to, by nie przyciągać uwagi pracowników ochrony, którzy lubią zadawać pytania. Następnie wyjaśnia, czego szuka, podchodząc do fotografowania jakiegoś tematu po raz pierwszy.

„Najważniejsza jest analiza światła i kształtu konstrukcji, a także jej otoczenia. Zazwyczaj spędzam trochę czasu, spacerując po obiekcie, oglądając go z różnych punktów widzenia, aby znaleźć właściwą perspektywę, idealny kąt lub charakterystyczny szczegół, który mógłby stanowić wizualną kotwicę ciekawego zdjęcia. Jeśli mam czas, staram się odwiedzić wybrane miejsce o różnych porach dnia, aby sprawdzić, kiedy jest najlepiej oświetlony” – mówi.

Nasza sesja ma miejsce w pochmurny dzień, więc Marek używa solidnego statywu, aby móc pewnie unieruchomić aparat. Fotografuje budynek na wprost, rozstawiając trójnog z drugiej strony ulicy, tak aby zmieścić w kadrze całą budowlę. W celu zmniejszenia do minimum efektu zbiegania się pionów Marek używa obiektywu Nikkor typu *tilt-shift* o ogniskowej 19 mm.

„To, z jakiej optyki korzystam, zależy od rodzaju zdjęcia, jakie chcę wykonać. W większości przypadków do fotografowania na zewnątrz całości lub większej części budynku używam obiektywów

szerokokątnych, takich jak 14–24 mm lub modelu 19 mm z korekcją perspektywy. Podobnie w przypadku wnętrz. Tymczasem standardowego obiektywu 50 mm używam do wykonywania ujęć z bliska lub zdjęć szczegółów”.

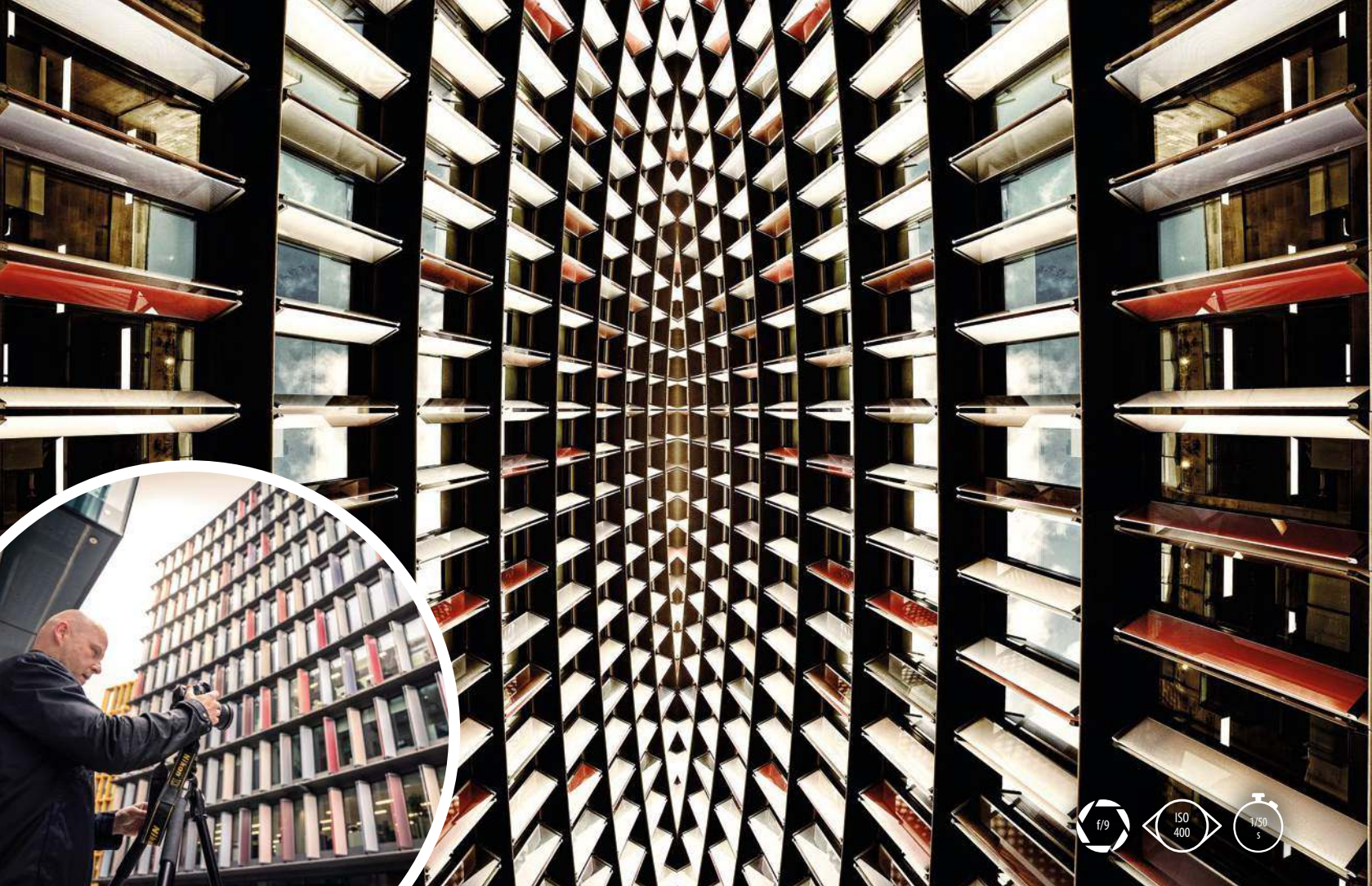
Aby uniknąć rutyny lub schematycznego podejścia do wyboru optyki, Marek od czasu do czasu zmienia podejście. „Staram się eksperymentować z obiektywami i czasami używam modelu, którego normalnie nie wykorzystalbym do zrobienia danego zdjęcia. Z kolei do uwieczniania konstrukcji z dużej odległości przydaje się teleobiektyw” – dodaje.

Marek zabiera się do fotografowania kolorowej elewacji naszego pierwszego budynku i pyta mnie, co myślę o jego architekturze. Tak się składa, że całkiem mi się podoba, przynajmniej z fotograficznego punktu widzenia. Pytam Marka, czy uważa, że coraz bardziej jednorodne projekty nowoczesnych budowli są atutem czy wyzwaniem w poszukiwaniu unikatowego kąta widzenia.

„Przeważnie jest to zaleta” – mówi. „Nowoczesne budynki, ze swoim niecodziennym wyglądem, zakrzywionymi liniami i wyrafinowaną, lekką konstrukcją, dają więcej możliwości eksploracji różnych kątów i stosowania ekstremalnej perspektywy. Możesz wyeksponować budynek w wyjątkowej lub abstrakcyjnej formie, co może nie być możliwe przy fotografowaniu starych budowli. Niemniej inspirują mnie zarówno Antoni Gaudí i Zaha Hadid – architekci reprezentujący zupełnie różne style”.

To prawda, że gdy architekci przesuwają granice projektowe, możemy znaleźć nowe sposoby wykorzystania tych budynków do tworzenia oryginalnych kompozycji. Ale jak to wpływa na proces fotografowania?

„Stare i nowe budowle różnią się głównie fasadami i oknami. Większość nowych obiektów budowana jest ze

Rób zdjęcia z myślą o kliencie

Upewnij się, że wiesz, na czym zależy zleceniodawcy

Fotografia architektury ma charakter interpretacyjny, a oryginalne kształty budynków zachęcają do robienia stylizowanych obrazów. Jednak – jak podkreśla Marek – kiedy podejmujesz się pracy komercyjnej, ważne jest robienie zdjęć z myślą o potrzebach klienta. „Wykonując fotografie na zamówienie, staram się, aby klient był zadowolony, i nie narzucać się z własnym stylem. Wyzwaniem jest właściwa interpretacja wymagań klienta, jednak nie boję się też sugerować mu pewnych rozwiązań” – wyjaśnia. Profesjonalne zdjęcia architektury często muszą być funkcjonalne i, jak pokazują prace Marka, wymagają zachowania delikatnej równowagi między kreatywnością a ich praktycznością i użytecznością.

Marek robi zdjęcia na zlecenie oraz realizuje swoje własne projekty. Pracując dla klientów, musi zawsze decydować, ile własnych preferencji artystycznych może uwzględnić przy wykonywaniu zamówionych obrazów.

stali i szkła, więc może się okazać, że podczas fotografowania wewnątrz nie będzie potrzebne dodatkowe oświetlenie. Jednak w słoneczny dzień może to utrudniać pracę. Natomiast stare budynki mają grube ściany i małe okna, więc w ich przypadku problemem może być z kolei niewystarczająca ilość światła. W takich właśnie sytuacjach często potrzebują dodatkowego oświetlenia, aby uniknąć cieni i równomiernie oświetlić wnętrze. Oczywiście to samo może dotyczyć nowoczesnych, dużych, otwartych przestrzeni, nawet w najjaśniejsze dni.

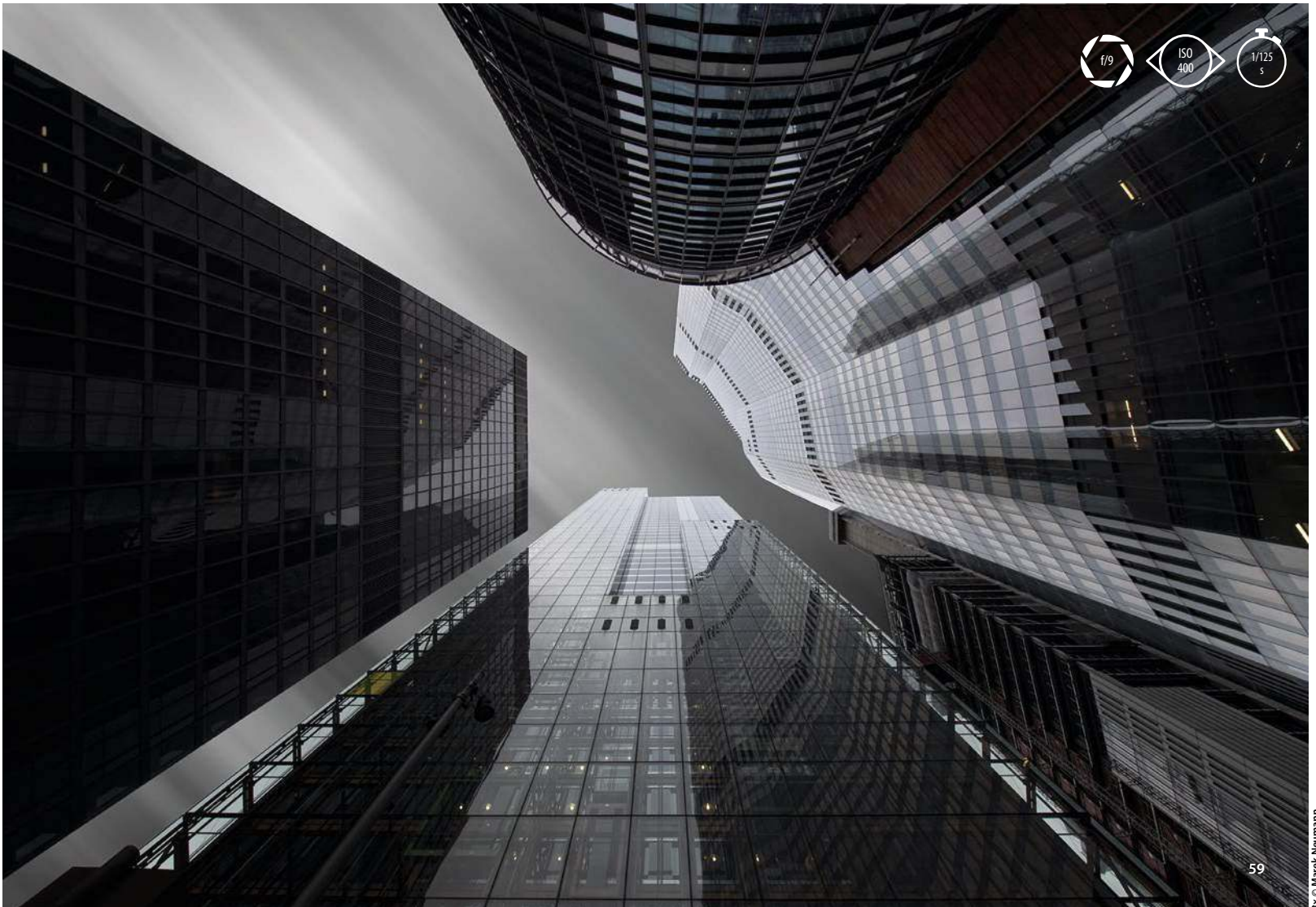
Kiedy mamy już zrobione pierwsze z zaplanowanych ujęć, nadchodzi czas, aby przenieść się do naszej następnej lokacji. Unikanie zwracania uwagi ochrony będzie dziś sporym wyzwaniem. Marek zauważa, że firmy zajmujące się ochroną budynków wydają się zajmować przede wszystkim fotografami noszącymi profesjonalny sprzęt, a powinny skupić się raczej na tych osobach, które starają się pozostać niezauważone i robią zdjęcia lub filmują smartfonami. Niemniej jednak, chociaż możesz mieć prawo gdzieś robić zdjęcia,

najlepszym rozwiązaniem jest zawsze unikanie konfrontacji.

Na Outwich Street Marek zmienia obiektyw na zoom 14–24 mm, aby uchwycić różne ekstremalne perspektywy. Fotografowanie aparatem skierowanym prosto w górę usuwa część kontekstu lokalizacji i może ułatwić zmieszczenie danego budynku w kadrze, pozwala mu też „oddychać”. Pytam Marka, co sądzi o włączaniu do swoich studiów architektonicznych ludzi.

„Budynki są stworzone dla ludzi, a dodanie ich do obrazu może sprawić, że zdjęcie będzie bardziej żywe i łatwiejsze w interpretacji” – wyjaśnia i dodaje: „Staram się uwzględnić ludzkie sylwetki, zwłaszcza kiedy wykonuję obrazy na zamówienie któregoś z moich klientów. Jednocześnie, pracując nad własnymi projektami, wolę robić zdjęcia bez ludzi, ponieważ lubię, gdy moje prace są *zimne*, a nawet trochę postapokaliptyczne. Mimo tego zauważyłem, że pozwalam sobie ostatnio częściej fotografować ludzi, ponieważ mogą oni wnieść do obrazu nową perspektywę, widzom łatwiej też ocenić skalę budowli”.

Następnym punktem na naszej liście jest wizyta w słynnym budyn-

Czym fotografować architekturę?

1 Nikon Z 7II z matrycą 47 Mp
Warto zdecydować się na model wyposażony w matrycę o dużej rozdzielczości. Nie są one zazwyczaj tak szybkie jak korpusy reporterskie, ale tu liczy się staranne komponowanie ujęcia, więc pośpiech nie jest wskazany. Duża rozdzielczość to nie tylko więcej szczegółów, ale też większa swoboda podczas korekcji geometrii, która wiąże się często z utratą części obrazu na krawędziach.

2 Nikon Nikkor Z 14-24 mm f/2,8 S
To profesjonalny zoom ultraszerokokątny. Perfekcyjnie skorygowany zarówno pod kątem geometrii jak i ostrości na brzegach kadru. Nowe powłoki Nano Crystal i ARNEO minimalizują odbłaski podczas pracy pod ostre światło, a wyświetlacz OLED na tubusie ułatwia kontrolowanie parametrów, np. gdy obiektyw zamocowany jest nisko na statywie. Jest solidnie uszczelniony i zaskakująco lekki (650g).

3 Nikon Nikkor Z 14-30 mm f/4 S
Jeśli model 14-24 jest jeszcze poza Twoim zasięgiem, zwróć uwagę na popularny i lubiany model 14-30 mm. To nadal optyka bardzo szeroka, a przy tym znacznie bardziej kompaktowa i mobilna. Należy do topowej serii optyki S-Line, nie musisz więc się obawiać o jakość optyczną. Płaska przednia soczewka ułatwia stosowanie filtrów a skuteczna korekcja dystorsji zachowanie idealnej geometrii, tak ważnej w fot. architektury.

4 Nikon Nikkor PC 19 mm f/4E ED
Jeden z podstawowych obiektywów w arsenale Marka. To specjalistyczna optyka, która dzięki mechanizmowi pochylu i przesuwu pozwala panować nad perspektywą i uniknąć efektu zbiegających się linii (które w naturalny sposób pojawiają się gdy choć trochę zadrzemy nasz obiektyw do góry). Ultraszeroki kąt widzenia pozwala odwzorować rzeczywiste proporcje nawet bardzo dużych obiektów.

ku o nazwie „Cheesegrater” (pol. tarka do sera), znanym również jako 122 Leadenhall Street. Tu Marek, aby nie blokować chodnika, po raz pierwszy fotografuje z ręki. Zazwyczaj radzi używać statywu i po zamocowaniu na nim aparatu robić zdjęcia za pomocą bezprzewodowego wyzwalacza migawki. Podkreśla też zalety korzystania z funkcji bracketingu ekspozycji w celu uchwycenia jak najszerszego zakresu tonalnego sceny.

„W fotografii architektury oświetlenie pomaga podkreślić przestrzeń, specyficzną strukturę lub atmosferę, uwydatnić fakturę i perspektywę, a wszystko to odgrywa ważną rolę w kształtowaniu percepcji widza” – mówi Marek. „Duży wpływ na sposób oświetlenia zdjęcia mają pora dnia i pozycja słońca, więc zrozumienie oraz wykorzystanie jego ruchu i kąta padania jego promieni może pomóc w określeniu najlepszego oświetlenia do wykonania ujęcia. W fotografii architektury światło kierunkowe nie jest pożądane i często prowadzi do powstania głębokich cieni i prześwietlenia, dlatego pochmurny dzień zawsze nadaje się na sesję lepiej od słonecznego. Ponadto zachmurzone niebo może pomóc rozproszyć światło słońca, zmiękczając również cienie”.

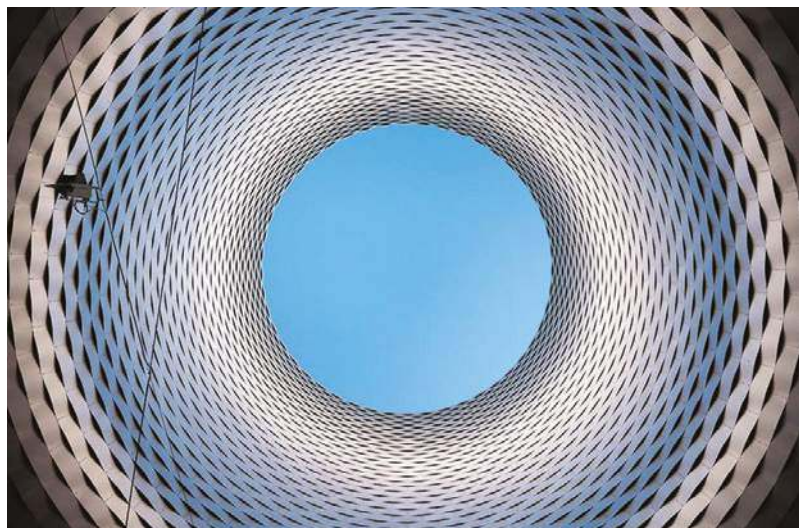
Marek uważa, że ten aspekt może mieć zdecydowany wpływ na wygląd architektury. „Fotografując przy odpowiednim oświetleniu, można uzyskać wspaniałe efekty, nawet podczas uwieczniania zwykłej konstrukcji” – zauważa.

Gdy obserwuje się go podczas pracy, widać wyraźnie, że Marek stosuje podejście metodyczne, upewniając się, że wszystkie linie są proste, a ekspozycja – idealna. Jestem ciekawy, jak dużą rolę w pracy komercyjnego fotografa architektury odgrywa postprodukcja.

„To niezwykle ważna część mojej fotografii. Zapisuję zdjęcia w formacie RAW, więc muszę poddać je później obróbce końcowej, ale staram się nie przesadzać z edycją. Podczas fotografowania utrzymuję prostą perspektywę i unikam rejestrowania zbiegających się linii oraz wszelkich zniekształceń, głównie poprzez stosowanie odpowiedniej optyki i kąta widzenia, ale i tak przeważnie zawsze konieczne jest wprowadzenie jakichś drobnych poprawek. To samo dotyczy balansu bieli. Zawsze ustawiam go przed zrobieniem zdjęcia, ale zdarza się, że niezbędne jest dostosowanie kolorystyki na etapie postprodukcji”.

Ostatnim odwiedzanym przez nas tego dnia miejscem jest Barbican Centre. Tym razem uwiecznimy budynek w trakcie budowy – temat, obok którego wielu fotografów przeszłoby obojętnie. Marek komponuje ujęcie tak, aby głównym elementem zainteresowania uczynić warstwy stropów. Pytam go, jak określiliby swój styl fotografii.

„Powiedziałbym, że jest on staromodny z akcentami nowoczesnymi. Fotografuję poważnie, kładąc szczególny nacisk na jakość swoich prac i dbając o szczegóły. Tworzenie indywidualnego stylu to niekończący się proces, ponieważ zawsze można odkryć coś nowego, co

© Mat. promocyjne Nikon

© Mat. promocyjne Nikon

Garść porad od zawodowca

- 📌 **Przygotowania** przygotuj listę ujęć, które chcesz zrobić, i sprzętu, którego będziesz potrzebować. Jeśli to możliwe, odwiedź daną lokalizację nieco wcześniej, aby zaplanować kąty fotografowania i ocenić oświetlenie.
- 📌 **Oświetlenie** Dobierz takie oświetlenie, które podkreśli określoną strukturę lub atmosferę. Po wykonaniu każdego zdjęcia sprawdź histogram.
- 📌 **Eksplozuj** Nie rób wszystkich zdjęć z wysokości swoich oczu. Zwracaj uwagę na krzywe lub inne dynamiczne kształty, które mogą dodać obrazowi wrażenia ruchu. Przyjrzyj się wszystkim stronom budynku pod różnymi kątami.
- 📌 **Unikaj zniekształceń i odbić** Postaraj się, aby wszystkie pionowe linie były równoległe do lewej i prawej krawędzi wizjera. Usuń niepożądane odbicia, dostosowując kąt widzenia obiektywu.
- 📌 **Przetwarzanie końcowe** Zawsze zapisuj zdjęcia w plikach RAW. Testuj różne wtyczki, aby móc uzyskać określone efekty, idealnie wpisujące się w styl, jaki chcesz nadać swoim zdjęciom.

Od efektownych ujęć architektury dzieli Cię zaledwie kilka kroków!

1 Podeprzyj aparat Aby móc uzyskać ostre zdjęcie i podeprzeć sprzęt, umieść aparat na statywie, zwłaszcza podczas fotografowania w warunkach słabego oświetlenia. Największą elastyczność i swobodę w komponowaniu ujęć oferuje głowica kulowa.

2 Kontroluj balans bieli Ustaw balans bieli ręcznie, używając wartości temperatury barwowej wyrażonej w kelwinach i wykonując zdjęcia próbne z użyciem szarej karty. Kolorystykę można wyregulować w postprodukcji, ale aparat pozwala zrobić to dokładniej, co ma szczególne znaczenie w przypadku fotografowania komercyjnego.

3 Dobierz parametry ekspozycji Tutaj również przyda się szara karta. Samodzielnie oblicz i ustaw prawidłową ekspozycję i czas otwarcia migawki. Aby uniknąć utraty widoczności szczegółów w światłach, dokonuj pomiaru w najjaśniejszych miejscach, a jeśli chcesz rozjaśnić cienie, użyj dodatkowego źródła oświetlenia takiego jak lampa błyskowa.

© Marek Neumann

Niezawodna stabilność

Marek zaleca używanie do wyzwalania aparatu zdalnego spustu migawki, co daje gwarancję zarejestrowania nieporuszonych zdjęć. Równie dobrze sprawdza się pilot przewodowy, choć Marek preferuje modele bezprzewodowe.

może na niego wpłynąć lub go zmienić”.

Na koniec pytam Marka, co uważa za największą trudność w obrazowaniu architektury.

„Głównym wyzwaniem jest właściwa interpretacja wymagań klienta, bo tylko dzięki temu można go zadowolić. Z kolei w przypadku wykonywania bardziej abstrakcyjnych fotografii architektury trudność polega na znalezieniu tego wyjątkowego kąta lub perspektywy, które wyróżniają dany obraz. Z pewnością pomocne może być przy tym doświadczenie, ale czasami potrzeba po prostu dużo

cierpliwości, ponieważ osiągnięcie celu może wymagać konieczności wykonania wielu prób”.

Z naszego czasu spędzonego z Markiem jasno wynika, że podstawową cechą profesjonalnych fotografów architektury jest umiejętność adaptacji. Musisz dopasować się nie tylko do charakteru budynku, ale także zrezygnować z własnych preferencji artystycznych na rzecz wymagań klienta.

„Ciągłe weryfikuję i doskonalam swoją technikę. Staram się też być na bieżąco z najnowszymi technologiami i stylami” – mówi Marek, gdy siedzimy już i pijemy zasłużonego drinka.

4 Kontroluj perspektywę Użyj odpowiedniego obiektywu i wypoziomuj aparat. Marek używa obiektywu *tilt-shift*, dzięki któremu może sprawić, by piony były proste. Zaleca on również korzystanie z funkcji elektronicznej poziomicy aparatu – taki wirtualny horyzont może być punktem odniesienia, by upewnić się, że sprzęt jest prawidłowo ustawiony.

5 Zrób zdjęcie próbne Zarejestruj obraz mający pożądaną przez Ciebie kompozycję. Oceń ujęcie i dostosuj odległość, popraw pozycję i orientację aparatu, aby skorygować wszelkie zniekształcenia. Jeśli musisz zmienić kompozycję, to zamiast pochylać obiektyw w górę lub w dół, wyreguluj przesunięcie jego osi optycznej.

6 Sprawdź różne kąty widzenia Nawet jeśli jesteś zadowolony z pierwszego zarejestrowanego obrazu, wypróbuj więcej kątów i ekstremalnych perspektyw, starając się uzyskać ciekawe geometryczne kształty. Poszukaj linii symetrii lub czegoś niezwyklego, co sprawi, że Twoje zdjęcie będzie wyjątkowe.

Miejskie powidoki

Twórz olśniewające artystyczne obrazy miejskiego pejzażu z idealnie skomponowanymi świetlnymi smugami

Poziom trudności:

dla zaawansowanych

Potrzebny czas: 2,5 godziny

Wszystkie zdjęcia © Peter Fenech

Pejzaże miejskie zawsze były bardzo popularnym tematem zdjęć, a social media sprawiły, że trend ten jeszcze się nasilił. Platformy takie jak Instagram są wprost zalane zdjęciami spektakularnych obszarów miejskich, pełnych kontrastów światła i kolorów, jakie oferują takie miejsca. Z tego też powodu uzyskanie wyjątkowych rezultatów przy tak wielu obrazach powstających każdego dnia może być sporym wyzwaniem. Wszystko, co pozwala nadać naszym pracom świeżość, może stanowić naszą potencjalną przewagę nad innymi. Może to być wyjątkowa, przemyślana kompozycja przedstawiająca dobrze znany temat z niecodziennej perspektywy lub znany element uchwycony w mocno wyidealizowany sposób.

Podczas wykonywania tego zdjęcia ruchliwej ulicy miasta wykorzystanie smug światła przejeżdżających samochodów miało sens wizualny. Daleko im do unikatowych elementów fotografii miejskiej, ale uchwycenie optymalnej ich liczby i ciekawe rozmieszczenie światła z tej niskiej perspektywy jest mniej powszechne. Dzięki połączeniu dobrego wycucia czasu, oceny ryzyka i edycji w postprodukcji możliwe było stworzenie czegoś bardziej nieoczekiwanego.

Należy tylko pamiętać, że podczas fotografowania w miejscach o dużym natężeniu ruchu zawsze należy brać pod uwagę bezpieczeństwo osobiste – nie utrudniaj zatem ruchu pojazdom. Tam, gdzie nie ma miejsca na rozłożenie statywu, użyj torby z ziarnami fasoli lub ustaw aparat na torbie fotograficznej, jak zrobiliśmy to w tym przypadku.

Czego potrzebujesz:

- Statyw/worek z ziarnami fasoli/inna metoda podparcia aparatu
- Aparat z wymienną optyką
- Program do edycji umożliwiający pracę na warstwach
- Zdalny wyzwalacz migawki
- Obiektyw szerokokątny

Światła miasta

W wyniku połączenia niskiej perspektywy fotografowania i wzmocnionych, przyciągających wzrok smug światła samochodów, scena ta wygląda dużo lepiej niż zwykle zdjęcie tej miejskiej lokalizacji.

Etapy sesji

1 Ustabilizuj aparat Zacznij od upewnienia się, że aparat jest wypoziomowany i ustabilizowany. Sprawdź też, czy podczas długiego czasu ekspozycji korpus nie będzie się przesuwał, co może skutkować zmniejszeniem ogólnej ostrości rejestrowanego obrazu. Skorzystaj z pomocy cyfrowej poziomicy i spróbuj pozostawić włączoną stabilizację obrazu, aby skompensować mikrodrżania.

2 Wykonaj serię ujęć Aby zmniejszyć ryzyko rozmycia obrazu w wyniku drgań, przełącz aparat w tryb zdjęć seryjnych z dużą częstotliwością ich wykonywania. Spowoduje to zarejestrowanie maksymalnej możliwej liczby klatek w danym przedziale czasu. Umożliwi to również późniejsze ukazanie dużej różnorodności pozycji pojazdów przejeżdżających przez scenę.

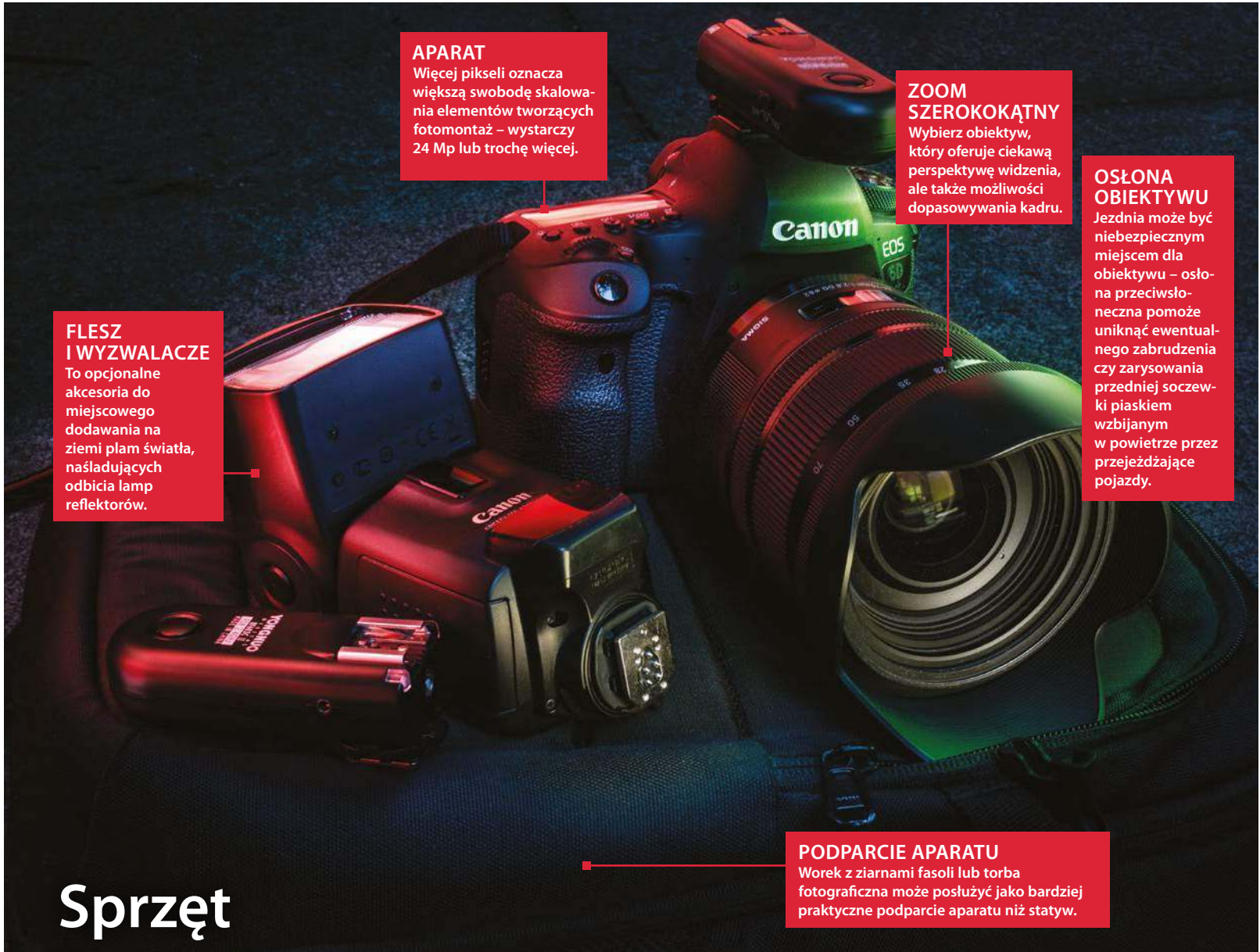
3 Naświetlaj na światła Dokonaj pomiaru ekspozycji, aby móc następnie przyciemnić tło w stosunku do smug światła, zwiększając w ten sposób kontrast. Ułatwi to później ich selekcję na etapie postprodukcji. Jako punktu odniesienia użyj światła ulicznych latarni. Upewnij się, że ich światło zachowuje kolor, ale nie staraj się uchwycić szczegółów w obszarze żarówek.

4 Uchwycić smugi Ustaw się na poboczu drogi i wykonaj wiele ujęć przejeżdżających pojazdów, takich jak samochody, ciężarówki i autobusy, aby zarejestrować smugi w różnych miejscach i rozmaite kolory światła. W celu zminimalizowania zmiany perspektywy staraj się trzymać aparat dokładnie na tej samej wysokości, z jakiej planujesz sfotografować główny pejzaż miejski.

5 Wydłuż czas ekspozycji Aby pojazdy były mniej widoczne w kadrze, spróbuj wydłużyć czas naświetlania. Oznacza to, że wszelkie elementy karoserii pojazdów będą znajdować się w kadrze przez stosunkowo niewielką część całego czasu ekspozycji. Ślady światła również będą słabsze, więc uchwycić znacznie więcej klatek, niż potrzebujesz.

6 Fotografowanie sceny Zrób zdjęcie statycznych elementów sceny, takich jak budynki i droga. Jednak upewnij się wcześniej, że jest to bezpieczne, fotografuj z wysepki lub drogi, gdy nie ma na niej pojazdów. Korzystaj z trybu zdjęć seryjnych, aby móc pracować szybko i z mniejszym ryzykiem zarejestrowania poruszonych zdjęć.

APARAT

Więcej pikseli oznacza większą swobodę skalowania elementów tworzących fotomontaż – wystarczy 24 Mp lub trochę więcej.

ZOOM SZEROKOKĄTNY

Wybierz obiektyw, który oferuje ciekawą perspektywę widzenia, ale także możliwości dopasowywania kadru.

OŚLONA OBIEKTYWU

Jezdnia może być niebezpiecznym miejscem dla obiektywu – osłona przeciwsłoneczna pomoże uniknąć ewentualnego zabrudzenia czy zarysowania przedniej soczewki piaskiem wzbijanym w powietrze przez przejeżdżające pojazdy.

FLESZ I WYZWALACZ

To opcjonalne akcesoria do miejscowego dodawania na ziemi plam światła, naśladujących odbicia lamp reflektorów.

PODPARCIE APARATU

Worek z ziarnami fasoli lub torba fotograficzna może posłużyć jako bardziej praktyczne podparcie aparatu niż statyw.

Sprzęt

Dodaj błysk

Wprowadź trochę spójności, tworząc za pomocą flesza kontrolowane efekty naśladujące odbicia światła reflektorów

Nasze zdjęcie zostało zrobione z zapewniającej względne bezpieczeństwo wysepki drogowej, więc mieliśmy czas na dodanie na drodze plamy światła, pochodzącego z lampy błyskowej, w celu uzyskania większej spójności oświetlenia. Sprawia to wrażenie, jakby światło z pasów ruchu rozlewało się po asfalcie, tworząc pewien kontrast.

Aby uzyskać skupioną wiązkę światła, ustaw maksymalną wartość zoomu lampy błyskowej. Aparat znajdował się stale w tej samej pozycji, dzięki czemu mogłem wraz z fleszem trzymany w ręce łatwo zniknąć z kadru. Nigdy nie używaj lampy błyskowej, gdy obok przejeżdżają samochody, ponieważ może to spowodować niebezpieczne rozproszenie uwagi kierowców lub pogorszyć widoczność tego, co dzieje się na drodze przed ich autem.

Edycja obrazu

1 Fotomontaż miejskiego pejzażu Rozpocznij proces od połączenia ekspozycji mających tworzyć główny obraz sceny. W przypadku tego zdjęcia, aby można było uchwycić pełen zakres tonów na zdjęciu sceny ulicznej o zachodzie słońca, potrzebne były aż trzy ekspozycje. Zaznacz zdjęcia w Lightroomie i wywołaj polecenie Photo > Photo Merge > HDR.

2 Określ dominantę kolorystyczną Jako główny motyw wybraliśmy kolory zachodu słońca o niskiej temperaturze barwowej wyrażonej w kelwinach, ale zdecydowaliśmy również, że im bardziej w górę od linii horyzontu, tym więcej powinno pojawiać się odcieni błękitu. Użyj narzędzia Gradient, aby ustawić ujemną wartość suwaka Temperature, i nałóż gradient w celu zwiększenia kontrastu kolorów.

3 Zaznacz smugi Otwórz zdjęcia ze smugami świateł i użyj narzędzia Zakres kolorów, aby wyizolować ślady reflektorów i lamp samochodów. Użyj suwaka Tolerancja, aby zawęzić zakres zaznaczanych kolorów. Utwórz nową warstwę z zaznaczenia, a następnie powtórz proces, aby wyodrębnić więcej smug.

4 Dostosuj perspektywę Pogrupuj warstwy i przeciągnij je do dokumentu z obrazem głównym. Wysokość położenia i nachylenia aparatu powinny być spójne, niemniej jeśli chcesz dokonać pewnych drobnych korekt, użyj narzędzia Przekształć swobodnie. Może być nawet konieczne odwrócenie ich kierunku w zależności od kierunku ruchu drogowego.

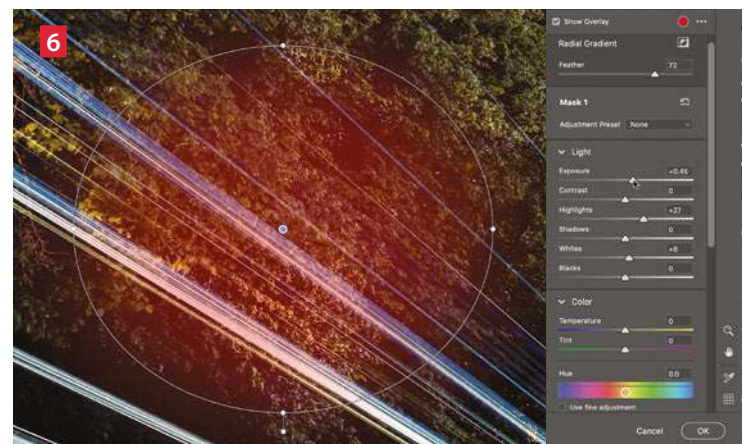
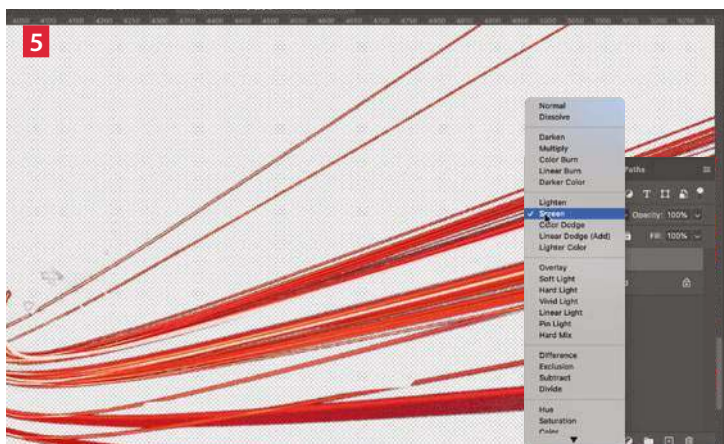
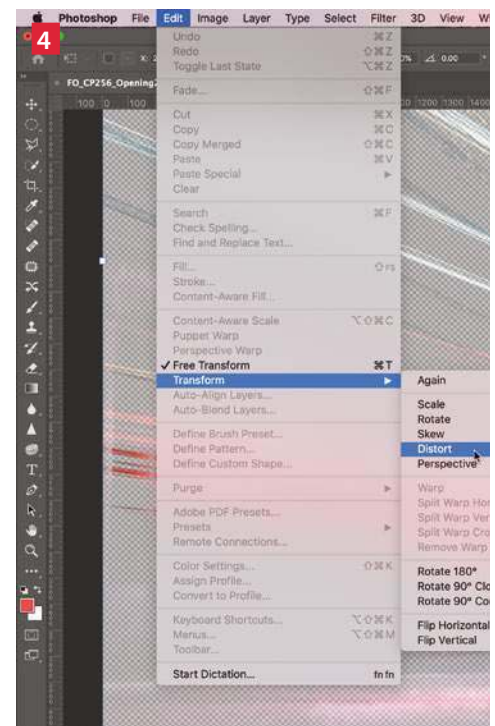
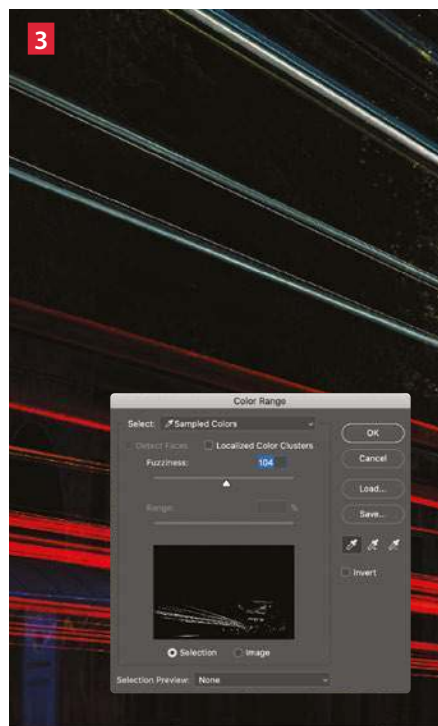
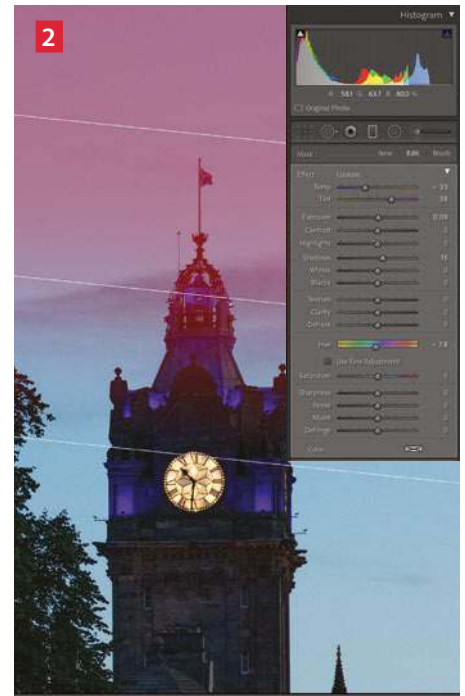
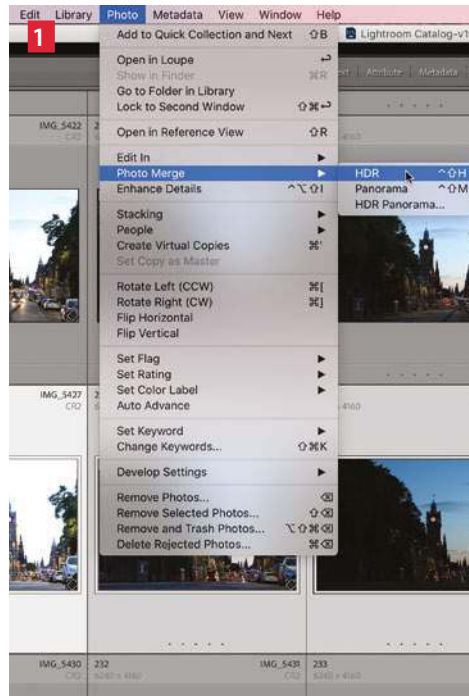
5 Nakładanie smug Wyodrębnij smugi świateł z wielu ujęć, aby dysponować zarówno kolorami przednich, jak i tylnych świateł samochodów, dzięki czemu będziesz miał wybór, aby pokazać pojazdy poruszające się zarówno w kierunku aparatu, jak i oddalające się od niego. Zmień tryb mieszania warstw na Ekran i ułóż je zgodnie z własnym gustem i kolorystyką.

6 Technika punktowego rozjaśniania i przyciemniania Utwórz losową strukturę oświetlenia, jeśli oryginalna scena jest jej pozbawiona. W tym przypadku rozjaśniliśmy istniejące źródła światła i poprawiliśmy kolory świateł lamp samochodów widoczne na drzewach i elementach architektury. Łączenie ekspozycji sprawiło, że niektóre cienie stały się nienaturalnie szczegółowe, co wymagało łagodnego ich przyciemnienia.

Z prawej

Żyjące miasto

Uchwycenie z pobocza drogi śladów smug świateł przejeżdżających aut i połączenie ich ze zdjęciem wykonanym z przejścia dla pieszych sprawia, że ujęcie ma w sobie więcej energii niż obraz oryginalny (z prawej, u góry).

Fotografuj światłne wstęgi

Opanuj tę niezwykłą technikę i naucz się rejestrować olśniewające, eteryczne obrazy malowane światłem

Z tego poradnika dowiesz się jak tworzyć wstęgi światła za pomocą techniki malowania światłem. Ponieważ będzie to wymagało dość długiego czasu naświetlania i fotografowania po zmierzchu, przed wyruszeniem w teren będziesz musiał najpierw dobrze się zastanowić nad tym, jakiego będziesz potrzebować sprzętu.

Niezbędne elementy wyposażenia to przede wszystkim: solidny statyw, lustrzanka cyfrowa lub bezlusterkowiec (najlepiej oferujący tryb fotografowania Bulb), obiektyw szerokokątny, pilot zdalnego wyzwalania migawki, porządna

latarka i urządzenie do tworzenia smug.

W tym przypadku użyliśmy narzędzia o nazwie LED Lenser V24, które przypomina miecz świetlny. Musisz także pomyśleć o kwestiach technicznych. Fotografia nocna bardzo różni się od konwencjonalnych metod robienia zdjęć, dlatego musisz wiedzieć, jak skonfigurować aparat do rejestrowania tego rodzaju obrazów.

Następnie dowiesz się, jak po sesji edytować swoje prace w programie Adobe Lightroom. Malowanie światłem jest naprawdę magicznym procesem, a do tego – kiedy już zrozumiesz podstawowe wymagania – całkiem prostym.

Poziom trudności: średni

Potrzebny czas: 30 minut

Tańczące wstęgi

To zdjęcie zostało zarejestrowane podczas 2,5-minutowej ekspozycji. Do stworzenia smug użyto miecza świetlnego.

Czego potrzebujesz:

- 📷 Aparat z trybem Bulb i w pełni naładowaną baterią
- 📷 Obiektyw szerokokątny (my użyliśmy obiektywu stałogniskowego 24 mm)
- 📷 Statyw z głowicą
- 📷 Zdalny wyzwalacz migawki, pozwalający rozpocząć i zakończyć długą ekspozycję
- 📷 Dość mocna latarka (my użyliśmy latarki LED Lenser o nazwie X7R)
- 📷 Miecz świetlny lub lampa zmieniająca kolor
- 📷 Adobe Photoshop lub Lightroom do wszelkich niezbędnych prac edycyjnych

Sprzęt

ODPOWIEDNIA LOKALIZACJA

Choć obrazy malowane światłem już same w sobie mogą wyglądać interesująco, zawsze dobrze jest sфотографować smugi na tle miejsca, które ma jakiś obiekt (lub kilka) naprawdę zwiększający siłę oddziaływania całego ujęcia. Następnie możesz użyć takiego elementu kompozycji – w tym przypadku drzewa – jako centralnego punktu zainteresowania.

UŻYJ STATYWU

Kluczowe znaczenie ma utrzymanie aparatu w całkowitym bezruchu przez cały czas trwania długiej ekspozycji.

MIECZ ŚWIETLNY I ODDZIEŻ

Aby stworzyć smugi światła, będziesz musiał znaleźć przenośny miecz świetlny zmieniający kolor światła (na rynku dostępnych jest wiele takich gadżetów, od dość tanich do bardzo drogich). Załóż ciemne ubranie, aby ograniczyć możliwość zarejestrowania własnej sylwetki podczas naświetlania zdjęcia.

Odpowiednie źródło światła

Wybierz miecz świetlny, który można ustawić tak, aby zmieniał kolory w określonym zakresie

Na rynku dostępnych jest wiele mieczy świetlnych, więc kup taki, który po włączeniu emituje światło w kilku jasnych barwach. Jeśli nie będzie on świecił wystarczająco jasno lub nie będzie pozwalał uzyskać szerokiej gamy kolorów, może to mieć negatywny wpływ na efekt końcowy. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.davidgilliver.com, gdzie można znaleźć poradnik na temat malowania światłem, dostępny w formie e-booka.

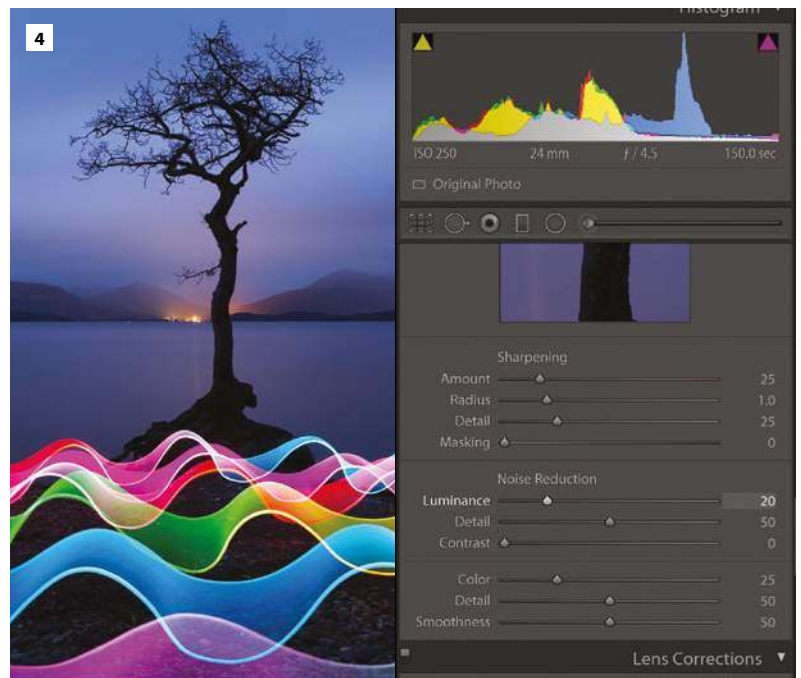
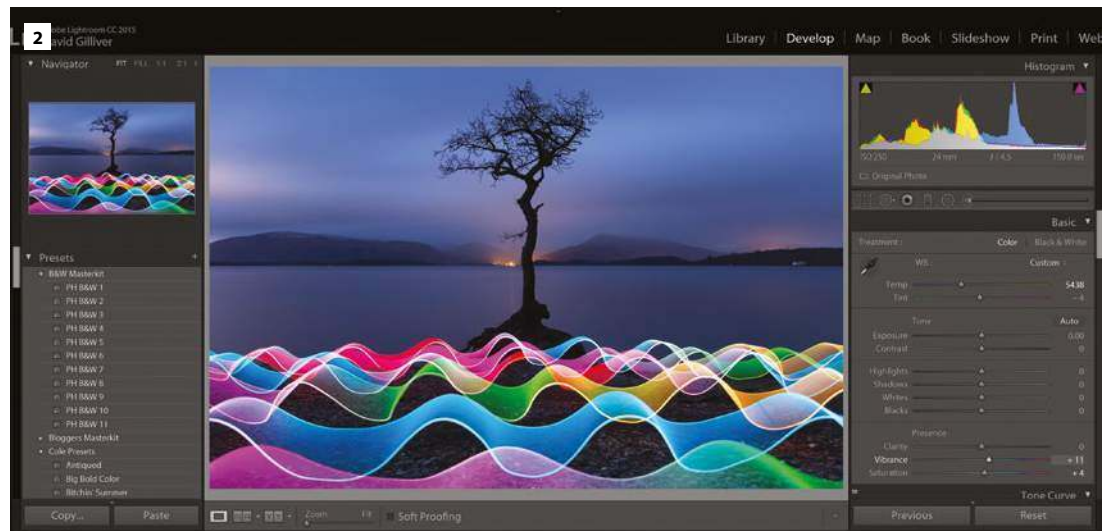
Etapy edycji

1 W razie potrzeby przytnij zdjęcie
Po zaimportowaniu plików RAW do programu Lightroom zacznij od przeprowadzania niezbędnego kadrowania, które Twoim zdaniem może poprawić kompozycję zdjęcia.

2 Nasycenie kolorów i balans bieli
W razie potrzeby skoryguj balans bieli, a także stopniowo zwiększaj poziom nasycenia kolorów, aby dodać barwnym wstępom nieco więcej wyrazu.

3 Dostosuj kontrast Teraz dostosuj poziomy kontrastu ujęcia do swoich upodobań. Może to naprawdę poprawić ostateczny wygląd ujęcia, dlatego że w przypadku fotografii nocnej dość często traci się wiele szczegółów w zakresie „czerni”.

4 Redukcja szumów Fotografowanie w nocy zawsze będzie się wiązało z nieco wyższym poziomem zaszumienia obrazu niż w przypadku wykonywania zdjęć w dzień. Niemniej Lightroom to świetny program edycyjny do redukcji widoczności cyfrowego ziarna, który naprawdę może znacznie poprawić jakość obrazu gotowej fotografii.

MOTOR TWÓRCZY

Podglądamy przy pracy Phila Haya, aby zdobyć umiejętności niezbędne do wykonywania zdjęć reklamowych luksusowych samochodów

Chociaż uwielbiamy kupować nowe aparaty i obiektywy, to jednak ceny najnowszych wysokiej klasy korpusów mogą przyprawić o zawrót głowy.

By poprawić sobie humor wystarczy jednak zajrzeć do magazynów motoryzacyjnych. Podczas gdy dla większości z nas topowe reporterskie modele aparatów mogą wydawać się horrendalnie drogie, wciąż pozostają w zasięgu portfela niejednego, zwłaszcza zawodowego fotografa - w odróżnieniu od najnowszych modeli Ferrari

lub Porsche. Na ten temat nie ma oczywiście sensu zbyt długo dyskutować, dlatego postanowiliśmy pojawić się dzisiaj w serwisie samochodowym NVN Motorworks.

Dołączamy do fotografa Phila Haya podczas realizowanej przez niego sesji zdjęciowej luksusowego samochodu, ale po wyciągnięciu jego sprzętu nie możemy powstrzymać się od śmiechu. Łączna wartość zawartości torby Phila - a ma on naprawdę znakomity sprzęt - zostaje kompletnie przyćmiona przez wartość oglądanych przez nas

z okien biura lśniących maszyn, czekających już w warsztacie. Wiele z tych aut kosztuje tyle, ile przeciętny dom z trzema sypialniami w dobrej dzielnicy.

Fotografowanie luksusowych samochodów sportowych wydaje się dość niszowym zajęciem, dlatego ciekawi nas, co sprawiło, że Phil wybrał właśnie ten gatunek zdjęć. „Zawsze kochałem samochody i sporty motorowe, więc wiedziałem, że chcę się skupić właśnie na tym” - mówi, jednocześnie przygotowując się powoli do zdjęć, a my

obserwujemy, jak zespół NVN po mistrzowsku przedstawia samochody w salonie tak, aby spełnić wymagania Phila odnośnie ich oświetlenia. „Dostałem pracę w prestiżowej agencji zajmującej się wykonywaniem fotografii motoryzacyjnych do banków zdjęć. Moja współpraca z nimi zakończyła się zaraz po pandemii i chociaż mój szef starał się mnie jak najdłużej zatrzymać, postanowiłem skorzystać z okazji i przejść na samozatrudnienie”.

Kiedy pracuje się na tak bardzo specjalistycznym rynku, to

aby firma była rentowna przez cały rok, niezbędna jest zdolność adaptacji. „Zimą, poza kilkoma rajdami, branża sportów motorowych prawie zamiera, więc podejmuję się realizacji zleceń w innych obszarach. Rzeczywistość jest taka, że jest to po prostu konieczność” – wyjaśnia Phil.

Z gotowym sprzętem i odpowiednio rozstawionymi maszynami, udajemy się do wnętrza oświetlonej – przestrzeni zapewniającej optymalne oświetlenie wszystkich części samochodu. Czeka na nas olśniewają-

ce Ferrari, a Phil nie marnuje czasu na robienie zdjęć próbnych.

„Moi klienci często mają własną wizję, więc słucham ich i je uwzględniam. Ale zazwyczaj pierwszą rzeczą, którą robię, kiedy zjawiam się na miejscu, jest zamocowanie na aparacie obiektywu standardowego 24–70 mm i zrobienie kilku klasycznych klatek” – mówi Phil. „Zawsze fotografuję te w trybie manualnym, tak po prostu wygląda mój proces twórczy” – mówi.

„Oczywiście kiedy po raz pierwszy pojawiają się w salonie, robię kilka

Phil Hay

Phil Hay jest doświadczonym fotografem motoryzacyjnym. Pracował dla wielu marek, między innymi NVN Motorworks, Goodwood RRC, United Autosports i Praga UK. Oprócz fotografii samochodowej Phil zajmuje się także robieniem zdjęć sportów motorowych i fotografią lifestyle'ową. Jeśli chcesz

zobaczyć więcej jego zdjęć, odwiedź jego stronę:
[@philhayphotography](https://www.philhayphotography.com) | [philhayphotography.com](https://www.philhayphotography.com)

© Phil Hay

Szybka usługa

Zarządzaj oczekiwaniami, aby zadowolić klienta

Przy tak dużym osobistym zaangażowaniu i wielkiej inwestycji w produkt indywidualni klienci Phila mają nieco inne oczekiwania i wymagania dotyczące realizacji sesji niż jego klienci, którzy są wydawcami magazynów poświęconych motoryzacji. „Określ wyraźnie swoje oczekiwania finansowe – nie możesz poświęcić trzech godzin na każde z 30 zdjęć, bo nic na tym nie zarobisz” – mówi Phil. „Importuję obrazy do programu Photoshop i stosuję zestaw ustawień wstępnych. Mam pięć lub sześć gotowych stylów korekcji barwnej, których zawsze używam, ale mogę też je dostosowywać. Następnie zrobię sobie przerwę i wrócę po 24 godzinach. Bądź szczerzy z klientem, jeśli nie podobają Ci się jego założenia. Szkoda tracić czasu na stworzenie naprawdę wysokiej klasy fotografii, jeśli ludzie nie będą oglądać ich dłużej niż ułamek sekundy, przeglądając posty na Twitterze”.

zdjęć w trybie pełnej automatyki. Oceniam światło na podstawie tego, co widzi aparat oraz rodzaju sceny”.

Kiedy Phil pracuje nad tematem, robiąc zdjęcia w wyraźnie zorganizowany sposób, pytamy go, w jakiej formie zwykle otrzymuje i jak interpretuje zalecenia od swoich klientów, by móc dostarczyć im dokładnie to, czego chcą.

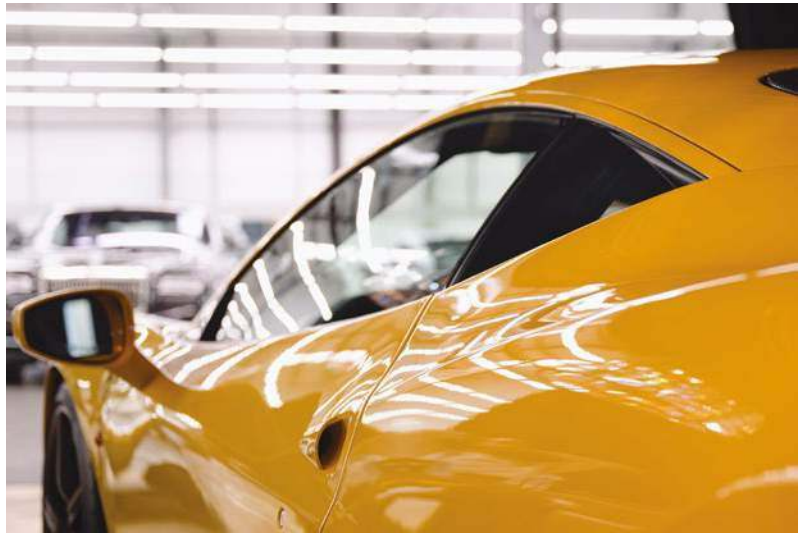
„Wiele osób, z którymi pracuję, często podporządkowuje tuningowaniu swojego samochodu całe życie, to ich duma i radość. Nie są pracownikami agencji czy korporacji, którzy przychodzą z gotowymi spisnymi na kartce wytycznymi. Zwykle pozwalają mi wskazać kierunek, a następnie przedstawiam kilka własnych sugestii dotyczących kąta fotografowania i sposobu oświetlenia. Kiedy pracuję z klientem, staram się zaangażować go w sesję zdjęciową, ponieważ zazwyczaj zna on lokalizację lepiej niż ja. Właściciele wiedzą, gdzie są włączniki lamp i skąd pada światło. Pokaż im obraz na tylnym wyświetlaczu i pozwól im się poprowadzić” – dodaje.

Phil chodzi dokoła Ferrari, robiąc zdjęcia pod różnymi kątami i z róż-

nych wysokości. Obniża pozycję aparatu, aby uchwycić karoserię z wysokości kół, a następnie udaje się w róg wnęki i unosi aparat tak wysoko, jak tylko może. Fotografuje obiektywem skierowanym w dół pod kątem 45°, co pozwala mu ukazać samochód z wyjątkowej perspektywy.

Pytam, czy jego podejście różni się w zależności od tego, czy robi zdjęcia dla klientów korporacyjnych, czy prywatnych. „Gdy pracuję dla NVN, chodzi o coś więcej niż tylko samochód, istotą jest uchwycenie procesu przemiany. Mówią mi, co chcą, abym sfotografował, ale to ja decyduję, na których elementach się skupić. Obrazy trafiają na ich kanały w mediach społecznościowych, więc przyszli klienci powinni zwrócić uwagę na wykonaną przez nich pracę. Muszę zatem uchwycić ujęcia przed i po, niektóre zdjęcia robię podczas mycia lub stylizacji – na wszystkich etapach transformacji” – mówi Phil.

„W niektórych sytuacjach dostaję jednak także szczegółowe instrukcje spisane na kartce. Może to być lista dokładnie opisanych 20 ujęć – z przodu pod kątem trzy czwar-

Podstawowy sprzęt fotograficzny Phila

1 Nikon Z 9 Wyposażony w pełnoklatkową matrycę CMOS o wysokiej rozdzielczości 45,7 Mp model Z 9 jest w stanie rejestrować zdjęcia z niesamowicie dużą częstotliwością i ma doskonale działający system autofokusa z funkcją śledzenia ostrości, co czyni go idealnym aparatem zarówno do fotografowania samochodów, jak i sportów motorowych.

2 Nikon Z 7II To nadal profesjonalny, ale lżejszy i bardziej poręczny kompan Nikona Z 9. Wyposażony jest w niemal identyczny przetwornik obrazu, co pozwala rejestrować bardzo spójny materiał. Dzięki temu jest on dla Phila idealnym drugim body - aparatem zapasowym, który zabiera ze sobą na sesje komercyjne.

3 Nikon Z 70-200 mm f/2,8 VR S To profesjonalny średni teleobiektyw, który dzięki wyjątkowej szybkości i dużej jasności świetnie sprawdza się na torze wyścigowym a znakomita rozdzielczość obrazu znajduje zastosowanie w zdjęciach detalu podczas zdjęć dla klienta.

4 Nikon Z 24-70 mm f/2,8 S Ten uniwersalny standardowy zoom z profesjonalnej serii S jest ulubionym obiektywem Phila do codziennej fotografii samochodowej. Elastyczność, jaką zapewnia w zakresie kadrowania sprawia, że to właśnie za jego pomocą wykonuje większość swoich zdjęć.

te lub na wysokości reflektorów ze słońcem wchodzącym w kadr z zachodu. W takich przypadkach działam jak robot, starając się uchwycić dokładnie to, czego chcą”.

Z opowieści Phila wynika, że podczas pracy z wymagającymi klientami z najwyższej półki, takimi jak ci z branży dóbr luksusowych, jedną z podstawowych umiejętności jest zdolność modyfikowania swojego fotograficznego stylu.

„W serwisie zawsze dostajesz gotowy koncept. Z osobami prywatnymi jest inaczej, wiele zależy tu od emocji. Powiedziałbym, że nawet 50% tych zdjęć jest później drukowane. Wieszają takie obrazy w miejscu, które jest dla nich ważne. Natomiast klienci korporacyjni wykorzystują zdjęcia w materiałach promocyjnych, artykułach czy w publikacjach internetowych, więc przeważnie nigdy nie robią z nich odbitek. Zawsze musisz więc dowiedzieć się, do czego będą wykorzystywane te zdjęcia, jakie jest ich przeznaczenie”.

Przechodzimy do NVN Lounge, mimochodem mijając kolejne Ferrari. Dla kogoś, kto nie jest przyzwyczajony do przebywania w otoczeniu wartych miliony samochodów, absurdem wydaje się oglądanie takiego auta, siedząc na ustawionych obok dwóch sofach i podziwianie go jak przedmiotu kolekcjonerskiego ze zbiorów miliardera. Oświetlenie jest tutaj inne, zdominowane przez cieplejsze, mające niższą temperaturę barwową kolorów.

„Większość fotografów nie ma luksusu zabierania samochodu do studia. Nie pozwala na to budżet i nie jest to też tym, czego życzyłby

sobie klient, więc musisz fotografować w otoczeniu zastanym. Często klient prosi o sfotografowanie samochodu w określonym miejscu, ponieważ lubi je, bo ma dla niego jakieś wyjątkowe znaczenie. Nie Twoim zadaniem jest mówić im, że oświetlenie jest tam niedobre i zdjęcia nie będą najlepsze. Musisz sprawić, by fotografie mimo wszystko były udane, i dać im coś, co wywoła u nich reakcję emocjonalną” – mówi.

Phil uważa, że zamiast traktować oświetlenie zastane jako wyzwanie, powinieneś zastanowić się, jak najlepiej wykorzystać otaczające Cię środowisko. „Ustaw krótszą ogniskową i sfotografuj samochód w zastanych warunkach, tak aby stały się elementem dodającym atmosfery Twoim zdjęciom” – mówi. „Czasami przynoszę biały ekran, aby zablokować część światła, ale zamiast postrzegać to jako problem, wykorzystuję je na swoją korzyść”.

Po wykonaniu swojego standardowego zestawu ujęć Phil stara się zrobić użytek z różnych elementów dostępnych w salonie. Wykorzystuje dostępną przestrzeń i fotografuje przez otwarte szklane drzwi do salonu, stosując obiektyw o krótszej ogniskowej, aby pokazać samochód w kontekście otoczenia. Robi kilka ujęć poprzez stylizowane lampy rozmieszczone w całym pomieszczeniu, tworząc z nich abstrakcyjny, nieostry pierwszy plan, który uzupełnia „blyszczący” odcień karoserii.

„Zawsze staram się wnieść nieco własnej kreatywności, aby dać klientom większy wybór” – mówi Phil. „Zwykle staram się zrobić zestaw złożony z 20 zdjęć pewniaków, więc jeśli nie przypadną im do gustu

3x © Phil Hay

Kilka kroków do lepszych zdjęć

- 📌 **Najpierw wykonaj „klasyczne” ujęcia** Na początku sesji zrób zawsze podstawowe zdjęcia, o których wiesz, że będą się podobać, abyś mógł dostarczyć pełny zestaw obrazów, nawet jeśli klient nie wybierze bardziej kreatywnych fotografii.
- 📌 **Zmieniaj kąty** Obejdź samochód dookoła i poszukaj nowatorskich sposobów uchwycenia kluczowych elementów pojazdu. Wypróbuj zarówno wysoką, jak i niską perspektywę fotografowania.
- 📌 **Wykorzystaj otoczenie** Poszukaj ciekawych elementów zastanych, które możesz uwzględnić w swoich ujęciach. Używaj odbić w celu wywołania większego zainteresowania.
- 📌 **Przedstaw swoje pomysły** Omów z klientem swoje kreatywne koncepcje, aby pomóc mu lepiej zrozumieć, co dokładnie będzie mógł zobaczyć na zdjęciach. Na wczesnym etapie procesu przedyskutuj z nim także budżet oraz ustal termin i dostarczenia plików.

„Upewnij się, że pierwszy obraz, który zobaczy klient, jest tym najlepszym. Jeśli nie spodoba mu się pierwsze zdjęcie, będzie nastrojony negatywnie”

moje twórcze eksperymenty, mam zbiór fotografii, który na pewno ich zadowoli. Jest to standardowy w branży pakiet i zazwyczaj obejmuje ujęcie trzy czwarte z przodu, trzy czwarte z tyłu, z boku, z góry, wewnątrz i kierownicę”.

Phil kieruje uwagę na wnętrze samochodu, zmieniając obiektyw na szerokokątny, aby uchwycić

kierownicę widzianą oczami kierowcy i stworzyć poczucie posiadania kontroli nad samochodem. Podkreśla przy tym znaczenie uchwycenia drobnych szczegółów. „Podkreśl faktury” – mówi.

„Nie wszyscy zauważą sposób przyszcicia skóry, więc spróbuj pokazać te drobne detale w innym świetle”.

Phil ostrzega przed pomijaniem otoczenie podczas fotografowania samochodu. „Kontekst jest ważny, więc wykorzystaj kreatywnie rzeczy, które znajdują się dookoła” – mówi. „Zrobię zdjęcie poprzez detale wózków, na których ułożę klocki polerskie i pasty. To stworzy narrację. Dodanie do takiej sceny parasola nie miałoby sensu”.

Phil kończy sesję, robiąc jeszcze kilka ujęć, po czym kieruje swoje zainteresowania na pozostałe auta, aby uchwycić specjalnie zamówione ujęcie trzech pojazdów razem. Kiedy to robi, uderza mnie myśl, że fotografia samochodowa jest znacznie bardziej osobista, niż się spodziewałem – obrazy muszą rezonować z właścicielem, prawie w taki sam sposób jak w przypadku fotografii zwierząt domowych.

„Upewnij się, że pierwszy obraz, który zobaczy klient, jest tym najlepszym” – mówi Phil, udzielając mi jeszcze kilku rad na pożegnanie.

„Jeśli nie spodoba mu się pierwsze z wybranych przez Ciebie zdjęć, będzie nastrojony negatywnie” – dodaje. To oczywiste, że Phil jest pasjonatem swojego zawodu, niezależnie od kreatywnych wyzwań, jakie są z nim związane. „To oczywiście, ale spędzasz 90% swojego życia pracując, więc robienie czegoś, co lubisz, jest naprawdę ważne” – mówi.

© Phil Hay

Wykorzystaj otoczenie

Uczyń lokalizację częścią historii swoich zdjęć samochodowych, fotografując przy zastosowaniu krótszej ogniskowej i zmieniając wysokość, z jakiej rejestrujesz obrazy. Pamiętaj, aby widoczne w kadrze obiekty uzupełniały opowiedaną historię.

Podstawowe etapy sesji Phila

1 Umyj samochód To powinno być standardowym krokiem także we wszystkich innych rodzajach fotografii produktowej, nie lekceważ zatem znaczenia wyczyszczenia samochodu przed rozpoczęciem sesji. Pozwoli to zaoszczędzić dużo czasu na etapie postprodukcji.

2 Szukaj szczegółów Zadaniem profesjonalnego fotografa jest szukanie detali i cech, które inni mogą przegapić. Phil najpierw zagląda do środka samochodu, szukając atrakcyjnych szwów, przeszyci, faktur i kształtów, które odzwierciedlają charakter danego modelu auta.

3 Kontroluj odbicia Mogą być one fantastycznym narzędziem twórczym, ale reguluj intensywność odbitego światła za pomocą kołowego filtra polaryzacyjnego. Zapewnia to bezstopniową kontrolę nad widocznością odbijających się obrazów w szybie i karoserii.

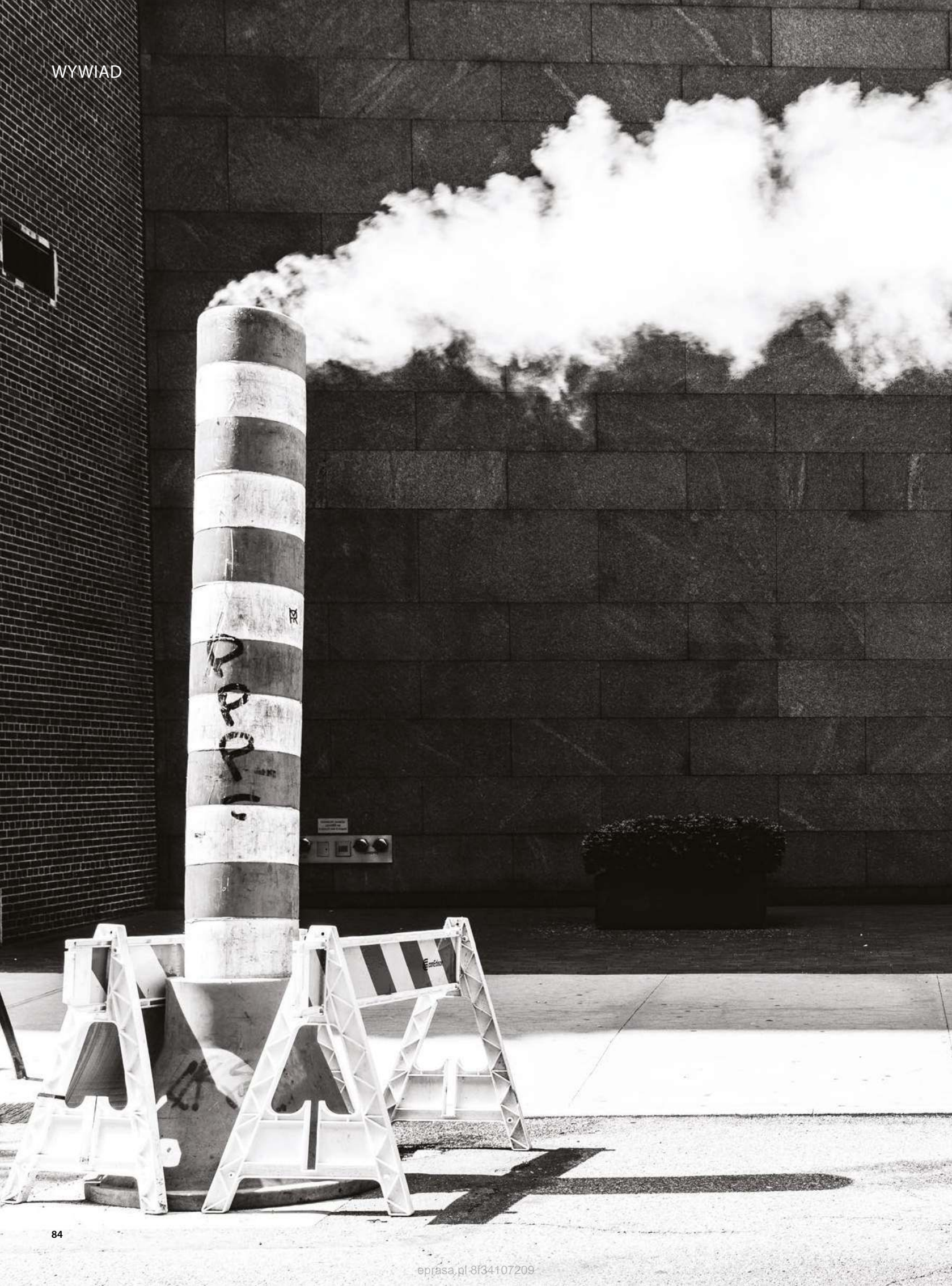
4 Pracuj szybko Włączając w obręb kadru elementy otoczenia, kontroluj widoczność szczegółów tła za pomocą przysłony. Phil często fotografuje z mocno otwartym otworem względnym, aby rozmyć niechciane faktury, umożliwiając widzowi skupienie się na tym, co jest jego zdaniem najważniejsze.

5 Regularnie przeglądaj zdjęcia Stale oceniaj ekspozycję i kadrowanie zdjęć, aby mieć pewność, że jasność i ostrość są odpowiednie. Fotografowanie z ręki jest wygodne, ale upewnij się, że czas otwarcia migawki jest na tyle krótki, by można było ograniczyć wpływ drgań aparatu i zmaksymalizować szczegółowość.

6 Różne kompozycje Sporządź listę klasycznych ujęć, które Twoim zdaniem powinieneś wykonać podczas każdej sesji. Kiedy już masz je na karcie, popracuj nad sceną, aby na etapie kontroli jakości zapewnić klientom również dobry wybór zdjęć nieco bardziej oryginalnych.

NOWE SPOJRZENIE NA FOTOGRAFIĘ MIEJSKĄ

Wykorzystaj stosowane przez Sergia Castiglione artystyczne podejście, by odnaleźć własny sposób widzenia i nowe perspektywy podczas fotografowania przestrzeni miejskich

Dym i lustra

„W każdym nowym mieście, które odwiedzam, staram się odkryć ducha i energię, które nim kierują. Nie tylko to, co pozwala stworzyć ciekawe obrazy, ale także jego zapachy i odgłosy ulicy” – mówi Sergio.

Powiedz nam, jak zaczęła się Twoja przygoda z robieniem zdjęć. Od dziecka interesowałem się fotografią i różnymi formami artystycznej wypowiedzi. Zdecydowałem się wybrać zawód architekta i podczas studiów okazało się, że fotografia stanowi idealne uzupełnienie mojej pracy związanej z opracowywaniem

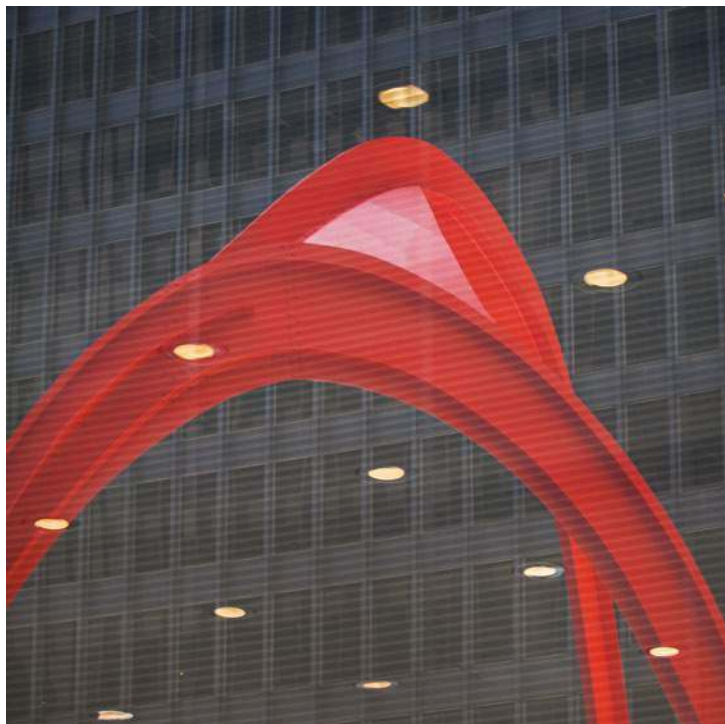
dokumentacji budynków i planowaniem przestrzeni miejskich. Później robienie zdjęć stało się także moim hobby i odkryłem, że mam w tej dziedzinie artystyczną żyłkę. Na początku wszystko, co tworzyłem, robiłem dla siebie, aż jakieś 15 lat temu kurator sztuki obejrzał moje prace i zachęcił mnie do pokazania ich szerszej publiczności. To był początek mojej kariery jako fotografa.

Sergio Castiglione

Wielokrotnie nagradzany argentyński fotograf. Odwiedza miasta w różnych częściach świata, robiąc zdjęcia architektoniczne i urbanistyczne. Z zawodu jest architektem, a jego zrozumienie struktur miejskich i elementów wizualnych przekłada się na sposób, w jaki pracuje.

Więcej prac Sergio można obejrzeć na stronie:
www.sergiocastiglione.com.ar | @castiglionephoto

Jakie umiejętności rozwinąłeś, aby móc szybko aadaptować się do nowych okoliczności?

Odkąd uzyskałem dyplom architekta, czyli ponad 30 lat temu, nigdy nie przestałem podróżować – częściowo dla przyjemności lub w ramach wakacji, a innym razem w celach zawodowych lub aby studiować. Dzięki temu doświadczeniu rozwinąłem umiejętność łatwego przystosowania się do specyfiki i sposobu życia w każdym z odwiedzanych przeze mnie miast. Od Oslo i Marrakeszu poprzez Kapsztad i Wenecję aż po Rio de Janeiro, Dubaj czy Istanbuł – po przybyciu do miasta staram się odnaleźć ducha i energię, która nim kieruje. Najbardziej ekscytującą częścią mojej pracy jest poszukiwanie „duszy” każdej z tych metropolii. Nie tylko tego, co pozwala stworzyć ciekawe obrazy, ale także jego zapachów i odgłosów ulicy.

Jak odkrywasz nowe koncepcje wizualne?

Pracuję jako archeolog czasu – badam momenty dnia i cenię je jako elementy estetyczne, które mogą prowadzić do udoskonalenia wnikliwości obserwacji. Wychodzę z założenia, że miasta nie da się w pełni zobaczyć, jeśli zostanie ono odcięte od upływu czasu. W ramach mojego projektu zatytułowanego „segMOments: Effigies of Time” proponuję widzom refleksję nad miastem jako takim i dzisiejszymi sposobami jego kontemplacji. To współczesny portret miasta, który nie ukazuje jego statycznego profilu, ale jest pełen dynamizmu i pozwala zobaczyć jego obraz zmieniający się z sekundy na sekundę.

Przestrzeń i czas to formalne osie tej fotograficznej produkcji, do której dodaję jeszcze perspektywę architektoniczną i urbanistyczną. Zadaję sobie, a także widzowi, pytanie, jak należy obserwować miasto, jaki byłby najwłaściwszy sposób. Czy w jasny, słoneczny dzień? W nocy?

Powyżej, z lewej
Koncepcyjne kontrasty

W przestrzeni miejskiej struktury statyczne spotykają się z formami organicznymi i wzajemnie na siebie oddziałują.

Powyżej
Odwrotność codzienności, Chicago

Za sprawą odbić i projekcji elementy miejskie umieszczone są w nowym kontekście, dzięki czemu tworzą świeżą perspektywę widzenia codziennego życia.

Z lewej
Interakcja

Miejskie otoczenie tworzy nowe formy poprzez naturalne wpływy, wchodzące w interakcje z istniejącymi elementami.

Z prawej
Miejskie lustra, Paryż

Spojrzenie w dół podczas eksploracji miasta może zaoferować nową perspektywę.

„Moim celem jest prezentowanie miasta z nietypowej perspektywy – pokazanie rzeczy, jakie widzimy na co dzień, ale nie zwracamy na nie uwagi”

A może powinno być to połączenie wielu sposobów? To ciągle rozwijany projekt, nad którym pracuję już od ośmiu lat i w ramach którego sfotografowałem już 35 miast w ponad 20 krajach.

Czy Twoje doświadczenie zawodowe pomogło Ci spojrzeć na fotografię z innej perspektywy?

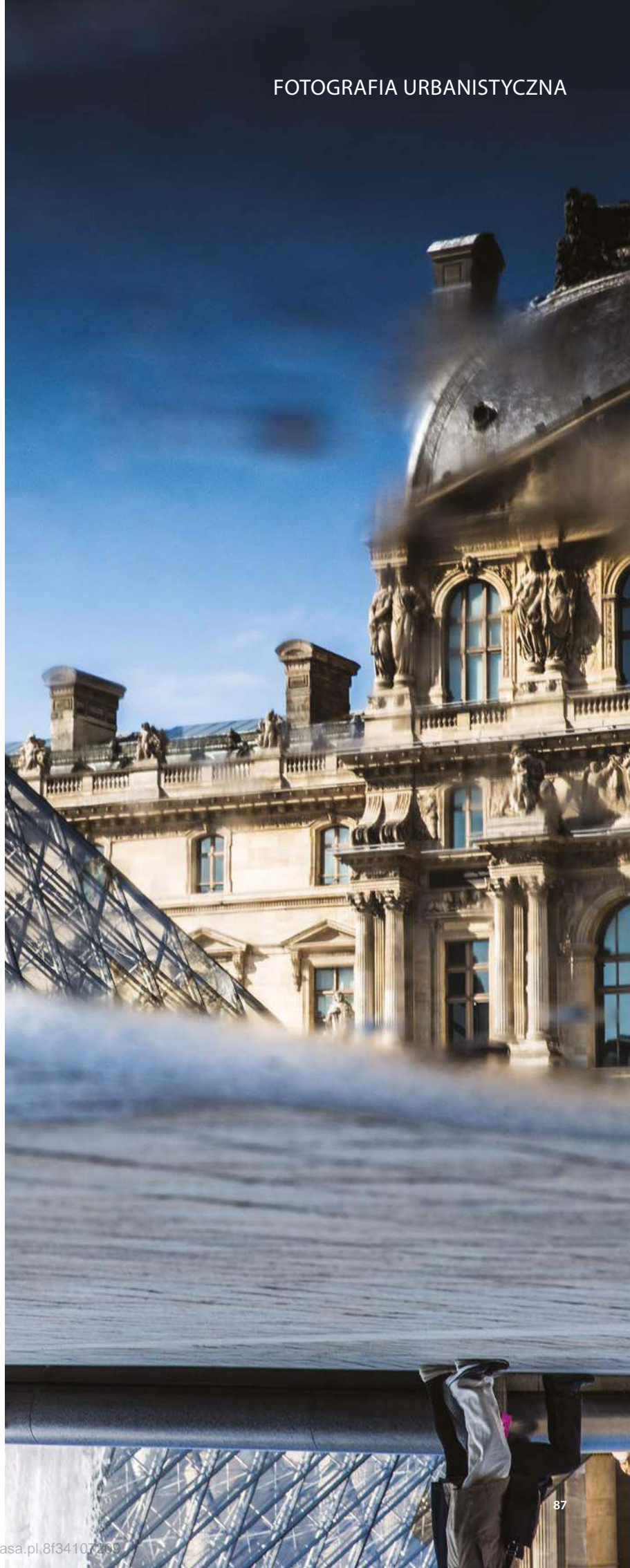
Można powiedzieć, że studiowanie architektury sprawiło, że mam oko, które wpływa na to, jak widzę otoczenie i pokazuję je na moich obrazach. W rzeczywistości często słyszę od osób, które oglądają moje prace, że mam coś, co nazywają „spojrzeniem architekta”. Mam w głowie mnóstwo konceptów kompozycyjnych, które bez wątpienia zawdzięczam studiom architektonicznym. Nie mogę o nich zapomnieć lub pominąć ich w czasie pracy.

Odbicia zawsze były wyrazistym elementem zarówno w sztuce, jak i w fotografii. Jak myślisz, skąd bierze się ta fascynacja i jak wykorzystujesz odbicia w swoich zdjęciach?

Uważam, że tak naprawdę miasta same w sobie są zwierciadłami i z takiego założenia wychodzę w swojej pracy. Co widzimy, gdy patrzymy na obce nam miasto? Co tak naprawdę widzimy, gdy spacerujemy ulicami? Czy istnieje inny sposób na uchwycenie oglądanych elementów? Moim celem jest prezentowanie miasta z nietypowej perspektywy – pokazanie rzeczy, które widzimy na co dzień, ale nigdy nie zwracamy na nie uwagi.

Zwiedzając miasta, zwykle postrzegamy ich przestrzeń z tego samego poziomu, na jakim znajdują się nasze oczy, a nawet z jeszcze niższego. Rzadko patrzymy w górę, ale nie robiąc tego, tracimy szansę zrobienia zdjęć z nowych perspektyw, które mogą być wyjątkowe. Chcę odkryć i pokazać miasto, które jest nad nami, i – co dziwne – jednym z najlepszych sposobów, w jaki mogłem to zrobić, było spojrzenie w dół.

Czasami, aby osiągnąć swój wizualny cel w nowatorski sposób, musisz spróbować sprzecznych podejść. W mojej pracy „Urban Mirrors” postanowiłem uchwycić obraz znanych budynków poprzez sfotografowanie ich odbicia na powierzchni tafli wody. Powstałe obrazy pokazują perspektywę obszaru miejskiego, której inaczej nigdy nie bylibyśmy w stanie odkryć. Opiera się ona na interferencji aspektów wizualnych i kontekstowych, które oddziałują na siebie w inspirujący sposób.

24 - 26 FOURNIER STREET

ATTENTION
NO FLY TIPPING
24 HR CCTV
IN OPERATION

Tkanka miasta, Londyn
Fotografia uliczna Sergio pokazuje
aspekty architektury, sztuki
i interaktywnych cech miasta.

Jakiej rady udzielilibyś fotografom, którzy poczuli się wizualnie przytłoczeni pierwszym wrażeniem, jakie zrobiło na nich nieznanie im miasto?

Przede wszystkim zwiedzaj miasto sam i miej dużo czasu, aby nie czuć żadnej zewnętrznej presji. Powściągnij swój niepokój i spaceruj bez celu – niech miasto zaskoczy Cię tym, co ma do zaoferowania.

Jaki jest Twój ulubiony sprzęt i ustawienia?

Pozwalam sytuacji określić, jakiego powinienem użyć obiektywu i ustawić. Chodzi bardziej o mój instynkt i przeczucie w danym momencie niż o moje preferencje odnośnie do wykorzystywania określonego sprzętu.

Jakie są największe wyzwania techniczne podczas wykonywania takich zdjęć?

Podczas jednej z sesji robiłem to samo zdjęcie panoramiczne przez kilka godzin, aby później móc skomponować jedną pracę z wielu ujęć.

„Nie spiesz się i spaceruj bez celu. Niech miasto zaskoczy Cię tym, co ma do zaoferowania”

W tym przypadku moim największym wyzwaniem było przewidzenie pogody. Poza tym, będąc w Nowym Jorku, chciałem sfotografować zachodzące słońce między dwiema wieżami. To była moja ostatnia noc w mieście, co oznaczało, że miałem tylko jedną szansę na zarejestrowanie dobrego ujęcia. Na szczęście z pomocą kompasu w moim telefonie byłem w stanie ustawić się we właściwym miejscu i zrobić dokładnie takie zdjęcie, jakie miałem w głowie.

Jakie jest Twoje zdanie na temat postprodukcji – czy jest to kluczowy element Twojej pracy, czy też uważasz, że jest on przeceniany?

Zależy to całkowicie od rodzaju fotografii, jaką próbujesz stworzyć. W niektórych przypadkach jest pomocnym uzupełnieniem pracy,

ale w innych jest to czynnik fundamentalny. Kiedy pracowałem z około 20 podobnymi zdjęciami (w celu stworzenia panoramy), ale różniących się oświetleniem, poświęcenie czasu na postprodukcję było jedynym sposobem na urzeczywistnienie mojej ogólnej wizji.

Wyrwanie się z utrwalonych schematów twórczych może być trudne. Jakie są Twoje wskazówki dotyczące poszukiwania nowych perspektyw?

Uważam się za osobę nie działającą rutynowo. To pomaga mi w mojej pracy jako fotografa – pozwala unikać typowych miejsc i wychodzić ze swojej strefy komfortu. Dla mnie fotografowanie jest zabawą. Kiedy jestem w terenie z aparatem, znów staję się tym dzieckiem, które pierwsze

swoje zdjęcia zaczęło robić w wieku 10 lat otrzymanym od ojca Kodakiem Instamatic na film.

Nad czym pracujesz obecnie?

W czasie pandemii rozpocząłem pracę nad projektem opartym na negatywach filmowych nieznanego autora, które znalazłem przypadkiem jakiś czas temu. Lockdown i zamknięcie w sobie pozwoliło mi zanurzyć się w jego świecie. Kiedy je analizowałem, znalazłem zdjęcia Antarktydy z 1976 roku. Dzięki pewnym wskazówkom odkryłem część historii tych fotografii i stworzyłem serię zatytułowaną „Australis: the Journey of Memory”. To dzieło zadośćuczynienia, refleksji i rekonstrukcji pamięci.

Aby złożyć hołd temu nieznanemu autorowi, zamierzam pojechać na Antarktydę, niemniej projekt ten wykracza poza fotografię; jest dziełem multimedialnym. Obrazy lodu Antarktydy z 1976 roku rzutują na zdjęcia z obecnych czasów. Instalacja wideo i wszystkie powstałe materiały zostaną przekazane później instytucji zajmującej się dziedzictwem białego kontynentu.

Powyżej **SegMOments, Nowy Jork**

„Fragmentacja zmusza do innego sposobu patrzenia, który zawiera wizualną obecność ciągle ewoluującego czasu” – mówi Sergio.

Z prawej **Miejskie lustra, Wenecja**

Miasto jest lustrem – jego powierzchnie odzwierciedlają miejskie otoczenie i struktury.

Alistair Campbell

Alistair to redaktor naszego siostrzanego magazynu *Digital Camera* – pisze na co dzień o technicznych zagadnieniach związanych z fotografią, ale jedną z jego osobistych pasji jest robienie niepozowanych zdjęć ulicznych.

Ponieważ wcześniej pracował jako niezależny fotograf, jego wiedza na temat sposobu wykorzystywania pełnego potencjału różnych lokalizacji uzbroiła go w praktyczne umiejętności znajdowania tematów w najbardziej nietypowych sytuacjach.

Aby zobaczyć więcej jego prac, odwiedź jego profil na Instagramie. [@alistaircampbellphoto](#)

ARTYSTYCZNA FOTOGRAFIA ULICZNA

Wraz z **Alistairem Campbellem** przemierzamy uliczki wiekowego miasteczka Bath, aby odkryć najważniejsze zasady fotografii ulicznej

Fotografia uliczna to sól tej sztuki. Wielu z najbardziej szanowanych twórców tego gatunku tworzyło swoją spuściznę, fotografując na ulicy, dokumentując migawki z życia ludzi przy pracy. Nazwiska takie jak Henri Cartier-Bresson, Vivian Maier, Elliott Erwitt i Helen Levitt są synonimami XX-wiecznej fotografii ulicznej i wyjątkowego stylu fotografowania świata, którego byli pionierami.

Chociaż niektóre koncepcje stworzone przez nich przetrwały do dziś, podobnie jak „decydujący moment” Cartier-Bressona, to wielu współczesnych fotografów może mieć trudności z interpretacją ich pomysłów w nowoczesnym kontekście. Technologia cyfrowego robienia zdjęć zrewolucjonizowała sposób, w jaki fotografowie postrzegają i rejestrują otaczający ich świat, co oznacza, że jeśli chcemy w pełni wykorzystać nasz nowoczesny sprzęt, musimy ostrożnie korzystać z inspiracji historycznych.

Dlatego też chciałem się dowiedzieć, jak ten gatunek interpretowany jest przez współczesnego artystę. W związku z tym znalazłem się w malowniczym mieście Bath Spa w hrabstwie Somerset, aby spotkać się z Alistairem Campbellem i wybrać się z nim na fotograficzny spacer. Uzbrojeni w jego aparaty Fujifilm, X-T2 i kompakt X100V wyruszyliśmy w poszukiwaniu interesujących kadrów.

Pytam Alistaira, na jakie tematy i elementy zwraca uwagę w pierwszej kolejności, szukając idealnej ulicznej kompozycji.

„Najpierw szukam ludzi, a potem tła” – mówi. „Oczywiście nie zawsze można znaleźć idealne tło, ale czasami ustawiam się i czekam, aż odpowiedni obiekt pojawi się na scenie. Jeżeli chodzi o wybór lokalizacji, to jeśli skupiasz się na ludziach, to nie ma znaczenia, w jakim miejscu robisz zdjęcie”.

Zauważyłem, że Alistair korzysta jednocześnie z obu aparatów, co może wydawać się sprzeczne z intuicją w przypadku tego gatunku fotografii, w którym chodzi przecież o zachowanie dyskrecji. Wyjaśnia, że dostosował swoją torbę na aparat tak, aby umożliwić sobie w razie potrzeby łatwy dostęp do obu korpusów, jednocześnie starając się jak najmniej zwracać na siebie uwagę. Przywodzi mi to na myśl często zadawane pytanie dotyczące fotografii ulicznej – jak bez skrępowania robić zdjęcia, nie wywołując sprzeciwu osób na nich uwiecznianych. Jest to ten element procesu twórczego, który może sprawić, że początkujący adeptci już na starcie będą czuć się nieswojo.

„Aby uniknąć zwracania na siebie uwagi, po prostu po zrobieniu komuś zdjęcia dalej kontynuuję fotografowanie” – mówi Alistair. „Gdybym przerwał i od razu sprawdził, jak wyszło zdjęcie,

spoglądając na tylny wyświetlacz aparatu, fotografowana osoba wiedziałaby, że skupiam się na niej. Natomiast jeśli wyglądam na zainteresowanego tłem i zachowuję się swobodnie, nie przyjdzie im nawet do głowy, że to ich właśnie uwieczniałem. Ludzie wiedzą, co robisz, ale przeważnie wydaje się to ich nie obchodzić”.

Przechodzimy przez zatłoczoną High Street i wychodzimy na spokojniejszą York Street, pod kultowym łukiem zbudowanym w 1889 roku przez Charlesa Davisa. Alistair zauważa snop światła na ścianie, który tworzy idealne tło i sugeruje, abyśmy zaczekali, aż ktoś wejdzie w obręb sceny.

Na pojawienie się przechodniów nie trzeba długo czekać, ale Alistair zwleka z wykonaniem zdjęcia, aż ktoś znajdzie się w naturalnym świetle „punktowego reflektora”. Mówi mi, że preferuje ostrzejsze, teatralne oświetlenie.

„Wiele moich zdjęć jest dość mrocznych. Kiedyś robiłem wiele portretów w płaskim świetle, ale teraz często fotografuję w ostrzejszym, co oznacza, że naświetlam na jasne obszary po to, by niedoświetlić cały kadr. Pozwala mi to nadać zdjęciom ciemniejszy wygląd”.

Zaletą badania właściwości graficznych jest to, że nie zawsze konieczne jest dosłowne przedstawienie obiektu.

„W przypadku tego typu scenarii nie zawsze zależy mi na uzyskaniu idealnej

Bądź gotowy do działania

Pokonaj typowe wyzwania fotografii ulicznej

Jednym z największych problemów związanych z wykonywaniem ujęć ulicznych jest szybkość, z jaką pojawiają się i znikają okazje do robienia zdjęć. Alistair uważa, że technologia cyfrowego rejestrowania obrazu ułatwiła ten proces, ale nadal podstawową umiejętnością, do opanowania, jest odpowiednie przygotowanie się do sesji. „Fotografia cyfrowa ułatwiła zdobycie doświadczenia, ale wciąż kluczową rzeczą pozostaje znalezienie się we właściwym miejscu i czasie. Jeśli będziesz ciągle tylko spacerował, to nie uda Ci się uchwycić niczego interesującego. Sugeruję znalezienie ciekawego miejsca, ustawienie się i czekanie, aż coś się wydarzy. To trochę jak z wędkowaniem – możesz znać dobrą lokalizację i mieć przynętę, ale nawet gdy nic się nie dzieje, po prostu musisz czekać i to jest w porządku. Chodzi o uzyskanie niewielkiej kontroli w niekontrolowanym otoczeniu” – mówi Alistair.

Alistair używa dwóch aparatów, z których każdy ma zamontowany obiektyw stałogniskowy, co umożliwia mu szybką zmianę kompozycji kadru. Jednak nawet jeden korpus z obiektywem zmienneogniskowym zapewni taką samą elastyczność, zmniejszając liczbę nieudanych ujęć.

ekspozycji. Jeśli światła są nieco jaśniejsze, a cienie nieco ciemniejsze niż zwykle, wszystko jest w porządku, o ile tylko obiekt jest wyraźny” – mówi Alistair, udowadniając, że przed wyruszeniem na sesję zawsze ważne jest określenie priorytetów twórczych.

Pytam go o techniczną stronę fotografowania incognito. W jaki sposób ustawia ostrość na obiektach znajdujących się w ruchu?

„Często ogniskuję obiektyw wyłącznie na tle, ale duża głębia ostrości sprawia, że wszystko na zdjęciu jest ostre. Może się to nie sprawdzić, gdy fotografujesz z przysłoną $f/1,4$, ale przy $f/5,6$ lub $f/8$ temat zostanie zwykle zarejestrowany wyraźnie” – wyjaśnia.

„Alternatywnie możesz ustawić ostrość na oszacowaną wcześniej odległość, w jakiej spodziewasz się tematu, lub na jakiś element i poczekać na obiekt. Zależy to również od używanej ogniskowej”.

W przypadku bardziej szerokokątnych obiektywów głębia ostrości jest naturalnie większa, co oznacza, że niewielkie różnice w odległości tematu od punktu ustawienia ostrości nie są tak zauważalne, jak w przypadku fotografowania

z użyciem optyki umożliwiającej wykonywanie zbliżeń i stosowania szerszych otworów przysłony.

Nawiązując do ogniskowych – gdy poruszamy się dalej po urokliwych zakamarkach i wąskich uliczkach Bath – pytam Alistaira o preferowany przez niego wybór obiektywów do tego stylu fotografii ulicznej. Jakie są jego ulubione szkła i dlaczego.

„Kiedy zaczynałem, korzystałem z zoomu 16–55 mm, który nadawał się do wykonywania większości zdjęć. Nie był to najostrożniejszy obiektyw, ale był uniwersalny. Później zacząłem używać modeli stałogniskowych, ale nie lubię nosić przy sobie zbyt wielu szkieł, więc postanowiłem przetestować kilka różnych stałek.

Najbardziej lubiłem zawsze 50 mm, naprawdę dobrze mi się nim pracowało. Ale potem sięgnąłem po obiektyw 85 mm i używałem go przez jakiś czas. Zasadniczo, kiedy znudzi mi się jedna perspektywa, zmieniam ją na inną – staram się jednak nie komplikować sobie pracy. Jeśli mam przypięty do aparatu obiektyw 85 mm, to staram się po prostu maksymalnie wykorzystać to, co może mi zaoferować dana ogniskowa. Zwykle wolę ujęć

„Komercyjna fotografia uliczna polega na równoważeniu spontaniczności z wymogami określonymi przez wydawnictwo”

cia robione dłuższą optyką, ale zależy mi też na tym, aby moje obrazy były różnorodne. Wrażenia z używania obiektywu 35 mm różnią się od tych, jakie odnosi się, posługując się szklami 50 mm czy 85 mm”.

Bardzo jasne obiektywy stałoogniskowe to kolejny element, który stał się synonimem fotografii ulicznej, ale Alistair zaleca używanie ich z rozwagą. Podczas gdy jak największy maksymalny otwór przysłony mógł być czymś wręcz niezbędnym w przypadku naświetlania zdjęć na filmie o czułości ISO 100 lub fotografowania którąś z pierwszych lustrzanek cyfrowych, dających mocno zaszumiony obraz, dziś używanie optyki o jasności większej niż f/1,8 wydaje się być przesadą.

„Ponieważ niska wartość liczbowo przysłony to główna zaleta jasnych szkieł stałoogniskowych, kuszące jest robienie zdjęć z przez cały czas maksymalnie otwartym otworem względnym, ale często może to skutkować zdecydowanie zbyt małą głębią ostrości” – mówi, dostosowując ekspozycję do wyjątkowo odbłaskowego wapienia, z którego zbudowana została większość budynków w Bath. Utrzymanie czułości matrycy na poziomie ISO 400 pozwala nam przymykać przysłony, zwiększać głębię ostrości i uzyskać najwyższą możliwą jakość zdjęć, robionych przy użyciu wybranego przez nas obiektywu. Nawet przymknięcie otworu względnego o 2 EV może znacznie poprawić rozróżnialność szczegółów w całym kadrze, jed-

nocześnie czyniąc fotografowanie z biodra bardziej efektywnym.

Przemierzamy rozległy cień rzucony przez Bath Abbey i wracamy do centrów handlowych w poszukiwaniu różnych ciekawych osobowości. Zatrzymujemy się, by sfotografować ulicznego artystę żonglującego płonącymi pochodniami, który widząc aparat, zaczyna pozować i przybiera wystudiowaną pozę – to kolejny powód, by nie rzucać się w oczy, gdy zależy Ci na zrobieniu autentycznych ujęć.

Próbując uchwycić wyjątkową perspektywę, Alistair obniża wysokość, z jakiej robi zdjęcia, i wykorzystuje wbudowany w aparat X100V filtr ND, który pozwala mu wydłużyć czas naświetlania. To rozmywa sylwetki kupujących i tworzy kontrast odcieni. Aby nadać swoim zdjęciom ulicznym współczesny charakter, Alistair w pełni wykorzystuje nowoczesne funkcje aparatu.

Pytam go, czym różni się kreatywne podejście do współczesnej fotografii ulicznej w stosunku do innych gatunków.

„Pierwszą rzeczą, którą fotografowałem, była moda. Często jednak realizowałem sesje na ulicy, ponieważ miałem niewiele sprzętu i nie dysponowałem własnym atelier. Chodziło o znalezienie faktur i wzorów tła, co jest w sumie tym samym, na czym opiera się fotografia uliczna” – mówi.

„Jedyną prawdziwą różnicą jest to, że w przypadku fotografii ulicznej nie zależy mi zbytnio na absolutnej technicznej doskonałości – jeśli coś jest prześwietlone lub niedoświe-

Podstawowy sprzęt Alistaira

1 Fujifilm X-T2 Wyposażony w 24-megapikselowy czujnik APS-C aparat Fujifilm jest ulubionym modelem wielu fotografów ulicznych. Jego kompaktowy korpus sprawia, że Alistair może dyskretnie fotografować, a fizyczne pokręta zmiany parametrów ekspozycji, charakterystyczne dla konstrukcji projektowanych przez Fujifilm, umożliwiają mu szybką zmianę ustawień w biegu. Aby jeszcze bardziej ułatwić sobie pracę, Alistair korzystał podczas naszej sesji z przypisanych do przycisków funkcyjnych najczęściej używanych ustawień.

2 Fujifilm XF 56 mm f/1,2 R WR Dzięki wyjątkowo dużemu maksymalnemu otworowi przysłony obiektyw ten zapewnia doskonałą równowagę między zdolnością do przechwytywania światła a mobilnością. Oferuje ogniskową odpowiadającą wartości 84 mm w przypadku obiektywów pełnoklatkowych, co pozwala uzyskać subtelny efekt kompresji.

3 Fujifilm X100V Podczas gdy sprzedaż aparatów kompaktowych w ostatnich latach wyraźnie spada, ten model wciąż jest uznawany za mistrza fotografii ulicznej, a to dzięki matrycy rozmiaru APS-C. Model ten wyróżnia się klasycznym sposobem obsługi, podobnym do wielu aparatów używanych przez fotografów ulicznych w minionych dziesięcioleciach, ale oferuje również nowoczesne funkcje, takie jak symulacja użycia różnych rodzajów błon filmowych i wbudowany neutralny filtr szary.

4 Różne obiektywy Fujinon Alistair używał już wielu różnych szkieł, ale obecnie korzysta głównie z obiektywów stałoogniskowych. Preferuje standardowe ogniskowe aż do około 50 mm, które bierze pod uwagę przy wyborze obiektywów z serii X, ponieważ umożliwiają mu uzyskanie 1,5-krotnego przybliżenia, gdy używa ich w połączeniu z korpusem X-T2.

© Alistair Campbell

Najważniejsze wskazówki

- 📌 **Zapobiegaj zmianom ekspozycji** Podczas szybkiego fotografowania lub odrywania wzroku od aparatu zablokuj ekspozycję, aby zapobiec nieprzewidzianym zmianom jasności kolejnych zdjęć spowodowanym zmianą kompozycji.
- 📌 **Wybierz miejsce** Zwiększ swoje szanse na połączenie ciekawego tematu ze świetnym tłem, wybierając dobrą lokalizację i czekając na rozegranie się sceny.
- 📌 **Kolorowe lub monochromatyczne** Kolor może czasami odwracać uwagę od głównych szczegółów, na których chcesz, aby widz się skupił, przez co konwersja do czerni i bieli może być skutecznym zabiegiem twórczym.
- 📌 **Rób zdjęcia już po rozegraniu się akcji** Kontynuuj fotografowanie przez kilka chwil już po zarejestrowaniu „doskonałej” kompozycji, aby zwiększyć wybór zdjęć, a także sprawić, by samemu mniej rzucać się w oczy uwiecznianej przez siebie osobie.

Zmiana kąta widzenia

Uczyń lokalizację częścią historii, zmieniając perspektywę. Fotografowanie z niskiej lub wysokiej perspektywy może uczynić zwykłe, codzienne sceny bardziej intrygującymi.

tlone, nadal może świetnie pasować do sceny. Natomiast w przypadku fotografowania mody konieczne musisz uchwycić pewne szczegóły ubrań lub modeli” – dodaje.

„Znacznie większym wyzwaniem jest jednak robienie zdjęć ulicznych z myślą o ich wykorzystaniu komercyjnym. Na przykład, gdybym wykonywał zdjęcia dla magazynu, równoważyłbym spontaniczność z wymaganiami wydawcy. Gdybym wiedział, jak ma być wykorzystany dany obraz, powiedzmy, że ma być to ujęcie w formacie poziomym opublikowane na dwóch stronach, poczekałbym, aż temat znajdzie się na godzinie trzeciej. To pozwoliłoby mi utrzymać go z dala od linii klejenia i oprawy stron oraz pozwoliłoby skierować część zainteresowania na przeciwną stronę rozkładówki”. Kiedy skręcamy w Dorchester Street,

pytam Alistaira, czym fotografia uliczna różni się od fotografii podróżniczej – to dwa gatunki, które są często ze sobą mylone.

„Są podobne, ale w fotografii podróżniczej chodzi bardziej o pokazanie, gdzie byłeś i co tam widziałeś. W przypadku fotografii ulicznej chodzi o opowiedzenie określonej historii. Ktoś czyta gazetę, spaceruje z psem lub karmi ptaki. Co on robi? Gdzie idzie? Jaki cel ma jego działanie?”.

Zanim nasze drogi się rozejdą, Alistair udziela mi porady, jak wyrobić w sobie odpowiednie nastawienie do fotografii ulicznej. „Jeśli masz przed sobą kontrastową scenę, ładne światło i ciekawy temat, o którym chcesz dowiedzieć się czegoś więcej, to zawsze coś znajdziesz. Nie opłaca się zbyt wiele rozmyślać. Po prostu ciesz się całym procesem robienia zdjęcia”.

Uchwyc spektakularne sceny uliczne

1 Ustaw przysłonę Chociaż fotografowanie z maksymalnie otwartym otworem względnym umożliwia zmniejszenie głębi ostrości w celu uzyskania spektakularnego efektu, często lepiej jest lekko go przymknąć, aby łatwiej było kontrolować ostrość podczas fotografowania z biodra.

2 Wybierz czułość Ustaw czułość pomiędzy ISO 400 a 500. Chociaż w większości przypadków wartość ISO 100 zapewnia najlepszą jakość rejestrowanego obrazu, to niska czułość może stać się problemem, gdy spadnie poziom natężenia światła. Największą elastyczność zapewniają średnie wartości.

3 Sprawdź ogniskową Fotografowanie za pomocą obiektywu, który masz zamocowany na aparacie, może otworzyć przed Tobą wiele kreatywnych możliwości, jednak od czasu do czasu warto zmienić ogniskową, aby mieć pewność, że będziesz w stanie wykorzystać każdą dostępną perspektywę.

4 Zastosuj style W przypadku rejestrowania zdjęć w JPEG style przetwarzania zostaną użyte do nadania obrazowi ostatecznego wyglądu, ale nawet podczas zapisywania ujęć w RAW style zapewniają dokładny podgląd tego, jak może się prezentować gotowa fotografia. Można je później nałożyć w oprogramowaniu producenta do przetwarzania „surowych” plików.

5 Ustaw tryb autofokusa Wybierz jedno-punktowy tryb AF, ponieważ zapewnia on precyzyjną kontrolę nad tym, gdzie aparat ma zogniskować obiektyw. Jest to szczególnie przydatne podczas fotografowania z biodra, ponieważ dokładnie wiesz, w jakiej części kadru aparat ustawi ostrość.

6 Oceń histogram Podczas gdy niewielkie prześwietlenie światła jest często dopuszczalne w małych obszarach kadru, zawsze sprawdzaj histogram, aby ocenić, czy występują fragmenty mogące stwarzać problemy, wykraczając daleko poza zakres możliwości dynamicznych matrycy. W razie potrzeby skorzystaj z funkcji kompensacji ekspozycji.

Wielki potencjał

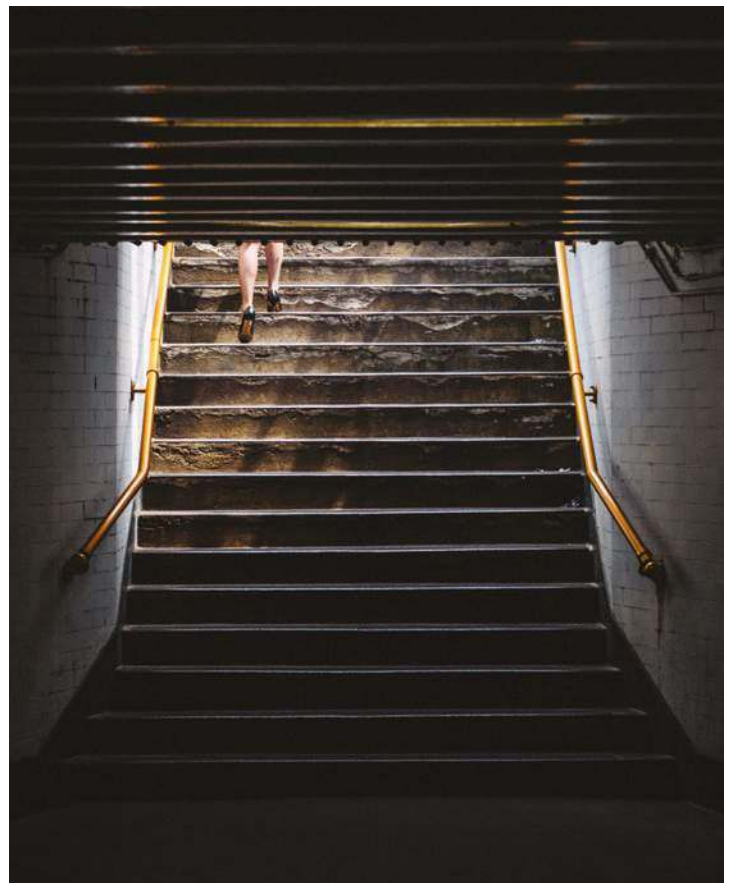
Ponieważ fotografia uliczna ukazuje osoby znajdujące się w przestrzeni publicznej, niemające świadomości bycia fotografowanymi, ma ona dużą siłę oddziaływania na odbiorców, co może okazać się bardzo skuteczne w kreowaniu kampanii reklamowych -lub promocyjnych.

Wszystkie zdjęcia © Joshua Jackson

PIENIĄDZE LEŻĄ NA ULICY

Dowiedz się,
jak zarabiać na
fotografii ulicznej

Z lewej

Przemysłana kompozycja

Ten gatunek fotografii nieustannie się rozwija, codziennie się zmienia, dlatego swoje umiejętności można wykorzystać, organizując warsztaty.

Powyżej

Wspinaczka

Zdobywanie umiejętności może pomóc w dywersyfikacji tematyki prac i realizowanych projektów, oraz stworzyć nowe źródła przychodów.

Z prawej

Za zasłoną

Fotografia uliczna to gatunek, który świetnie się nadaje do artystycznego ukrywania tożsamości osób.

Choć może nie wydawać się to oczywiste, pod względem komercyjnego potencjału, fotografia uliczna wydaje się być jednym z najlepiej rokujących gatunków. Nie jest to zaskoczeniem, jeśli weźmie się pod uwagę, że zdjęcia uliczne są zwykle kojarzone z bardziej artystyczną odmianą fotografii. Zazwyczaj na ścianach ludzie wieszają krajobrazy, dlatego fotografowie portretowi i ślubni zarabiają na życie, wykonując zdjęcia na zlecenie osób, które chcą mieć portrety swoje lub swoich bliskich albo uwiecznić ważne wydarzenia ze swojego życia.

Z drugiej strony fotografia uliczna nieodłącznie wiąże się z robieniem zdjęć ludziom zupełnie nam nieznanym, a do tego obrazy zarejestrowane w miejskiej przestrzeni na ogół nie mają tak uspokajającego charakteru jak krajobrazowe.

Niemniej głównym potencjalnym problemem na trwałe związanym z tym gatunkiem fotografii są kwestie etyczne. W większości przypadków wykonujesz bowiem zdjęcia nieznanym bez ich zgody, a to może stanowić problem, jeżeli zechcesz sprzedać taki obraz. „Fotografię uliczną można opisać jako niepozowane zdjęcia, przedstawiające ludzi znajdujących się w miejscach i przestrzeniach publicznych. Kwestie dotyczące możliwości komercyjnego wykorzystania takich obrazów nie zawsze są jasne, zwłaszcza w porównaniu z przejrzystymi zasadami, jakie obowiązują na rynku fotografii produktowej i portretowej. Jednak renesans fotografii ulicznej wywołał szersze zainteresowanie tym rodzajem zdjęć, a agencje reklamowe dostrzegły duży potencjał

estetyczny fotografii ulicznej jako środka służącego do przyciągania uwagi i komunikowania się z odbiorcami” – mówi Joshua.

Jackson twierdzi, że część wyzwań, przed jakimi staniesz jako fotograf uliczny, nie różni się tak bardzo od tych, z jakimi ma się do czynienia przy wykonywaniu portretów, uwiecznianiu krajobrazów i robieniu zdjęć ślubnych. „Podstawowe kwestie są wspólne z innymi gatunkami fotografii – trudniej jest natomiast zbudować sieć nabywców i klientów zainteresowanych zakupem Twoich obrazów i usług. To, co sprawia, że zarabianie na życie na fotografii ulicznej jest szczególnie trudne, to czas potrzebny na zbudowanie spójnego stylu i reputacji, które można następnie wykorzystać do zdobycia komercyjnych zamówień i klientów zainteresowanych zakupem odbitek, albumów itp.”

Istnieje kilka sposobów zarabiania pieniędzy na fotografii ulicznej. Jednym z nich jest wykonywanie zdjęć na zlecenie, czyli to, co Jackson opisuje jako „zamówienia na zdjęcia reklamowe lub sesje oparte na estetyce fotografii ulicznej”. Typowe projekty mogą dotyczyć sesji produktowych, modowych lub lifestyle'owych, w których przypadku masz pełną swobodę realizacji swojej kreatywnej wizji. Opracowywanie pomysłu na zdjęcie może wymagać czasem ścisłej współpracy z agencją reklamową. Wykorzystywanie w celach komercyjnych zdjęcia przedstawiającego osobę możliwą do zidentyfikowania wymaga uzyskania pisemnej zgody modela, ale mogą istnieć wyjątki od tej

zasady – w razie wątpliwości zawsze należy skorzystać z porady prawnika.

Inną możliwością zarabiania jest wykonywanie zdjęć na zlecenie redakcji, polegające na realizowaniu „dla gazet lub czasopism foto-reportaży na określony temat lub ukazujących jakieś wydarzenie czy problem społeczny”. Być może nawet uda Ci się zamieścić swoje prace w książce lub czasopiśmie, w formie prezentacji, galerii lub jako ilustracje jakiegoś poradnika fotografowania.

Spore możliwości zarobkowania w przypadku fotografii ulicznej daje także klasyczne źródło dochodów fotografów, jakim jest oferowanie odbitek: ich sprzedaż bezpośrednia lub za pośrednictwem galerii. „Sprzedaż bezpośrednia klientom indywidualnym jest najbardziej opłacalna, ale wymaga rozwiązania kwestii formalnych i zorganizowania logistyki. Nawiązanie współpracy z galerią pozwala natomiast zaoszczędzić czas i zaprezentować swoje prace szerszej publiczności, ale instytucja ta będzie pobierała prowizję od każdej sprzedanej odbitki” – wyjaśnia.

Ale prawdopodobnie jednym z najlepszych sposobów zarabiania pieniędzy przez fotografów ulicznych jest prowadzenie warsztatów – coś, czym zaczęło się zajmować ostatnio bardzo wielu fotografów uprawiających niemal każdy gatunek. Pieniądze można też zarobić dzięki pokazywaniu ludziom odpowiednich lokalizacji i pomysłów na kadry. Jeśli chodzi o fotografię uliczną, „to szkolenia mogą pomóc ludziom pokonać ich obawy i nauczyć ich dostrzegać rzeczy, które normalnie by przeoczyli” – mówi Jackson.

ZOSTAŃ ZAWODOWCEM

PIENIĄDZE LEŻĄ NA ULICY

Dalej, z lewej

Wstań i idź

Fotografia uliczna przeżywa prawdziwy renesans, co może zwiększyć komercyjny popyt na osoby wykwalifikowane w robieniu tego typu zdjęć.

Z lewej, pośrodku

Dla przyjemności

Najlepsze rezultaty przyniesie zawsze praca nad projektami, które osobiście Tobie się podobają – nie stawiaj się zatem w sytuacji, w której musisz przyjąć jakiegokolwiek zlecenie, aby związać koniec z końcem.

Z lewej

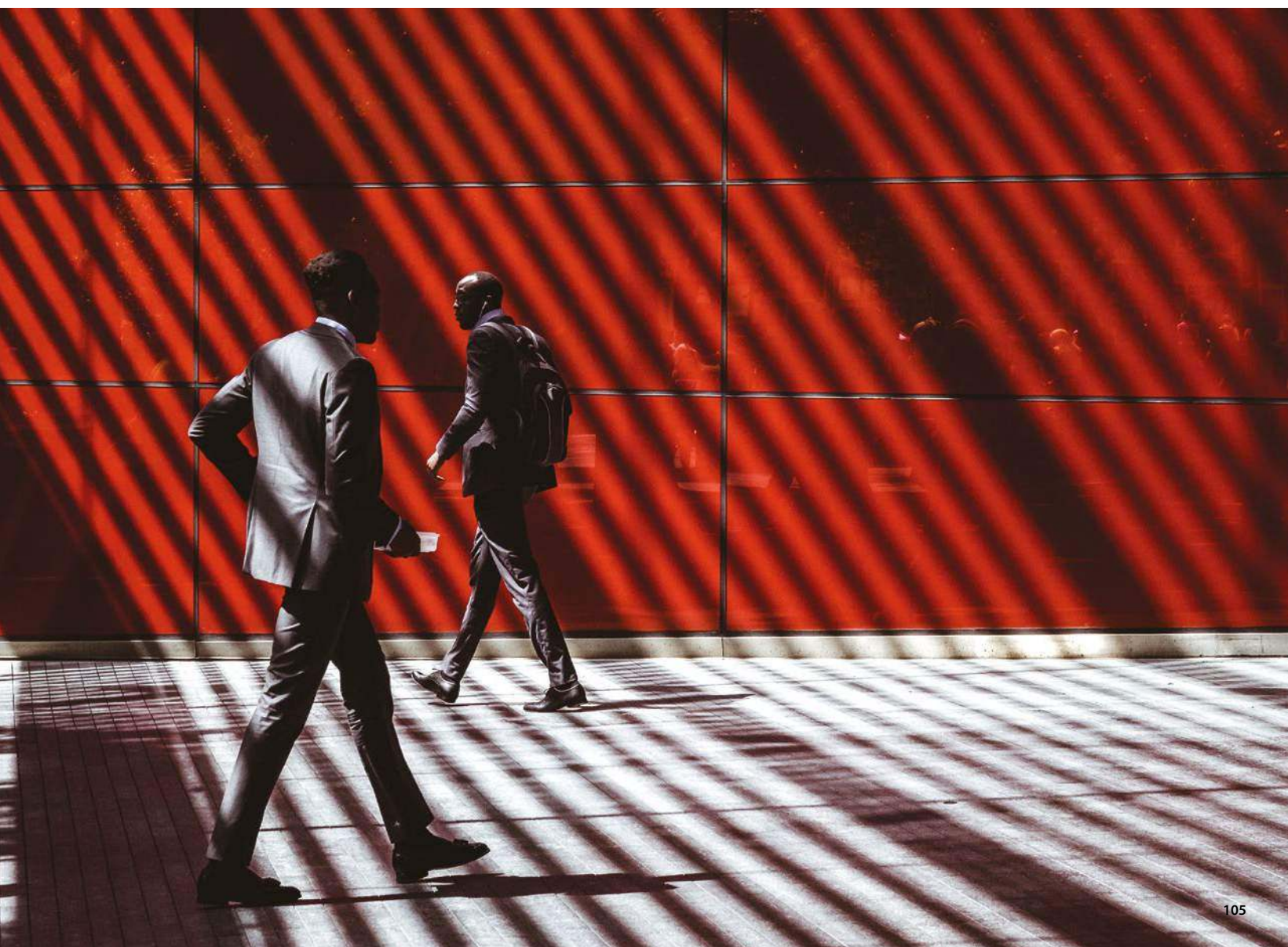
Wypracuj własny styl

Dzięki stworzeniu swojego portfolio i własnej galerii internetowej możesz przyciągnąć klientów, którym podobają się Twoje prace, a nawet nawiązać kontakt z agencjami reklamowymi, które szukają współpracowników do realizacji konkretnych projektów.

Poniżej

Sztuka niepozowana

Fotografia uliczna to gatunek polegający na ukazywaniu prawdziwych ludzi w przestrzeni publicznej, niemniej jeśli chcesz wykorzystać takie zdjęcia do celów zarobkowych, musisz kierować się etyką.

Wskazówki od zawodowca

Joshua Jackson ma dla Was kilka rad, jak rozpocząć karierę fotografa ulicznego

Zapomnij o pieniądzach (przynajmniej na starcie)

Nie staraj się od razu za wszelką cenę zarabiać pieniędzy na swoich zdjęciach ulicznych, bo może zmusić Cię to do podejmowania desperackich kroków, aby wiązać koniec z końcem – zaakceptowania niskiego honorarium lub podjęcia się realizacji zlecenia, które nie do końca Ci odpowiada. Jeśli masz pracę, która daje Ci swobodę

wykonywania zdjęć ulicznych w wolnym czasie, trzymaj się jej, dopóki nie poczujesz się gotowy i zdolny do zmiany. Pozwoli Ci to uniknąć problemów finansowych, a także da czas na rozwinięcie umiejętności oraz zbudowanie portfolio i sieci kontaktów.

Zbuduj portfolio

Stale pracuj nad rozbudową swojego portfolio prac w celu stworzenia własnego stylu wizualnego. Rozpoznawalny styl pomoże ci się wyróżnić na tym dość konkurencyjnym rynku. Portfolio takie będziesz mógł następnie wykorzystać do zbudowania sieci kontaktów i pozyskania klientów, których zainteresują Twoje prace.

Ogranicz ryzyko

Żadne z wymienionych powyżej źródeł dochodu nie zapewni Ci równie regularnych przychodów

jak praca na pełny etat. Dlatego warto oferować swoje usługi w wielu różnych obszarach fotografii, aby zwiększyć swoje zarobki. Takie podejście zmniejszy ryzyko czasowego braku dochodów i da Ci możliwość zróżnicowania otrzymywanych zleceń, dzięki czemu częściej będziesz miał pracę.

Propagacja

Fotografom ulicznym nigdy nie było łatwiej publikować swoje prace niż obecnie. Stwórz własną stronę internetową, prezentującą najlepsze zdjęcia i zoptymalizuj ją pod kątem łatwiejszego wyszukiwania przez docelowych odbiorców. Ponadto aktywnie zdobywaj zainteresowanie odbiorców na różnych platformach w mediach społecznościowych poprzez stałą obecność i angażowanie się w dyskusje – takie osoby często stają się klientami i zleceńodawcami, kontaktując się bezpośrednio lub za pomocą komunikatorów.

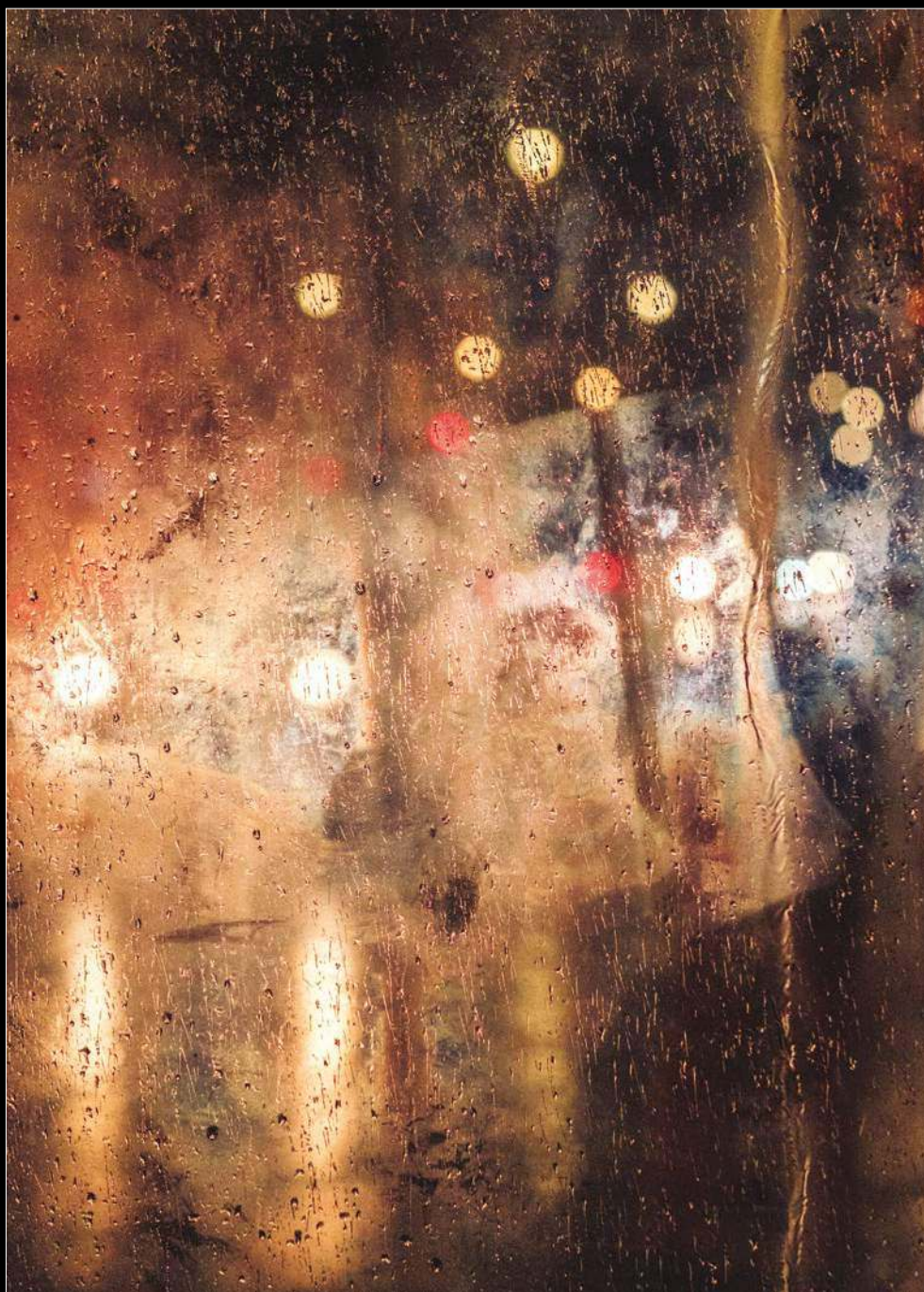
Bądź zaangażowany

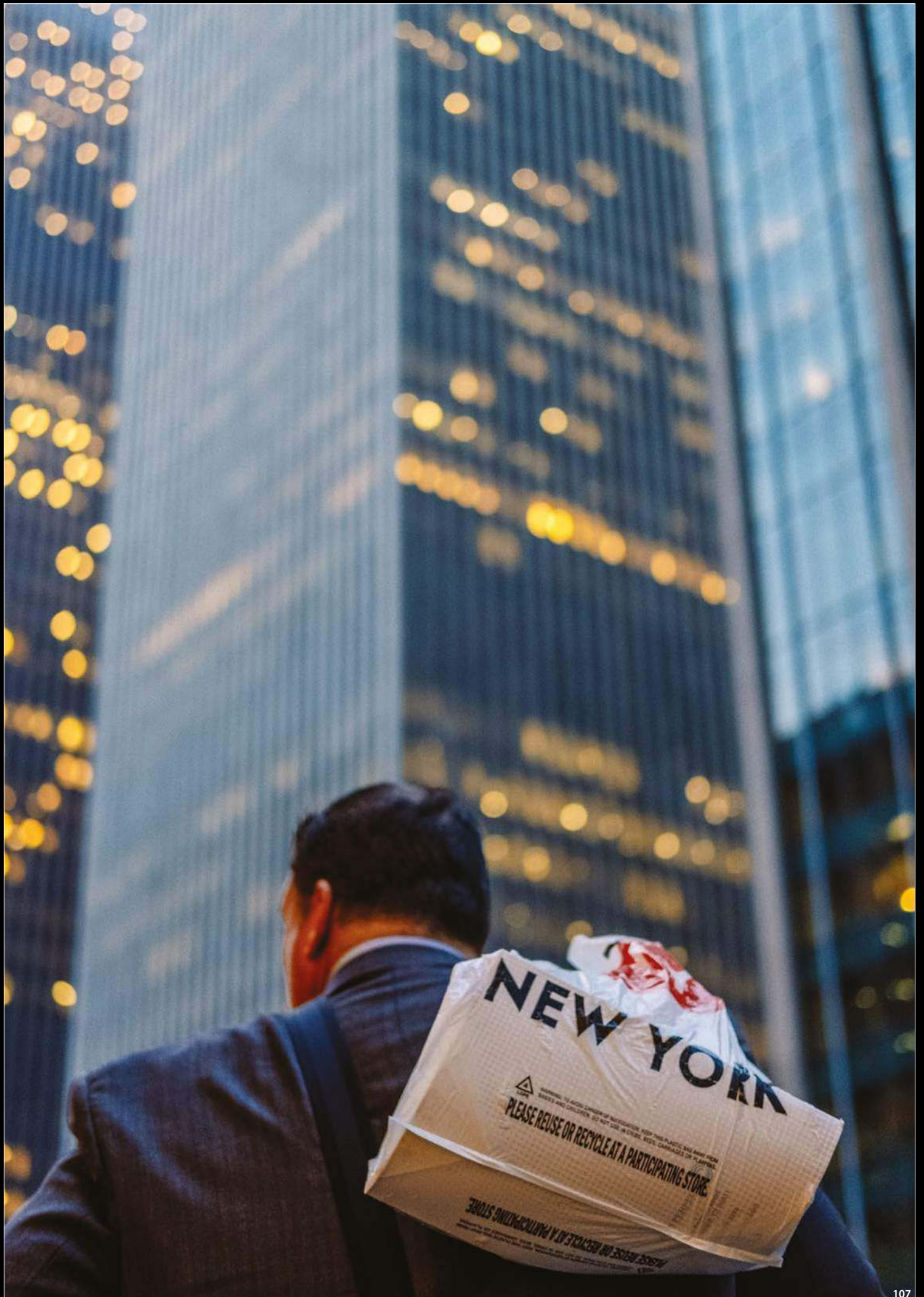
Publikuj swoje zdjęcia w Internecie, rozmawiaj z ludźmi i stwórz sieć kontaktów, która pozwoli Ci rozpowszechniać swoje obrazy.

Miej swój styl

Poświęć trochę czasu na zbudowanie własnego portfolio zdjęć utrzymanych w charakterystycznym stylu, który pozwoli Ci się odróżnić od innych fotografów uprawiających ten sam gatunek.

„Warto oferować własne usługi w wielu różnych obszarach fotografii, aby zwiększyć swoje zarobki”

DLACZEGO TA FOTOGRAFIA JEST DOBRA

TYTUŁ: Jak się stąd wydostać

DATA: Maj 2021 r.

SPRZĘT: Fujifilm X-Pro 3
 Fujifilm XF-35 mm f/1,4 R

STRONA: www.michaeleugsterphoto.com

„Moją pasją jest uwiecznianie na zdjęciach tego, co nieoczekiwane. Szukam czegoś wyjątkowego oraz interesującego w codziennych sytuacjach i staram się znaleźć w nich decydujący moment”.

Michael Eugster

Mieszkający w Zurychu Michael Eugster koncentruje się na fotografowaniu niepozowanych sytuacji, jakie rozgrywają się na miejskich ulicach.

Obserwując ludzi, łapie wyjątkowe chwile i dokumentuje codzienność. Jego prace były prezentowane na wystawie zatytułowanej „photoSCHWEIZ 2021”. Więcej jego zdjęć można obejrzeć na stronie: www.michaeleugsterphoto.com.

MOCNY KONTRAST

Ciemne obszary eliminują widoczność szczegółów elementów architektonicznych i anonimizują uwiecznioną osobę. „Silne kontrasty dobrze komponują się z tym obrazem sylwetki i pomagają skupić wzrok na tym, co najważniejsze” – mówi Michael. Jasne tło wzmacnia dominujące linie, tworząc wyraźne rozgraniczenie obu płaszczyzn. Pomimo statycznej kompozycji interakcja między jasnymi i ciemnymi częściami obrazu tworzy pewną dynamikę, która jest charakterystyczna dla gry światła i cienia.

ZARZĄDZANIE KOLOREM

Wybór barwy emanuje poczuciem obiektywności, dzięki czemu obraz wydaje się wyraźny, a szczegóły są dobrze widoczne. „Kolory z niebieskiego zakresu spektrum światła dobrze pasują do minimalistycznego stylu tej fotografii” – mówi Michael. Ze względu na strukturę powierzchni materiałów kolory zmieniają się w całym kadrze, tworząc niepowtarzalny efekt. Gradient kolorów podkreśla elementy graficzne i ukazuje, jak wieloaspektowe są te komponenty. Ta interakcja tworzy wizualny kontrast między kolorem a strukturą.

STATYKA I RUCH

Łącząc ostre elementy architektoniczne z organicznymi strukturami, Michael stworzył interesującą grę między zamrożoną w czasie chwilą a ruchem. Kontrast sprawia, że sylwetka człowieka staje się dodatkowym elementem graficznym, dzięki czemu przyciąga ona wzrok i jest atrakcyjna wizualnie. Integracja osoby z tłem umożliwiła podkreślenie podobieństw między strukturami graficznymi i dynamicznymi, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi w kadrze.

ELEMENTY GRAFICZNE

Dzięki ograniczeniu palety kolorów elementy architektoniczne wyróżniają się i są przekształcane w linie graficzne. Obiekty graficzne przypominają klocki i tworzą przejrzystą kompozycję obrazkową. Dominujące struktury umiejętnie prowadzą wzrok widza przez całą fotografię. „Dworzec ten jest ciekawy architektonicznie i daje niezliczone możliwości komponowania zdjęć. Okna w tle, schody, które tworzą ukośne linie aż do podpór, to elementy, które pomagają nadać obrazowi graficzną strukturę” – mówi Michael.

DLACZEGO TA FOTOGRAFIA JEST DOBRA

TYTUŁ: Spojrzenie na Berlin

DATA: Czerwiec 2020 r.

SPRZĘT:

- Sony A7 II
- Tamron 28–75 mm
- Statyw K&F Concept S211

STRONA:

krystianphotographie.myportfolio.com

„To, co najbardziej kocham w fotografii, to przygotowywanie sprzętu i pakowanie plecaka, a następnie podróżowanie w celu zwiedzania miasta lub rozkoszowania się pięknymi widokami. Ale przede wszystkim chodzi o to, aby znaleźć idealne miejsce, a następnie jak najlepiej je wykorzystać, podkreślając jego magię”.

Krystian Mietz

Krystian skupia się na pięknie miast i krajobrazów. Od zawsze pasjonował się malarstwem i rysunkiem, ale

siedem lat temu skierował swoje zainteresowania w stronę fotografii. Zaczynał od robienia zdjęć zaawansowanym kompaktem. Rozwijał swoje umiejętności techniczne, oglądając wiele poradników opracowanych przez Serge'a Ramellego, Joela Grimesa i innych.

UNIKALNA PERSPEKTYWA

Chcąc przykuć uwagę widza, ważne jest, aby zaoferować mu świeży punkt widzenia, nawet na bardzo znane obiekty. „Zawsze stawiam sobie wyzwania i próbuję uchwycić słynne budynki w zupełnie inny sposób” – mówi Krystian. „Tutaj wykorzystałem specyficzną perspektywę, aby uzyskać inny kąt widzenia na budowlę fotografowaną codziennie przez tysiące turystów”. Fotografia ta wyróżnia się na tle zwykłych obrazów, ponieważ oferuje oryginalny sposób przedstawienia tej znanej berlińskiej atrakcji.

PIONOWA SYMETRIA

W fotografii architektury szczególnie atrakcyjna dla widza jest idealna symetria. Dzięki ustawieniu się dokładnie na wprost budowli i po środku sceny Krystianowi udało się osiągnąć pod tym względem kompozycyjną perfekcję. „Wycentrowałem temat, ponieważ uważam, że ten zabieg doskonale sprawdza się w przypadku tego ujęcia, gdyż podkreśla doskonałość linii bryły budowli” – mówi. Dzięki tej decyzji obraz wydaje się elegancki i zrównoważony, ale, co najważniejsze, uporządkowany.

DUŻA SIŁA ODDZIAŁYWANIA

„Robiąc zdjęcia w środku dnia, prawie nigdy nie fotografuję w kolorze. Czerni i biel dają mi dużo więcej swobody” – mówi Krystian. Taka strategia wizualna sprawdza się szczególnie dobrze w przypadku fotografii architektury. Usunięcie koloru pozwala zwrócić uwagę na detale i formę podkreślającą strukturę budynku. „Uważam, że robienie zdjęć w odcieniach szarości to najlepszy sposób na dodanie dramaturgii do obrazu i zwiększenie jego siły wyrazu” – dodaje.

DROBNE SZCZEGÓŁY

Historyczne ornamenty i rzeźbione detale architektoniczne są częściowo oświetlone lub spowite cieniem padającego światła. Obszary o różnej jasności tworzą silne kontrasty, które podkreślają te szczegóły. Wyeliminowanie kolorów jeszcze bardziej wzmacnia ten efekt, podkreślając elementy, które w przeciwnym razie mogłyby zostać niezauważone. „Uwielbiam uwidocznić kontrast, stosując na etapie postprodukcji technikę miejscowego rozjaśniania i przyciemniania” – mówi Krystian. Taki sposób edycji pozwala mu podkreślić szczegóły i sprawia, że małe elementy stają się dla widza lepiej widoczne.

DLACZEGO TA FOTOGRAFIA JEST DOBRA

TYTUŁ: Park rozrywki

DATA: Wrzesień 2021 r.

SPRZĘT: Nikon D750
 35 mm

STRONA: 500px.com/p/firamon850

„Jestem pozytywnym fotografem. Moim celem jest dzielenie się moją energią z osobą znajdującą się przed obiektywem, aby stworzyć wyjątkowe zdjęcie”.

Sergey Tsybulsky

Sergey Tsybulsky jest białoruskim fotografem, który zawsze jest gotów zrobić swoje kolejne spektakularne zdjęcie. To, co zaczęło się jako

pasja, przekształciło się w istotną część jego pracy zawodowej. Fotografuje od 14 lat, skupiając się na przyrodzie, architekturze i ludziach – szczególnie ceni sobie interakcję z inspirującymi osobowościami.

BALANS KOLORÓW

Chcąc stworzyć harmonijną fotografię, Sergey zastosował podstawową zasadę – wybrał kolory, które znajdują się obok siebie na kole barw. W ten sposób kompozycja zdjęcia oparta została na palecie kolorów, w obrębie której podobne odcienie wchodzić ze sobą w interakcję. Sergey wybrał ciepłe barwy, które są zgodne z kolorem skóry modelki. Na fotografii jest wiele graficznych i dynamicznych elementów, ale zestawienie kolorów tworzy spokojną atmosferę. Może to być świetny sposób na stworzenie dobrze zrównoważonego zdjęcia.

KOMPOZYCJA TŁA

Wygląd tła może mieć duży wpływ na odbiór fotografii. Siergiej zdecydował się fotografować w nocy. „Światła wesołego miasteczka sprawiły, że ten kadr był interesujący, i zmieniły to miejsce w pełną magii scenerię” – mówi. Dzięki świadomemu wyborowi takiego, a nie innego tła, kolory i światła mocno kontrastują z ciemną nocą. Są wyraźnie podkreślone wizualnie i tworzą niepowtarzalny klimat.

OSTROŚĆ

Wybór miejsca ustawienia ostrości to kluczowa kwestia – celowo wyostrając różne elementy obrazu, można wpływać na to, gdzie widz skieruje najpierw swój wzrok. W przypadku tego zdjęcia mocne barwy mają swoje odzwierciedlenie w kolorystyce sylwetki modelki. Aby wizualnie wyróżnić sfotografowaną osobę, Sergey podkreślił ostrość jej twarzy i ciała, wprowadzając kontrastujące rozmycie dłoni i widocznego w tle diabelskiego młyna. Dzięki takiemu podejściu źródła światła zamieniły się w elementy graficzne, które wzbogacają fotografię. Integracja rozmycia pomogła też wpłynąć na ogólny wygląd zdjęcia.

INTERAKCJA

Podczas fotografowania niezwykle ważna jest komunikacja z modelem. Zadbaj o przyjemną atmosferę podczas sesji. „Kiedy spotykam ludzi, od razu zaczynam z nimi rozmawiać i śmiać się, dzięki czemu taka osoba rozluźnia się i czuje się ze mną komfortowo” – mówi. Dostosuj zatem wcześniej ustawienia aparatu, by w pełni skoncentrować się na pracy z modelem. Aby móc uchwycić efekty interakcji z fotografowaną osobą, wskazane jest rejestrowanie całych serii obrazów. Pozwala to modelowi na swobodne poruszanie się, a sekwencje jego ruchów dają wówczas możliwość uchwycenia idealnego momentu.

DLACZEGO TA FOTOGRAFIA JEST DOBRA

TYTUŁ: Most Akademii, Wenecja

DATA: Wrzesień 2021 r.

SPRZĘT: Fujifilm GFX100S
 GF 32–64 mm F4 LM WR

STRONA: www.thomasspeckphotos.com

„Spróbuj znaleźć miejsce, które Ci się podoba, a potem zrób jego zdjęcie w sposób, który do Ciebie przemawia”.

Thomas Speck

Thomas jest ekspertem w dziedzinie fotografii krajobrazu i pejzażu miejskiego. Mieszka w Paryżu i dużo podróżuje w poszukiwaniu nowych, wartych odkrycia miejsc. Thomas, który sam siebie określa „twórcą emocji”, stara się uchwycić nastrój i atmosferę uwiecznianych przez siebie scenarii. Za swoich mistrzów uważa zaś Anselę Adamsa i Erika Almasa.

HISTORIA

Powiedzenie „obraz jest wart więcej niż tysiąc słów” może wydawać się banalne, ale fotografie kryjące w sobie jakąś opowieść często najbardziej przyciągają uwagę oglądających. W przypadku tego zdjęcia nasz wzrok kieruje się od razu w stronę pojedynczej łodzi, tworzącej silną linię wprowadzającą. „Skręcający w lewo Canal Grande skrywa przed widzami pewną tajemnicę i oglądający zastanawia się, dokąd płynie motorówka. Kto na niej jest? Ktoś udający się na spotkanie z bliskimi lub właśnie ich opuszczający? Gdzie łódź przybije do brzegu?

KONTRAST KOLORÓW

Podczas fotografowania o zachodzie lub wschodzie słońca łatwo jest uchwycić scenę zalaną ciepłym światłem. I chociaż w przypadku niektórych scenarii pozwoli to uzyskać bardzo atrakcyjny obraz, może również sprawić, że zdjęcie będzie wyglądać nieco płasko. Tutaj Thomasowi udało się uchwycić dużą głębię kolorów – zarejestrował naturalne odcienie błękitów i zieleni. „Kolory budynków, odbicia w wodzie i na łodzi oraz wczesnoporanne światło słoneczne są zachwycające i przyjemne dla oka” – zauważa.

WYIZOLOWANY TEMAT

Atrakcyjności zdjęciu dodaje zastosowanie popularnej techniki, polegającej na zogniskowaniu obiektywu na wyodrębnionym z otoczenia obiekcie lub postaci. W przypadku tego zdjęcia łódź wyróżnia się na tle wody i ma przestrzeń do „oddychania” – obecność innych elementów zmieniałaby charakter obrazu. Jak mówi Thomas: „Na moście można było stanąć bardziej po prawej stronie, tak aby widoczny był plac św. Marka. Ale zadaj sobie pytania, co chcesz ukazać w kadrze – tylko wodę? Jedną łódź? Wiele łodzi? O czym ma opowiadać obraz?”

CAŁY ZAKRES ODCIENI

Kolejnym wyzwaniem podczas fotografowania w ognistym świetle zachodzącego słońca jest ryzyko utraty informacji w wielu kanałach kolorów. Brak szczegółów w cieniach lub światłach jest dopuszczalny, ale utrata danych tylko w jednym kanale będzie mniej widoczna. Na tym zdjęciu Thomas uchwycił pełen zakres odcieni, wykorzystując do maksimum każdy kanał RGB bez utraty informacji o najważniejszych detalach.

DLACZEGO TA FOTOGRAFIA JEST DOBRA

Fotograf: Benny Van den Bulke

Wielki fan czarno-białej fotografii artystycznej. Znany jest ze swoich zdjęć ulicznych i architektonicznych. Jego obrazy, tworzone pod wpływem szkoły projektowania graficznego, charakteryzują się ostrymi liniami. Benny prowadzi także indywidualne warsztaty fotograficzne.

TYTUŁ: Wejście

DATA: 20 grudnia 2016 r.

SPRZĘT: Nikon D800E
Nikkor 12–24 mm 4,5–5,6II DG

STRONA: www.bennybulke.com

„Kiedy znajdziesz się w ciekawym miejscu, zawsze staraj się myśleć nieszablonowo. Wypróbuj różne kąty fotografowania i od tego właśnie zacznij budowanie kompozycji. Nie ma czegoś takiego jak złe światło”.

BĄDŹ KREATYWNY

Fotografia architektury może wydawać się gatunkiem dość dosłownym, skupiającym się na uchwyceniu kształtów, linii i faktur. Czasami jednak pożądane jest zerwanie ze schematem poprzez wykorzystanie niezwykłych cech sceny. „Wyzwanie polegało przede wszystkim na tym, że jest to aż przesadnie często fotografowane miejsce w Antwerpii” – wyjaśnia Benny. „Aby stworzyć obraz, który wyróżni się spośród innych, musisz wykazać się kreatywnością i zacząć myśleć nieszablonowo. Chociaż jest to oczywiście zdjęcie przedstawiające architekturę, opowiada ono pewną historię. Osoba patrząca w niebo oświetlona jest jakby snopem światła, które wydaje się pochodzić ze skierowanego na nią reflektora punktowego”.

SZEROKI ZAKRES TONALNY

W przypadku graficznych pejzaży miejskich uwzględnienie pełnego zakresu odcieni może pomóc w podkreśleniu kształtu i formy w scenie. Ujęcie Benny'ego zawiera zarówno głębokie cienie, jak i jasne światła, pomagając wydobyć kształty kładki. Czasami można to osiągnąć poprzez staranne kadrowanie, uwzględniając tylko te strefy, które zwiększają zamierzony efekt. Pozwala to zrekompenzować różnice w oświetleniu. „W tych warunkach oświetleniowych jednak niewiele zmieniłbym na tym obrazie” – mówi Benny. „Ale to samo zdjęcie wykonane przy ostrym świetle byłoby zupełnie inne”.

KOMPOZYCJA CENTRALNA

Chociaż często zaleca się przestrzeganie reguły trójpodziału kadru i innych zasad fotograficznych, zdarzają się sytuacje, kiedy na zdjęciu najlepiej wygląda temat wyśrodkowany. Umieszczenie postaci w środku kompozycji przyciąga wzrok prosto do centrum kadru i uzupełnia kierunek obecnych w obrazie linii wiodących. W przypadku takich bardzo szczegółowych ujęć uwagę pomaga skupić także efekt oświetlenia punktowego.

UCZUCIE ODOSOBNIENIA

W scenach ulicznych i ujęciach architektury poczucie izolacji wywołuje zainteresowanie, ponieważ nie jest to wrażenie powszechnie odczuwane w ruchliwym mieście. „Zwykle robię niepozowane zdjęcia uliczne, ale tego dnia natężenie światła było słabe i prawie nikt nie przechodził tą kładką, więc zapytałem innego fotografa, czy mógłby stanąć w miejscu, gdzie padało trochę światła” – mówi Benny. To pomogło wprowadzić aspekt narracyjny, wywołujący zaangażowanie oglądających.

DLACZEGO TA FOTOGRAFIA JEST DOBRA

TYTUŁ: Hongkong z „Łowcy androidów”

MIEJSCE: Lądowisko dla helikopterów + miasto

SPRZĘT:

- 📷 Nikon D800
- 📷 Nikkor 14–24 mm f/2,8 (lądownisko)
- 📷 Nikkor 70–200 mm f/2,8 VR II (miasto)
- 📷 Statyw

STRONA: danielcheongphotography.com

ŁĄDOWNISKO DLA HELIKOPTERÓW

MIASTO:

„Moim zdaniem Hongkong jest swoim wyglądem najbliższy Los Angeles, przedstawionemu w „Łowcy androidów”, ale czułem, że do jego ukazania potrzebuje interesującego pierwszego planu”.

DOPASOWANA PERSPEKTYWA

W przypadku każdego fotomontażu bardzo ważne jest, aby wszystkie elementy zostały sfotografowane z tej samej perspektywy. Dlatego najlepiej zrobić wszystkie zdjęcia przy użyciu tej samej ogniskowej, ale jeśli wykorzystujesz ujęcia wykonywane w różnym miejscu i czasie, nie zawsze będzie to możliwe. Aby móc odpowiednio dopasować rozmiar każdego obiektu, należy więc użyć narzędzi do skalowania. „Najbardziej żmudnym zadaniem było wycięcie z oryginalnego obrazu lądowiska dla helikopterów, szczególnie na obwodzie platformy, gdzie znajduje się mnóstwo otworów” – mówi Daniel Cheong.

Fotograf: Daniel Cheong

Urodzony na Mauritiusie obywatel francuski pochodzenia chińskiego. Daniel jest wielokrotnie nagradzonym fotografem i ekspertem w dziedzinie technik cyfrowego fotomontażu. Jego praca wiąże się z częstymi podróżami i pozwala mu odwiedzać wiele miejsc. Regularnie prowadzi też warsztaty fotograficzne.

© Daniel Cheong

KOREKCJA BARWNA

„Jestem wielkim fanem filmów z gatunku cyberpunk, zwłaszcza *Łowcy androidów* (1984), dlatego chciałem stworzyć obraz, który byłby hołdem złożonym temu arcydziełu” – mówi Daniel. „Podoba mi się typowy dla filmów fantastyczno-naukowych klimat tego zdjęcia, ale musiałem nadać mu jeszcze cyberpunkową kolorystykę”. W przypadku wielu nocnych pejzaży miejskich, a zwłaszcza fotosów prezentowanych na plakatach filmowych i w reklamach, często stosowanym zabiegiem jest ciepłe zabarwienie najjaśniejszych miejsc i wprowadzanie chłodnych błękitów w cieniach. Aby zachować spójność, najpierw nadaj odpowiedni styl obrazowi podstawowemu, a następnie dostosuj do niego wszystkie inne elementy.

DUŻA ROZPIĘTOŚĆ TONALNA

Fotografowanie miasta nocą stanowi wyzwanie dla systemu pomiaru światła ze względu na ekstremalny kontrast między jasnym sztucznym światłem a głębokimi cieniami i ciemnym niebem. Dlatego podstawową techniką przy tego rodzaju obrazach jest bracketing ekspozycji i nakładanie na siebie różnie naświetlonych zdjęć. „W przypadku pejzaży miejskich zawsze wykonuję wiele ujęć z różnym czasem otwarcia migawki, które łączę później w Photoshopie za pomocą funkcji mieszania warstw. To pozwala mi stworzyć obraz o dużej dynamice tonalnej” – mówi Daniel. Pracuj nad każdym elementem indywidualnie, a następnie na końcowym etapie dokonaj koloryzacji całego gotowego już obrazu.

KONTRASTUJĄCA FAKTURA (RUCH)

W przypadku miasta, które jest ucieleśnieniem trwałości, przyjemny kontrast wprowadzi dodanie wrażenia ruchu. W przypadku tego obrazu filmową narrację stworzoną przez Daniela uzupełniają poruszające się chmury. Rozmył on niebo, aby zasymulować długą ekspozycję, i wprowadził efekt mgły, by zwiększyć dramatyzm efektu filmu oraz kontrast twardych i miękkich faktur.

DZIKA PRZYRODA W TWOIM MIĘŚCIE

Dzike zwierzęta żyją dziś często nawet tuż za progiem drzwi naszych domów.
Poznaj profesjonalne techniki wykonywania im niepowtarzalnych zdjęć

Tekst: Kim Bunermann

Pod mostem
Dzięki cierpliwości, szacunkowi okazywanemu zwierzętom i niezbędnym umiejętnościom technicznym możliwe jest zarejestrowanie wyjątkowej sceny, takiej jak ta, i to nawet w samym sercu obszarów zurbanizowanych.

© Sam Hobson

Dziki gatunki zamieszkujące tereny zurbanizowane są bardziej różnorodne, niż można by się spodziewać. W Polsce występuje kilkaset gatunków ptaków, od skromnego wróbla po majestatyczne drapieżniki, jak orły, jastrzębie czy pustułki – i wszystkie są niezwykle fotogeniczne. Na obszarach miejskich żyje również wiele innych rodzajów zwierząt, w tym nietoperze, sowy i lisy oraz coraz częściej spotykane dziki oraz łosie. Pomimo XIX-wiecznej industrializacji i ciągłej ekspansji

obszarów miejskich, przyroda nadal znajduje dla siebie miejsce w sercu metropolii. Miejskie parki są domem dla dzikich zwierząt, które przystosowały się do zurbanizowanych przestrzeni i wciąż wykorzystują nasze miasta jako siedliska. Dla fotografów ta interakcja między dzikimi zwierzętami a środowiskiem miejskim jest ekscytująca i może prowadzić do wystąpienia wielu zaskakujących sytuacji. Wyobraź sobie sarnę pojawiającą się nagle na przystanku autobusowym, który znajduje się przy ulicy biegnącej przez dzielnicę mieszkaniową, lub lisicę rodzącą młode w podmiejskim ogródku.

Zwierzęta, które nauczyły się żyć w mieście, zachowują się inaczej niż te, które wychowały się w dziczy. Są bardziej przyzwyczajone do hałasu, światła i zgiełku miasta, a jednak nadal podążają za pewnymi wzorami zachowań i mają swoje codzienne rytuały, podobnie jak osobniki żyjące w naturze. Kiedy już to zrozumiesz, uchwycenie zwierzęcia znajdującego się przed obiektywem stanie się mniejszym wyzwaniem. Niemniej także fotografując dzikie zwierzęta w mieście, musimy je szanować i unikać robienia rzeczy, które mogłyby im zaszkodzić.

Z NISKIEJ PERSPEKTYWY

Aksesoria, takie jak worek z ziarnami grochu, umożliwiają robienie ostrych zdjęć z poziomu gruntu, a nawet na poziomie oczu zwierząt.

CZUŁOŚĆ MATRYCY

Używaj aparatów, które dają doskonałe rezultaty przy wysokich wartości ISO, ponieważ prawdopodobnie będziesz z nich często korzystać fotografując z krótszymi czasami otwarcia migawki w celu zamrożenia ruchu. Canon EOS R6 oferuje zakres czułości matrycy ISO 100–102 400, z możliwością rozszerzenia do ISO 204 800.

DODATKOWY ZASTRZYK ENERGII

Mając w planach długi dzień (lub noc) fotografowania dzikich zwierząt w mieście, nie zapomnij spakować zapasowych baterii.

ROZMYCIE TŁA

Simon używa obiektywów, które pozwalają mu pracować z zastosowaniem dużych otworów przysłony. W ten sposób może robić zdjęcia z małą głębią ostrości.

ZADBAJ O STABILNOŚĆ

Dobry statyw będzie Ci służył przez całe życie. Aby móc robić zawsze wysokiej jakości ostre fotografie, Simon używa statywu Gitzo GT3542LS Series 3 z głowicą gimbalową.

DOBRE SIĘ UKRYJ

Siatka maskująca lub przenośna kryjówka są niezbędne do fotografowania płochliwych ptaków, a także do ochrony sprzętu przed niesłużącymi mu warunkami atmosferycznymi.

WYSZUKIWANIE TEMATÓW

Do obserwowania i badania zachowania zwierząt użyj lornetki, np. Vanguard Spirit ED 8 x 42.

WYPOŻYCZAJ

Dobrym sposobem na przetestowanie nowego elementu zestawu przed zakupem jest jego wypożyczenie. Istnieje wiele zapewniających doskonałą obsługę wypożyczalni aparatów fotograficznych, dzięki czemu możesz się upewnić, czy planowany przez Ciebie zakup określonego modelu to na pewno właściwa decyzja.

Podstawowy zestaw profesjonalnego fotografa

Trzymaj się budżetu

W pełni wykorzystaj swój sprzęt. Stosuj akcesoria i niezbędne dodatki, ułatwiające uwiecznianie dzikich zwierząt w mieście

Fotografowanie dzikiej przyrody może być kosztownym hobby ze względu na niezbędny do tego celu ekwipunek. Drogie mogą się okazać zwłaszcza obiektywy, ale najlepszy sprzęt niekoniecznie daje gwarancję zrobienia najlepszych zdjęć. Dwa powszechnie używane rodzaje szkieł w tym gatunku fotografii to teleobiektyw, używany do uwieczniania dzikich zwierząt z bezpiecznej odległości z możliwością uzyskania odpowiedniego zbliżenia, oraz obiektyw makro, który pozwala uwiecznić małe zwierzęta i owady z niesamowitą szczegółowością.

Ale nie są one absolutnie konieczne do fotografowania dzikich zwierząt żyjących w mieście – i bez względu na posiadany sprzęt, powinieliś być w stanie robić wysokiej jakości zdjęcia. Jeśli masz tylko obiektyw 50 mm, to żaden problem – funkcja zdalnego wyzwalania migawki pozwala ustawić aparat tak, aby zwierzęta mogły fizycznie się do niego zbliżyć, podczas gdy Ty będziesz je fotografował z pewnej odległości. W takim przypadku w stworzeniu sceny może pomóc położenie na ziemi różnych smakolejków.

Nie potrzebujesz też superteleobiektywu. Nawet mając model o ogniskowej rzędu 200–300 mm, możesz bowiem kadrować szersze ujęcia, aby ukazać więcej tła. Możesz też ulepszyć swój sprzęt – telekonwertery pozwolą wydłużyć ogniskową, odwrotnie zamocowany obiektyw daje możliwość wykonywania zdjęć makro bez wydawania pieniędzy na drogą, specjalistyczną optykę, którą można zastąpić, stosując tańsze nasadki powiększające. Poznaj swój sprzęt, naucz się nowych sztuczek i myśl nieszablonowo.

ELASTYCZNOŚĆ
Adapter mocowania umożliwia wykorzystywanie różnych typów obiektywów, nawet pochodzących od różnych producentów. Używając ich, zwracaj jednak uwagę na ich współczynnik pozornego wydłużenia ogniskowej.

Z lewej
Podkreśl specyficzne cechy
Taka stonowana lub ciepła kolorystyka, jak na tym obrazku, może uwypuklić określone cechy, np. różne wzorzyste elementy skrzydeł.

Poniżej
Uważaj na pozostawione ślady
Żyjące w mieście dzikie zwierzęta są bardzo ciekawskie i prędzej czy później możesz nakłonić je do bliższego zapoznania się z Twoim aparatem. Noś jednak ze sobą zestaw do czyszczenia optyki, aby uzyskać wysokiej jakości zdjęcia bez śladów łap.

3x © Simon Roy

Zmniejsz hałas migawki

Kiedy fotografujesz z bliska dzikie zwierzę, dźwięk wyzwolenia migawki może je wystraszyć. Aparaty bezlusterkowe wytwarzają przy robieniu zdjęcia znacznie bardziej delikatny odgłos niż lustrzanki cyfrowe. Aparaty takie jak Canon EOS R lub EOS RP dają możliwość włączenia elektronicznej lub cichej migawki, a wiele innych korpusów ma funkcję blokady podniesionego lustra, która pozwala wyciszyć dźwięk jego pracy.

Ograniczona liczba ujęć w serii i rozwiązywanie problemów z autofokusem

Jeśli Twój aparat nie oferuje dużej częstotliwości wykonywania ujęć w trybie zdjęć seryjnych, skup się na fotografowaniu wolniej wchodzących w interakcje zwierząt lub scenach ukazujących na przykład ptaka odpoczywającego na gałęzi drzewa. W takim przypadku możesz wykazać się kreatywnością poprzez wykorzystanie małej głębi i punktowo ustawionej ostrości.

Aby ułatwić pracę systemowi autofokusa, ustaw się w taki sposób, by obiekt był oświetlony z boku lub z przodu. W ten sposób kontrast między zwierzęciem a tłem będzie większy. Z kolei chcąc uniknąć wprowadzania systemu automatycznego ustawiania ostrości w błąd, unikaj robienia zdjęć pod światło i fotografowania w mało kontrastowym oświetleniu. Innym rozwiązaniem może być wstępne ustawienie ostrości, dzięki czemu nie będziesz musiał już polegać na natychmiastowym zogniskowaniu obiektywu przez autofocus.

Studiuj swój temat

Poznaj wzorce zachowań swoich bohaterów, aby łatwiej tworzyć oszałamiające zdjęcia dzikich zwierząt

Robienie zdjęć to najłatwiejsza część pracy – zanim wyruszysz na miasto, aby zacząć fotografować zwierzęta, musisz się trochę przygotować. Chcąc wykonać udane ujęcia, należy zrobić wcześniej dwie podstawowe rzeczy. Najpierw musisz zrozumieć, jaki styl życia prowadzi dany gatunek – dowiedz się, gdzie możesz go spotkać i o jakich porach dnia. Odwiedź poświęcone takiej tematyce fora internetowe lub skorzystaj ze stron internetowych, takich jak Birdguides, gdzie użytkownicy dokumentują swoje obserwacje poszczególnych gatunków.

Drugą rzeczą jest nawiązanie bliższej relacji ze zwierzęciem. Ważne jest, aby wiedzieć, jak zachowuje się dany gatunek i czy zawsze przebywa w tym samym obszarze, czy pojawia się tylko w określonych miesiącach. Jest to szczególnie istotne w odniesieniu do różnych gatunków ptaków. Kluczowe znaczenie mają również zachowania lęgowe, ponieważ zwierzęta są w tym czasie najbardziej płochliwe i mogą zmienić swoje normalne zachowanie.

Po zlokalizowaniu i zbadaniu gatunku można przystąpić do bliższego zapoznania się z konkretnym osobnikiem. Ważne jest, aby zachowywać dystans i stopniowo budować zaufanie w tempie, w jakim pozwala na to zwierzę. Obserwuj je na jego terytorium i zwracaj uwagę na wzorce zachowań. Ta wiedza przyniesie Ci wiele korzyści i ostatecznie zmanifestuje się na gotowym już zdjęciu. Zyskasz również pewną kontrolę i będziesz w stanie lepiej ocenić sytuację, ponieważ mniej rzeczy będzie Cię zaskakiwać, a to pozwoli Ci wykorzystać swoją wiedzę techniczną do uchwycenia wyjątkowych chwil.

ROZMIĘŚĆ SMAKOŁYKI

Spraw, by sesja zdjęciowa była zabawna, umieszczając smakołyki blisko obiektywu aparatu. Żyjące w miastach dzikie gatunki są głodne i z przyjemnością zjedzą przepyszne przekąski, podczas gdy Ty będziesz mógł się zbliżyć do zwierząt i poćwiczyć swoje umiejętności fotograficzne.

Powyżej, u góry

Efekt estetyczny
Rób zdjęcia w pobliżu zbiorników wody, ponieważ przyciągają one wiele zwierząt.

Powyżej, z lewej

Zimowe dni
Zmniejsz głębokość ostrości, aby wyraźnie odwzorowany na zdjęciu został jedynie jego główny temat.

U góry, z prawej

Nieoczekiwany gość
Zapewnienie źródła wody w upalne lub zimne dni może przyciągnąć wielu gości.

3x © Simon Roy

Wabienie zwierząt

Skorzystaj z tych prostych sposobów, by przyciągnąć miejską zwierzynę do swojego ogrodu

© Gettyimages

ZAOFERUJ JEDZENIE

Rozwiesz karmniki, aby pomóc ptakom i wiewiórkom znaleźć pożywienie w mroźne zimowe dni, dzięki czemu będziesz mógł je fotografować, kiedy będą jeść. Zapamiętaj, gdzie znajdują się smakołyki, i wróć ponownie w to samo miejsce.

STWÓRZ STAW

Stawy ogrodowe to miejsca, które pozwalają przyciągnąć płazy i bezkręgowce. Nie trzeba wiele, aby stworzyć taki zbiornik, po prostu wykop dziurę, włóż do niej wodoszczelny pojemnik i otocz kamieniami, ceglami i roślinami.

© Gettyimages

UPRAWIAJ KWIATY

Posadź mające duże „pojedyncze” kwiaty rośliny, np. ciemiernik lub wierzbę. Przyciągają one pszczoły i ułatwiają im dostęp do nektaru. Z kolei rośliny takie jak budleja lub lawenda wabią motyle.

Blisko wody

Jeśli przez Twoje miasto
biegnie rzeka, lub położone
jest ono na wybrzeżu,
to już wygrałeś. Oznacza
to bowiem ogromne
bogactwo żerujących
tam zwierząt.

MYŚL Z WYPRZEDZENIEM

Dobre poznanie zwyczajów obiektów swoich zdjęć znacznie ułatwia fotografowanie. Na przykład podczas robienia ujęć mew stałem tyłem do wiatru, aby uchwycić ptaki lecące wolniej i efektowne lądujące pod wiatr.

Dbanie o ostrość

Poznaj funkcje autofokusa swojego aparatu i dowiedz się, jak robić ostre zdjęcia dzikich zwierząt żyjących w mieście

Nie bez powodu fotografia dzikich zwierząt uważana jest za jedną z najtrudniejszych do opanowania. Podobnie jak w przypadku innych gatunków, takich jak fotografia akcji czy fotografia sportowa, największą trudnością jest uzyskanie ostrych zdjęć. Wynika to z tego, że zarówno prędkość obiektów, jak i ich nieprzewidywalne ruchy sprawiają, że zarejestrowanie ostrych jak brzytwa obrazów jest sporym wyzwaniem. Dlatego posiadanie pewnej wiedzy technicznej na

temat sposobu pracy autofokusa i wykorzystywania punktów AF jest niezbędne do precyzyjnego dostrzeżenia działania systemu automatycznego ustawiania ostrości, dzięki czemu nie przegapisz żadnego ciekawego zachowania zwierzęcia.

Aparaty mają trzy różne tryby pracy autofokusa: AF-S – tryb pojedynczy, w którym aparat ustawia ostrość tylko raz; AF-C – tryb AI-Servo do ciągłego utrzymywania ostrości na temacie tak długo, dopóki spust migawki jest wciśnięty

do połowy; i AF-A/AI focus AF, w którym aparat automatycznie przełącza się pomiędzy trybami AF-S lub AF-C. Wielu fotografów dzikich zwierząt twierdzi, że najlepsze rezultaty daje używanie trybu AI-Servo.

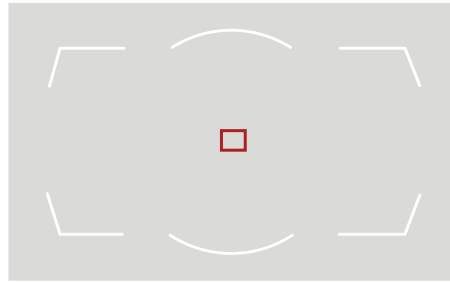
Jednak nawet jeśli tryb autofokusa zostanie dobrany odpowiednio do rodzaju fotografowanej sytuacji, nie gwarantuje to uzyskania ostrych zdjęć. Dzieje się tak dlatego, że proces automatycznego ustawiania ostrości odbywa się wydajnie i niezawodnie tylko wtedy, gdy obiekt mocno kontrastuje z tłem. Należy więc o tym pamiętać podczas komponowania ujęć i, jeśli to konieczne, zmienić swoją pozycję.

„Nieprzewidywalne ruchy dzikich zwierząt sprawiają, że uzyskiwanie ostrych zdjęć jest sporym wyzwaniem”

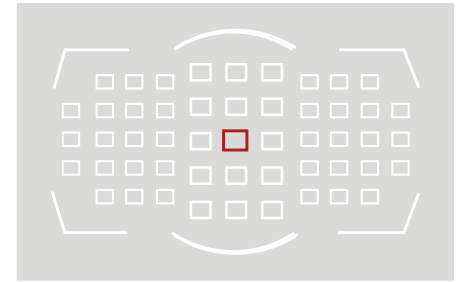
Tryby pracy autofokusa

Który tryb jest odpowiedni do fotografowania dzikich zwierząt w mieście?

TRYB POJEDYNCZY

To najlepszy tryb do fotografowania stojących nieruchomo zwierząt, ponieważ pozwala wskazać określony punkt, na którym aparat ma zogniskować obiektyw. Jest to przydatne, gdy pada śnieg lub deszcz, ponieważ wówczas korzystanie z wielu punktów AF może utrudnić pracę systemowi automatycznego ustawiania ostrości.

AUTOFOKUS DYNAMICZNY

Ten dynamiczny tryb pracy systemu automatycznego ustawiania ostrości jest idealny do fotografowania żyjących w miastach dzikich zwierząt będących w ruchu. Często pozwala on aktywować od 21 do 51 punktów AF, aby aparat mógł utrzymać ostrość na obiekcie w całym wybranym obszarze.

Używanie przycisku AF-ON

Poznaj metodę wstępnego ustawiania ostrości za pomocą tylnego przycisku, aby móc szybko reagować, gdy pojawi się przed Tobą dzikie zwierzę

Ogniskowanie obiektywu tylnym przyciskiem to skuteczna metoda pozwalająca na zmianę kompozycji kadru, dlatego idealnie nadaje się do fotografowania szybko rozgrywających się wydarzeń. Zamiast wciskać spust migawki do połowy w celu wstępnego ustawienia ostrości, możesz ustawić ostrość innym przyciskiem, znajdującym się z tyłu korpusu aparatu. W ten sposób możesz oddzielnie sterować autofokusem i niezależnie wyzwalać migawkę. Zaletą takiego sposobu pracy jest to, że możesz szybko reagować, nie zastanawiając się, jakiego trybu ostrości używasz. Ustawianie ostrości za pomocą tylnego przycisku łączy autofokus ręczny, pojedynczy i ciągły, dając więcej czasu na skoncentrowanie się na zwierzęciu.

© Sam Hobson

Fotografowanie ptaków w locie

Rozważ użycie różnych trybów automatycznych, aby zmaksymalizować liczbę ostrych zdjęć

Zaczynając od mew żyjących na wybrzeżu, a kończąc na majestatycznych skrzydlatych drapieżnikach – masz możliwość uwiecznienia szerokiej gamy gatunków ptaków, które tylko czekają na Ciebie, abys mógł

poćwiczyć ich fotografowanie. Jednak z powodu szybkości ich lotu i nieprzewidywalności ruchów, musisz zadbać o wybór odpowiednich ustawień aparatu.

1 Czas otwarcia migawki

Aby zyskać kontrolę nad wyglądem obrazu, rób zdjęcia w trybie preselekcji czasu otwarcia migawki. Chcąc uzyskać ostre zdjęcia, ustaw czas naświetlania nie krótszy niż 1/2500 s. Ze względu na tak krótki czas ekspozycji nie zapomnij podnieść czułości matrycy.

2 Wybierz przysłonę

Aby uzyskać ostry obraz ptaka, ale także małą głębię ostrości, najlepiej jest ustawić otwór względny o wartości około f/11. W ten sposób wyodrębnisz ptaka z tła, ale także wyraźnie uchwycisz akcję.

3 Autofokus

Profesjonalne aparaty są wyposażone w funkcje śledzenia ostrości, takie jak wykrywanie oka. Nie są one jednak niezbędne, aktywny pojedynczy punkt AF pokrywający się z głową ptaka również pozwoli uzyskać ostre rezultaty.

4 Tryb zdjęć seryjnych

Aby mieć pewność, że nie przegapisz żadnej chwili, rejestruj obrazy w trybie zdjęć seryjnych. Naciśnij spust migawki, a aparat automatycznie wykona całą sekwencję ujęć rozgrywającej się przed Tobą sceny.

Atmosfera dzikości

Simon Roy dzieli się swoją wiedzą na temat oświetlenia i kompozycji zdjęć dzikich zwierząt żyjących w ogrodzie

Od dzieciństwa pasjonowałem się dziką przyrodą, a wszystko zaczęło się od żywopłotu graniczącego z naszym ogrodem. Okno mojej sypialni wychodziło na żywopłot, w związku z czym spędziłem wiele godzin z lornetką i starym przewodnikiem terenowym na identyfikowaniu różnych gatunków ptaków. Miałem nawet mały czarny notatnik, w którym zapisywałem swoje obserwacje.

W końcu zostałem fotografem dzikich zwierząt i chociaż moje podróże zaprowadziły mnie w wiele pięknych miejsc, nadal bardzo pociąga mnie świat, jaki mogę zobaczyć za moim oknem. Przebywanie blisko domu pozwala naprawdę dobrze poznać różne gatunki i środowisko, w którym żyją. Niektóre z moich najbardziej udanych zdjęć zostały zrobione w moim własnym ogrodzie.

Kiedy fotografuję w ogrodach i na terenach zurbanizowanych, nie chcę tworzyć niejednorodnych obrazów. Decyduję się ukazać siedlisko, pozwalając, aby elementy stworzone przez człowieka były widoczne, lub próbuję je ukryć za pomocą rekwizytów, aby zmienić przekaz. Dzięki takiej pracy możliwe jest zbudowanie zróżnicowanego portfolio zdjęć robionych w tej samej lokalizacji.

Najważniejszy krok, jaki możesz przedsięwziąć, aby poprawić wygląd swoich zdjęć, to zwracanie uwagi na światło. Pozycja obiektu w stosunku do źródła światła oświetlającego scenę ma decydujący wpływ na to, czy finalne zdjęcie będzie udane, czy nie. Złote godziny, tuż po wschodzie i przed zachodem słońca, tworzą na obrazach wspaniałą atmosferę, ale ja często wolę fotografować w rozproszonym świetle pochmurnego dnia.

Simon Roy

Simon Roy jest wielokrotnie nagradzonym fotografem dzikiej przyrody, mieszkającym w Yorkshire w Wielkiej Brytanii. Jego prace są

chętnie publikowane w różnych mediach i koncentrują się na kruchej, ale stałej naturze brytyjskiej przyrody. Jego prace były wysoko oceniane przez jury konkursów British Wildlife Photography Awards, International Garden Photographer of the Year oraz Bird Photographer of the Year.
@simonroyphotography
simonroyphotography.co.uk

POZYCJA TEMATU
Często używam małych smakołyków, aby zachęcić zwierzę do zajęcia odpowiedniego miejsca. W przypadku tego obrazu chciałem uchwycić nornika w górnej części kadru.

ARANŻACJA SCENY
Ułożenie tego stosu modrzewiowych kłód zajęło mi kilka godzin, ponieważ starałem się nadać im jak najbardziej naturalny wygląd; pomalowałem nawet ich końce herbatą, aby drewno wyglądało na leżące na dworze już przez dłuższy czas.

GŁĘBIA OSTROŚCI
W przypadku tego zdjęcia przymknąłem otwór przysłony do f/7,1, aby zwiększyć zakres głębi ostrości i móc jak najostrej odwzorować zarówno nornika, jak i kłody.

WYBÓR ORIENTACJI KADRU
Zrobiłem serię zdjęć w formacie poziomym i pionowym. To jest moje ulubione, ponieważ uwydatnia skalę i atmosferę sceny.

Opowiadanie historii

PUSTA, NEGATYWNA PRZESTRZEŃ
Wolę myśleć o niej jako o pozytywnej przestrzeni, ponieważ często można ją wykorzystać do ulepszenia wyglądu obrazu. Dzięki niej dajesz obiektowi w pewnym sensie trochę miejsca na spojrzenie lub poruszanie się.

IZOLACJA PODMIOTU
Aby wyodrębnić główny obiekt z otoczenia, zwykle fotografuję przy użyciu dużego otworu przysłony, takiego jak f/4. Jest to szczególnie ważne w ogrodzie zorganizowanym na ograniczonej przestrzeni lub mającym rozpraszające tło.

PROWADZENIE WZROKU
Kiedy patrzymy na zdjęcie, nasz wzrok w naturalny sposób porusza się wzdłuż linii, wciągając nas w obraz i zachęcając do przyjrzenia się głównemu tematowi lub podróży poprzez scenę.

OBRAMOWANIE
Poświęcenie czasu na naukę zasad kompozycji pozytywnie wpłynie na wygląd Twoich zdjęć. Pamiętaj, że temat nie zawsze musi wypełniać cały kadr.

Kompozycja

WAŻNA WSKAZÓWKA UŻYJ REKWIZYTÓW!

Kreatywne wykorzystanie rekwizytów może być świetnym sposobem na wzmocnienie opowiadanej za pomocą zdjęcia historii – lub nawet na całkowitą jej zmianę. Jest to szczególnie przydatne podczas pracy w ogrodzie, umożliwiając fotografowi stworzenie zróżnicowanego portfolio ze zdjęć zrobionych w tym samym miejscu.

Sąsiednia strona

Czekaj i patrz

Fotografowanie dzikich zwierząt wymaga dużej cierpliwości. Chcąc uzyskać jak najlepsze rezultaty, daj zwierzętom czas na zabawę z przyniesionymi rekwizytami.

Z lewej

Oczko w jabłku

Wykorzystaj zasady kompozycji, aby wciągnąć widza w obraz, skierować jego wzrok na temat lub zabrać w podróż po scenie.

Wszystkie zdjęcia © Simon Roy

Wskazówki od zawodowca

Sam Hobson opowiada o budowaniu relacji z naturą, która pomaga uchwycić lepsze zdjęcia dzikich zwierząt żyjących w mieście

Żyjące w mieście dzikie zwierzęta wydają się szczególnie dobrze czuć przed obiektywem.

Jaki jest Twój sekret?

Chodzi o szacunek i pielęgnowanie relacji – zrozumienie, że zwierzęta są żywymi istotami. Moje zdjęcia oddają charakter konkretnego zwierzęcia i aby móc to uchwycić, muszę je najpierw dobrze poznać. Pracuję z nim indywidualnie, szanuję jego przestrzeń i nie osaczam go. To, co staram się robić, to nie ukrywać się. Daję zwierzęciu do zrozumienia, że tam jestem i że nie stanowią dla niego zagrożenia. Kiedy zaczniesz robić to na ich warunkach, poczują się komfortowo. Pojawiam się na ich terytorium regularnie przez ponad tydzień lub dwa, dzięki czemu zaczynają nabierać do mnie zaufania. Zwłaszcza młode osobniki są ciekawskie, więc przyjdą, aby się przyjrzeć.

Jak znajdujesz wyjątkowe sceny?

Zwykle przeprowadzam wiele badań, rozmawiam z ekspertami i pytam ich o opinie. Na przykład pracowałem z dr Stevenem Harrisem, jednym z czołowych brytyjskich autorytetów i znawców lisów. Jeśli nie znajdę eksperta, to zwykle trafiam na jakiegoś lokalnego pasjonata danego gatunku, i to od takich osób zdobywam często najlepsze informacje. Ważna jest także umiejętność komunikacji z innymi ludźmi. Jelenie zwykle żerują w nocy, więc popytałem ludzi, którzy są w tym czasie poza domem, takich jak sprzątacze ulic, kierowcy nocnych autobusów czy ochroniarze, gdzie zwykle je widują.

Jaki sprzęt znajduje się w Twojej torbie fotograficznej?

Czasami używam długiego teleobiektywu, ale wiele moich zdjęć zrobiłem obiektywem szerokokątnym. Ważne jest, aby obiektyw był w stanie ustawić ostrość na niewielką odległość. Dzięki temu, gdy zbliży się do Ciebie lis, możesz go sfotografować z dużą ilością tła. Ponadto robię zdjęcia przy użyciu zdalnego wyzwalacza PocketWizard Plus 3. Mogę więc umieścić aparat na murze i ustawić dwie lampy błyskowe po obu

stronach. Często używam flesza do rozjaśnienia pierwszego planu, ale pozostawiam migawkę otwartą dłużej, aby także dobrze naświetlić tło. Zawsze korzystam z aparatów generujących niski poziom szumu przy ustawieniu wysokiej czułości matrycy. W ten sposób nie potrzebuję stosować silnego błysku, który mógłby spłoszyć zwierzęta. Zresztą one bardziej obawiają się dźwięku migawki, więc używanie aparatu bez lustra okazuje się być tutaj zaletą.

Co jest ważne podczas fotografowania żyjących w mieście dzikich zwierząt z użyciem lampy błyskowej?

Musisz oswoić z nimi swoich bohaterów. Chodzi o to, aby przyzwyczaić zwierzęta do błysku na tyle, by ich on nie odstraszał. Nigdy wcześniej nie widziały takiego sprzętu, więc kiedy podejdziesz z nim zbyt blisko, a migawka zacznie głośno terkotać lub błysk będzie zbyt mocny, szybko uciekną. Przetestuj użycie flesza, ustawiając niewielką siłę błysku, i zrób zdjęcie w ich pobliżu. Pozwoli to sprawdzić ich reakcję – często będzie im to zupełnie obojętne. Oczywiście niektóre zwierzęta mogą być już przyzwyczajone do światła lamp ulicznych lub reflektorów

samochodowych, więc błysk lampy nie będzie dla nich wielkim problemem.

Jak podkreślasz miejski charakter swoich zdjęć dzikich zwierząt?

Aby uniknąć ukazywania śmieci i rozmyć bałagan, nie stosuję zbyt dużej głębi ostrości i fotografuję używając długiego obiektywu. Tło poprawia wygląd obrazu i tworzy historię. Kontekst jest ważny, więc jeśli tło jest nieuporządkowane, poszukaj lepszego kąta widzenia.

SYLWETKA SAMA HOBSONA

Sam Hobson jest zaangażowanym w ochronę przyrody fotografem dzikich zwierząt mieszkającym w Bristolu. Dorastając w Londynie, już od najmłodszych lat interesował się dzikimi gatunkami żyjącymi w mieście. Prace Sama były publikowane w książkach, czasopiśmie i gazetach wydawanych na całym świecie, a on sam zdobył tytuł Wildlife Photographer of the Year w 2014 i 2016 roku. Prowadzi prelekcje, wykłady i warsztaty w Muzeum Historii Naturalnej i Królewskim Towarzystwie Geograficznym, a oprócz tego pracował także jako operator przy produkcji kilku filmów przyrodniczych powstających na zamówienie różnych telewizji.

Z lewej

Gołębie parlamentarne

Sam sfotografował te chodzące po ziemi gołębie przed budynkiem parlamentu w Londynie.

Z prawej, u góry

Tomb Raider

Młody borsuk wyłania się z nory znajdującej się obok grobu na cmentarzu miejskim w Bristolu.

Z prawej, na środku

Migracja ropuch

Każdej wiosny przez kilka nocy ropuchy migrują do ulubionych miejsc lęgowych swoich przodków położonych wokół stawu na szczycie wzgórza w Bristolu. Zakochane samce wybierają się na przejażdżkę z samicami niosącymi jaja.

Z prawej, na dole

Nie ma to jak w domu

Sygnalizator świetlny okazuje się idealnym miejscem do budowy gniazda, ponieważ zapewnia schronienie przed wiatrem. To zdjęcie doskonale pokazuje, jak dzikie zwierzęta przystosowują się do życia w środowisku miejskim.

© Sam Hobson

Historia zdjęcia lisicy karmiącej swoje młode

Fotograf dzikich zwierząt **Sam Hobson** zabiera nas za kulisy, dając nam wgląd w to, w jaki sposób powstają jego spektakularne zdjęcia miejskich dzikich zwierząt

Ta fotografia ukazuje intymny moment z życia lisicy. Widać tu oprócz niej wszystkie jej młode, więc nie byłaby w stanie odeprzeć żadnego ataku ze strony drapieżników, takich jak pies czy człowiek. Jest to scena trudna do sfotografowania, ponieważ zwierzę jest wówczas bardzo czujne. Widziałem takie fotografie zrobione długim obiektywem z dużego dystansu, ale nigdy z bliska.

Ekspert od lisów, z którym rozmawiałem, powiedział mi, że niedaleko mieszka rodzina, która skontaktowała się z nim, ponieważ skarżyła się na obecność lisów w swoim ogrodzie. Poszedłem się rozejrzeć i zauważyłem, że istnieje tam duży potencjał do założenia nory lęgowej. Na zewnątrz znajdowała się szopa i kamienne patio z mnóstwem dużych doniczek z kwiatami. Więc wróciłem tam kilka dni później i przyniosłem ze sobą ten specjalnie zbudowany futerał na aparat.

Zrobiłem go sam, wykorzystując skrzynię marki Pelikan, w której wyciąłem z przodu otwór. Dodatkowo zamocowałem jeszcze filtr UV i wywierciłem małe otwory na kable. Oznaczało to, że futerał nie przypominał już w niczym aparatu, ale najważniejsze było to, że nie było już słyhać dźwięku migawki znajdującego się wewnątrz korpusu, więc nie mógł on już zaskoczyć lub wystraszyć zwierzęcia.

Ukryty aparat umieściłem dokładnie w miejscu jednej z doniczek. Skrzynka była mniej więcej tej samej wielkości, więc lisica tak naprawdę nie zarejestrowała żadnych zmian. Następnie podłączyłem zdalny wyzwalacz i dodałem dwie lampy błyskowe ustawione na stosunkowo niską moc. Emitowały one naprawdę subtelne światło, którego użyłem do oświetlenia klatki piersiowej lisicy i samych młodych, aby nie były tak mocno zacienione.

Gotowy obraz

Pora obiadowa

Lisica ruda karmi młode w podmiejskim ogrodzie w Bristolu. Za to zdjęcie Sam zdobył tytuł British Wildlife Photographer of the Year 2016.

Obserwowałem rozgrywającą się scenę, patrząc przez okno w kuchni, siedziałem i czekałem ze zdalnym wyzwalaczem migawki w ręce. Zdjęcie zrobiłem od razu za pierwszym razem. Lisica nie zauważyła błysku, ponieważ w rzeczywistości był to dość jasny, słoneczny dzień z ostrym i bezpośrednim światłem słonecznym.

Uzyskanie takiego obrazu pokazuje, że jeśli wykorzystasz swój sprzęt we właściwy sposób, zwierzętom nie będzie przeszkadzać to, że je fotografujesz. Aby rozwinąć swoje umiejętności, naucz się korzystać z mojego zestawu i zrozumieć, jak działa mój aparat, spędziłem dużo czasu, ćwicząc na gołębiach lub fotografując nieco trudniejsze sytuacje. Chodzi o to, by nie przegapić jakiejś rzadkiej okazji do zrobienia zdjęcia, próbując skonfigurować swój zestaw i nie wiedząc w stu procentach, co się robi.

Opal

Zamawiaj fotoceramikę
przez aplikację Opal

OPAL
FOTOCERAMIKA

WYCIŚNIJ JESZCZE WIĘCEJ Z MATRYCY SWOJEGO APARATU

Dowiedz się, jak rejestrować więcej szczegółów oraz kolorów i po prostu lepiej wykorzystać ten najważniejszy element aparatu cyfrowego

Nowoczesne aparaty cyfrowe to cuda technologii przetwarzania obrazu. W ciągu ostatnich 20 lat nastąpiła rewolucja, jeśli chodzi o możliwości, jakie oferują matryce aparatów, zarówno pod względem zdolności przechwytywania światła, jak i rejestrowania szczegółów. Jeszcze jakiś czas temu, właściwie nawet nie tak dawno, 12 Mp było uważane za wysoką rozdzielczość, podczas gdy najnowsze pełnoklatkowe aparaty bezlusterkowe mogą mieć dziś sensory pozwalające tworzyć obrazy złożone z 60 milionów pikseli. Jednak podobnie jak miało to miejsce w przypadku wprowadzenia technologii wideo wysokiej rozdzielczości, z wykorzystaniem tak dużego potencjału rejestrowania szczegółów wiążą się dodatkowe trudności.

Kiedy wideo HD stało się standardem, wiele stacji telewizyjnych stwierdziło, że odwzorowanie szczegółów było tak doskonałe, że każda wada zastosowanej optyki czy skaza na skórze u ludzi,

mogły być łatwo zauważone nawet przez nie-wprawne oko. To samo dotyczy robienia zdjęć złożonych z bardzo dużej liczby pikseli – użytkownik musi mieć świadomość, jak pracuje używany przez niego aparat, aby uniknąć prezentowania pojawiających się w sposób nieprzewidywalny i rzucających się w oczy niedoskonałości.

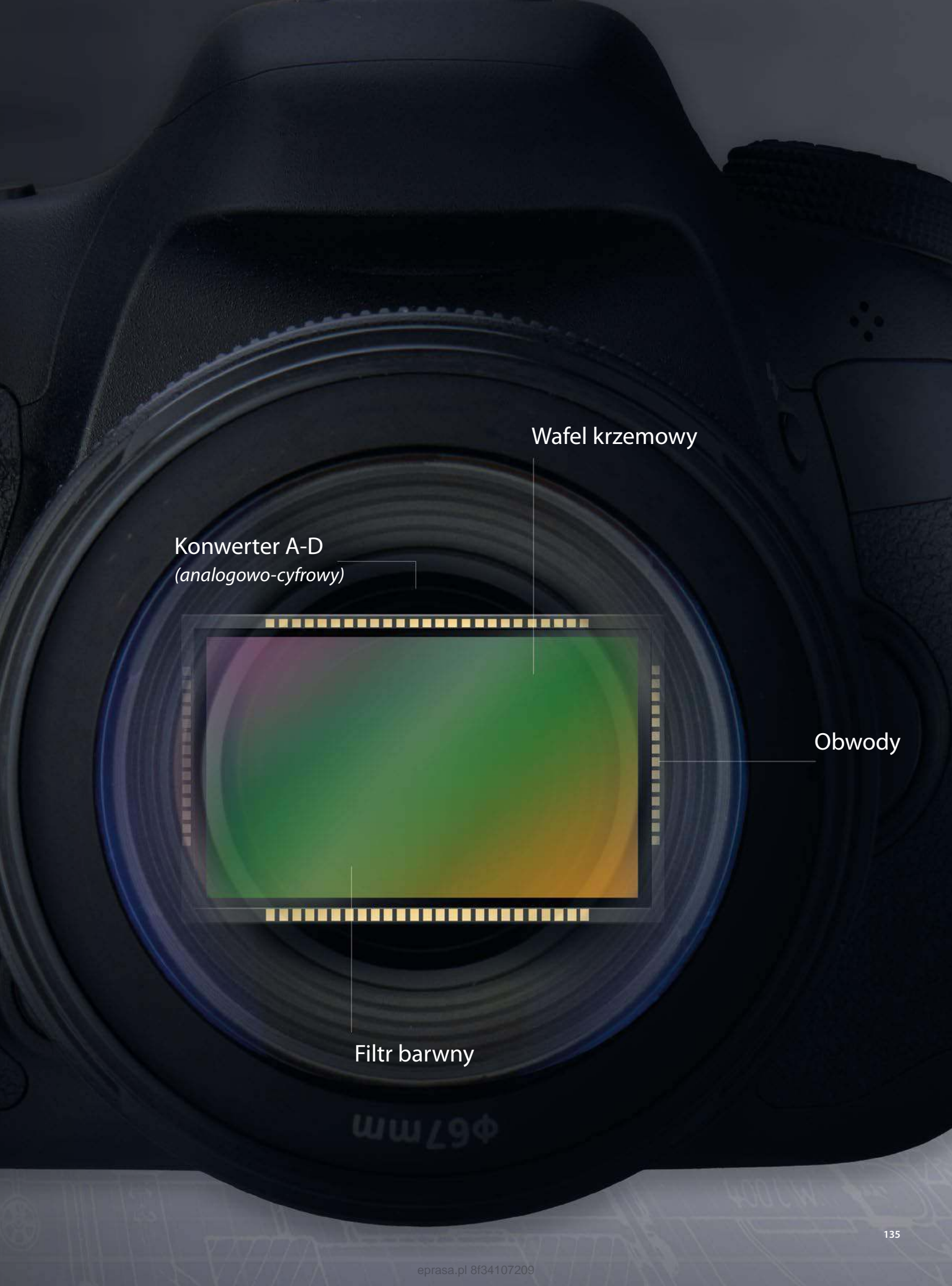
Wysokiej jakości przetwornik obrazu nie tylko może utrudnić ukrycie błędów wynikających z nieodpowiedniego zastosowania techniki fotografowania lub wad wykorzystanego obiektywu, ale jeśli wydałeś dużo pieniędzy na wysokiej klasy aparat, stanie się on też nieefektywny dla Twojej firmy, gdy nie będziesz w stanie czerpać maksymalnych korzyści z tak dużej rozdzielczości sensora. Na kilku następnym stronach przyjrzymy się niektórym kluczowym metodom pozwalającym do maksimum wykorzystać potencjał takiej matrycy. Obejmują one zarówno poprawę standardowego sposobu pracy z własnym aparatem, jak i kalibrację całego zestawu, aby wszystkie elementy razem działały optymalnie.

Gotowy obraz

Skomplikowany system

Technologia kryjąca się za działaniem czujników światłoczułych może wydawać się bardzo tajemnicza. Proste błędy w sposobie posługiwania się aparatem i technice przetwarzania obrazu mogą uniemożliwić Ci wykorzystanie pełnego potencjału uwiecznianej sceny.

© Peter Cairns

Wafel krzemowy

Konwerter A-D
(analogowo-cyfrowy)

Obwody

Filtr barwny

φ67mm

Kalibracja AF

Poprawi to: *Szczegółowość obrazu*
Ustaw ostrość tak dokładnie,
jak tylko to możliwe

Niezależnie od tego, jak dokładny jest autofocus, z biegiem czasu dochodzi do pewnych przesunięć w optymalnym położeniu soczewek obiektywu. Może to oznaczać, że podczas korzystania z systemu autofokusa ostrość nie będzie idealnie ustawiana na żądaną odległość od obiektu. Korzystając z mikroregulacji obiektywu (lub precyzyjnej regulacji AF), da się zwiększyć precyzję ogniskowania obiektywu, aby uzyskać możliwie najbardziej szczegółowe zdjęcia. Można to zrobić w menu aparatu, w ustawieniach funkcji niestandardowych. Użyj zwykłej linijki jako skali. Zrób zdjęcie, a następnie wybierz wartość korekty w menu, ponownie zarejestruj obraz i oceń, czy dokładność ogniskowania się poprawiła. Zwróć uwagę, że nie trzeba tego robić w przypadku aparatów bezlusterkowych, ponieważ funkcje AF korzystają wówczas z czujnika obrazu, więc metodę tę stosuj tylko, aby poprawić działanie autofokusa lustrzanki cyfrowej.

Z prawej

Wąska strefa ostrości

Gdy wymagane jest bardzo precyzyjne ustawienie ostrości, ważne jest, aby autofokus nie zogniskował obiektywu ani przed, ani za wybranym punktem. Przy krótkim dystansie roboczym może to sprawić, że zdjęcie będzie nieudane.

© Alexandr Ivanov

PIKSEL A SZCZEGÓŁY

Wyższa rozdzielczość oznacza większą ilość szczegółów, ale jeśli ostrość spadnie, widoczność detali także się zmniejszy, niezależnie od tego, jak wiele pikseli ma matryca. Aby można było odnieść korzyści z przetwornika o większej rozdzielczości, niezbędne jest odpowiednie ustawienie aparatu i dobrej jakości optyka.

Wybierz odpowiedni tryb stabilizacji obrazu

Poprawi to: *Szczegółowość obrazu*
Działanie optycznego stabilizatora obrazu może zwiększyć lub zmniejszyć rozdzielczość zdjęcia

Rozdzielczość jest definiowana jako zdolność do rozróżniania osobnych punktów dyskretnych na obrazie. Systemy stabilizacji obrazu mają pomagać w poprawie ostrości, ale gdy zostawimy włączony stabilizator podczas fotografowania ze statywu, mogą wprowadzać wibracje, które zmniejszą szczegółowość zdjęć.

Podczas korzystania z podparcia aparatu przełącz stabilizację w tryb fotografowania z trójnogu – jeśli Twój obiektyw taki ma – lub całkowicie dezaktywuj tę funkcję. Pamiętaj, aby sprawdzić, czy wyłączona jest również stabilizacja obrazu w korpusie aparatu, ponieważ niektóre systemy łączą działanie stabilizatora optycznego zainstalowanego w obiektywie z funkcją stabilizacji opartą na ruchomej matrycy.

Z prawej

Tryby stabilizacji

Wybór trybu stabilizacji obrazu odpowiedniego do fotografowania aparatem zamocowanym na statywie lub całkowite wyłączenie stabilizatora pozwala uniknąć niepożądanego rozmycia.

© Artmor Productions

PRACUJ NA ZIMNO

Gdy czujnik i podzespoły aparatu nagrzewają się, generują więcej szumu. Jeśli to możliwe, pozwól aparatowi ostygnąć, zwłaszcza latem. Osłoń korpus przed bezpośrednim światłem słonecznym, a jeśli masz wiele aparatów, staraj się zmieniać je podczas pracy, aby dać im czas na oddanie ciepła i uzyskać lepszą jakość rejestrowanego obrazu.

Jak działa elektroniczna migawka

Co poprawia: *Zmniejsza dystorsję*
Uważaj na efekt „rolling shutter”

Elektroniczna migawka to element aparatu, którym eksycytuje się wielu fotografów. Usunięcie ruchomej części tego elementu pozwala na stosowanie znacznie krótszych czasów otwarcia migawki i dużo cichsze fotografowanie. Jednak taka konstrukcja jest mniej odpowiednia do robienia zdjęć obiektów szybko poruszających się w poprzek kadru, ponieważ proces odczytu informacji z matrycy może być zbyt wolny i wprowadzać zniekształcenia, objawiające się przekrzywieniem linii pionowych. Zajrzyj do instrukcji obsługi, aby sprawdzić, przy jakim czasie otwarcia migawka przechodzi w tryb elektroniczny i przy czasach krótszych od tej wartości uważnie sprawdzaj wygląd zarejestrowanych ujęć zawierających wiele elementów pionowych.

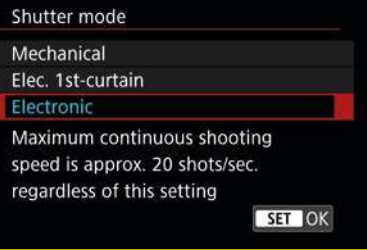
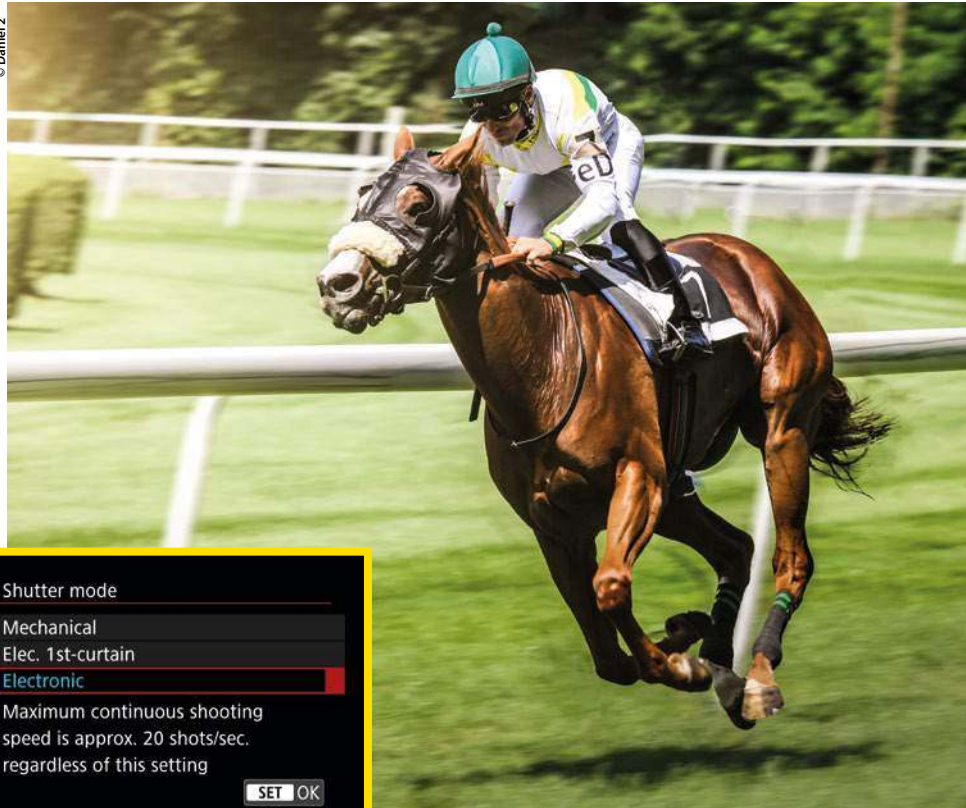
Korzyści zainstalowania w korpusie tego typu migawki przewyższają wady, ale warto wiedzieć, kiedy aparat zaczyna używać migawki elektronicznej zamiast mechanicznej, dzięki czemu unikniesz wystąpienia niespodziewanych, trudnych do skorygowania zniekształceń.

Z prawej

Tryb preselekcji migawki

Dopóki globalne migawki elektroniczne (odpowiednik mechanicznej migawki centralnej) się nie upowszechnią, efekt liniowego odczytu obrazu może powodować skośne zniekształcenie obiektów poruszających się w poprzek kadru lub widocznych w tle zdjęć wykonywanych przy zastosowaniu techniki panoramowania.

© Daniel Z

© Jaime Reimer

Naświetlanie na światła

Poprawia: *Stosunek sygnału do szumu i kolorystykę*

Zwiększ wartość ekspozycji, aby uzyskać jeszcze lepsze rezultaty

Naświetlanie zdjęć w taki sposób, aby ich histogram był przesunięty do prawej krawędzi wykresu, to technika znana wszystkim fotografom cyfrowym. Dzięki sposobowi, w jaki czujniki rejestrują dane o obrazie, zapewnia ona najniższy możliwy do uzyskania poziom zaszumienia zdjęć oraz lepsze przechwytywanie informacji o kolorach i pełniejsze wykorzystanie palety barw. Jednak

używanie histogramu do oceny prawidłowego ustawienia ekspozycji może być mylące.

Chociaż wykres może dotyczyć prawej krawędzi histogramu, widoczne w tym miejscu dane mogą reprezentować obszary, w którym na obrazie pojawiają się źródła światła. W przypadku fotografowania sceny z latarniami ulicznymi, jasnymi światłami w oknach lub ze słońcem w kadrze ustaw ekspozycję tak, aby histogram

był przesunięty bardziej na prawo, ponieważ rzadko zależy nam na zachowaniu widoczności szczegółów w tych obszarach.

Aby móc zobaczyć, w jakich miejscach następuje utrata informacji o obrazie, spróbuj aktywować funkcję ostrzegania o prześwietleniu. Jeśli szczegóły krajobrazu są nadal rejestrowane, przesuń histogram dalej, aby uzyskać jeszcze lepsze pliki RAW.

1 Aktywuj ostrzeżenie o prześwietleniu
Aparaty nie mają domyślnie włączonej funkcji podświetlenia obszarów prześwietlonych, więc aby ją aktywować, wejdź do menu swojego korpusu i poszukaj ustawień odtwarzania i przeglądania. Zaznacz odpowiednią funkcję, a podczas przeglądania obrazu obszary prześwietlone będą migać na czarno lub zostanie na nie nałożona kolorowa nakładka.

2 Obserwuj histogram Wybierz takie ustawienie podglądu histogramu, aby widoczne były wszystkie trzy kanały RGB, dzięki czemu będziesz mógł się upewnić, że nie tracisz informacji o obrazie w żadnym z kanałów. Patrząc na histogram, zwiększaj ekspozycję, aż wykres zacznie dotykać prawej krawędzi skali. Będzie to oznaczać, że niektóre obszary obrazu zostaną prześwietlone.

3 Sprawdź i oceń efekt Zrób zdjęcie i obejrzyj je, aby móc zobaczyć dokładnie, w których miejscach dochodzi do utraty szczegółów. Jeśli jest to po prostu mocne źródło światła lub spodziewane jasne miejsce, spróbuj jeszcze bardziej zwiększyć ekspozycję, przesuwając histogram w prawo, dopóki nakładka nie zacznie rozprzestrzeniać się na obszary, w których szczegóły powinny zostać zachowane.

Unikaj jednokolorowego światła

Poprawia: *Stosunek sygnału do szumu*

Dlaczego niebieskie światło powoduje zwiększenie zaszumienia zdjęć?

Matryce są przesłonięte szeregiem kolorowych filtrów, dzięki którym aparat „widzi” w kolorze. Aby lepiej odwzorować to, jak działają nasze oczy, filtrów zielonych jest dwa razy więcej niż filtrów niebieskich i czerwonych, co może powodować problemy podczas fotografowania tematów w oświetleniu scenicznym lub z bezkresnym błękitem nieba w kadrze. Robiąc zdjęcia przy świetle czerwonym lub niebieskim, będziesz w stanie zarejestrować tylko około 25% ogólnego sygnału dostępnego w oświetleniu mieszanym. Jeśli doda się do tego naturalną niewrażliwość wielu czujników na niebieskie długości fal, to szum okaże się najbardziej widoczny właśnie w niebieskim kanale. Jeśli to możliwe, w przypadku fotografowania wydarzeń staraj się robić zdjęcia w mieszanym oświetleniu lub unikaj nadmiernego rozjaśniania zdjęć jednokolorowych w edycji. To samo dotyczy błękitnego nieba. Nie jest to coś, co możemy w dużym stopniu kontrolować, ale warto być świadomym tego „dziwactwa” technologii cyfrowej, aby móc uzyskać najlepsze możliwe wyniki.

© Kyle Loftus

Poniżej

Pomieszaj

Wyczuź właściwy moment wykonania ujęcia, aby fotografowane obiekty były oświetlone światłem mieszanym, lub – w przypadku uwieczniania scen jednokolorowych – unikaj znacznych zmian ekspozycji. Pomoże to zredukować obecność szumu.

© Antoni Shkraba

Pole obrazowe

Poprawia: *Ostrość krawędzi detali*

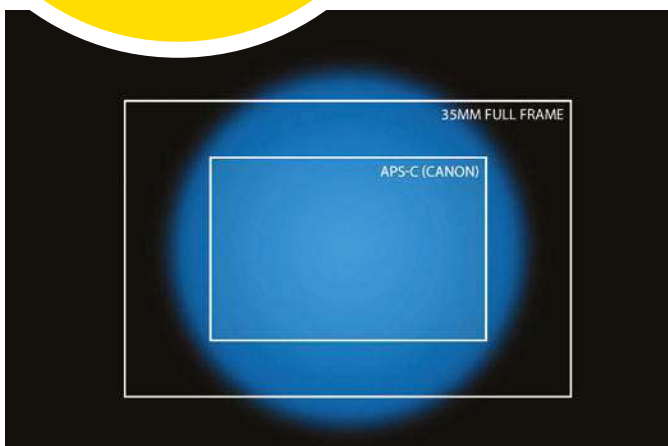
Uzyskaj lepszą ostrość w całym kadrze, używając „niewłaściwego” obiektywu

© Peter Fenech

WYBIERZ JAŚNIEJSZĄ I KRÓTSZĄ OPTYKĘ

Kupując sprzęt, staraj się myśleć przyszłościowo, wybierz zestaw, który ma nieco lepsze niż powszechnie sugerowane minimalne parametry. Jeśli regularnie fotografujesz z przysłoną $f/4$, zakup obiektywu o jasności $f/2,8$ oznacza, że nigdy nie będziesz musiał fotografować przy wykorzystaniu najbardziej „miękkiego” maksymalnego otworu względnego. Podobnie robienie zdjęć z zastosowaniem krótszej ogniskowej (niż to konieczne) umożliwia odcięcie bardziej miękkich krawędzi kadru.

Obiektywy przeznaczone do aparatów z matrycą formatu APS-C lub Mikro 4/3 mają mniejszy krąg obrazowy, dzięki czemu mogą być bardziej kompaktowe i lżejsze. Jeśli jednak te zalety nie mają dla Ciebie znaczenia, to połączenie pełnoklatkowego obiektywu z mniejszą matrycą poprawi ostrość rejestrowanego obrazu w narożnikach i przy krawędziach kadru. Ponieważ krąg obrazowy rzutowany przez taką optykę jest znacznie większy niż obszar czujnika, w rzeczywistości rejestrowany jest jedynie środek całej klatki – krawędzie znajdują się poza kadrem. Z uwagi na to, że nawet w przypadku profesjonalnego szkła obszary peryferyjne są najbardziej zmiękczone, ich odcięcie ograniczy widoczne zniekształcenia, zwiększy szczegółowość i zapewni lepsze odwzorowanie kolorów na zdjęciach pochodzących wprost z aparatu.

Z lewej

Wybór obiektywu

Zastosowanie pełnoklatkowego obiektywu w połączeniu z korpusem z matrycą formatu APS-C pozwoliło uzyskać ostrzejsze krawędzie na tym szerokokątnym zdjęciu, co oznacza, że dodatkowe jego kadrowanie nie było konieczne.

Ocena dystansu

Poprawia: *Szczegółowość obrazu*
Stosowanie odległości hiperfokalnej może zmniejszyć rozróżnialność szczegółów

Innym powszechnym błędnym przekonaniem jest to, że metoda ogniskowania hiperfokalnego jest najlepszym sposobem uzyskiwania ostrego obrazu od pierwszego planu aż po tło. Wzór używany do obliczania wartości hiperfokalnej jest już dziś przestarzały i opiera się na koncepcji „akceptowalnej ostrości”. Najwyraźniej to, co dziś uważamy za ostre, znacznie różni się od tego, co było za takie uznawane na początku XX wieku, kiedy metoda ta została opracowana. Obecnie powszechniej stosowanym podejściem jest ogniskowanie na podwójną odległość, ponieważ pozwala to uzyskać równo rozłożoną ostrość w bliskim i dalszym dystansie. W tym celu określi odległość do obiektu znajdującego się najbliżej aparatu i podwój ją. W przypadku uwieczniania większości krajobrazów użycie obiektywu szerokokątnego z przysłoną ustawioną na f/11 pozwoli uzyskać maksymalną ostrość w całym kadrze. Lepiej jednak skupić się na krytycznych obszarach obrazu i korzystać z technologii, takich jak podgląd obrazu na żywo, autofocus i funkcja podświetlania ostrych krawędzi. Jeśli horyzont jest ledwo widoczny, ustaw ostrość na obszarach pierwszego planu i na odwrót.

© Peter Cairns

JAKA PRZYSŁONA OBIEKTYWU ZAPEWNI NAJOSTRZEJSZY OBRAZ

Wielu fotografów zna korzyści płynące z używania dającego najostrejsze zdjęcie otworu względnego, ale jego wartość nie zawsze jest taka sama dla każdego obiektywu. Przysłona o dwa stopnie większa od minimalnego dostępnego otworu to dobry punkt wyjścia, ale najlepiej jest zrobić serię zdjęć w kontrolowanych warunkach i samemu sprawdzić, jaka wartość liczbową przysłony zapewnia najlepszą ostrość w przypadku każdego z używanych szkielec.

Powyżej

W poszukiwaniu ostrości

Nowoczesne aparaty cyfrowe mają wiele zaawansowanych funkcji umożliwiających dokładną ocenę ostrości. Pozwalają one uzyskać ostrzejsze obrazy niż przy zastosowaniu metody ogniskowania obiektywu na odległość hiperfokalną.

Kiedy używać redukcji szumu

Poprawia: *Zmniejsza widoczność kolorowego ziarna*
Czy funkcja redukcji szumu przy długich czasach naświetlania jest naprawdę przydatna?

Zapisywanie zdjęć w plikach JPEG nie jest wskazane, jeśli zależy Ci na maksymalnym wykorzystaniu potencjału matrycy, ale użycie dostępnej w aparacie funkcji redukcji szumu może przyspieszyć proces przetwarzania obrazu do postaci finalnej. Przy średnio wysokiej czułości matrycy lub przy dobrym świetle może to pomóc zrównoważyć widoczność szczegółów i cyfrowego ziarna, co pozwoli od razu uzyskać gotowe zdjęcie. Przy ustawieniu wyższych wartości ISO lepiej zastosować niestandardową redukcję szumu w odniesieniu do plików RAW w oprogramowaniu do ich przetwarzania.

Z kolei redukcja szumu przy długim czasie naświetlania lub wysokiej czułości opiera się na wykorzystaniu ciemnej klatki i „odjęciu” jej od obrazu w celu utworzenia mapy szumów, zapisanej w osobnym zdjęciu. Można ją wykorzystać do odjęcia stałego wzoru szumu, ale może to także zwiększyć poziom zaszumienia tła, a do tego dwukrotnie wydłużyć czas naświetlania zdjęcia. Rozwiązaniem jest samodzielne wykonanie ciemnej klatki i zastosowanie jej do odszumienia wielu zdjęć na etapie postprodukcji.

© Peter Cairns

Poniżej

Dobre odwzorowanie kolorów

Chcąc uzyskać dobry punkt wyjścia do wydobywania szczegółów, należy wykorzystać „wiedzę aparatu o kolorze” i zastosować zintegrowane korekty wad optycznych.

Stosowanie profili

Poprawia: *Zniekształcenia*

Potęża korekt oferowanych przez oprogramowanie opracowane przez producenta aparatu

Podczas gdy profile w Lightroomie stały się nieodzownym narzędziem influencerów, profile kolorystyczne aparatów stanowią integralną część procesu reprodukcji kolorów i szczegółów. Jednak opracowany przez producenta aparatu profil barwny nie zawsze jest używany przy tworzeniu pliku RAW, z kolei niektóre aplikacje automatycznie stosują domyślny profil twórcy oprogramowania.

Zapoznaj się z listą dostępnych ustawień i zaobserwuj efekt zastosowania profilu Camera Landscape lub podobnego, w zależności od tego, jak nazywa się on w Twojej aplikacji. Upewnij się, że aktywne są odpowiednie profile obiektywu/aparatu, abyś mógł korygować zniekształcenia charakterystyczne dla kombinacji używanego przez Ciebie korpusu i optyki, i pobaw się procesem kalibracji odwzorowania barw w Lightroomie, aby dostosować głębię kolorów.

© Peter Cairns

Kontroluj szum poprzez dobór czułości matrycy

Poprawia: *Zmniejsza widoczność ziarna*
Czasami zwiększenie wartości ISO może zmniejszyć poziom zaszumienia obrazu

Jesteśmy tak przyzwyczajeni do hasła, że zwiększanie czułości matrycy podnosi ilość widocznego cyfrowego ziarna, że czasami możemy cały czas skupiać się na utrzymaniu za wszelką cenę wartości ISO na jak najniższym poziomie. Nie jesteśmy w stanie kontrolować samego szumu matrycy, więc będzie on przez nią generowany niezależnie od ustawionej czułości. Wraz z podnoszeniem czułości zwiększa się też wzmocnienie sygnału, co może wprowadzić inne rodzaje szumu i początkowo zmienić stosunek sygnału do szumu na naszą korzyść. Wniosek z tego jest taki, że w celu uzyskania poprawnej ekspozycji lepiej jest zwiększyć wartość ISO w ustawieniach aparatu niż rozjaśniać plik RAW w oprogramowaniu do edycji zdjęć. Na etapie przetwarzania stosunek sygnału do szumu jest już ustalony i zapisany w pliku, więc nie można go poprawić. Wzmocnienie sygnału przed zapisaniem zdjęcia na karcie pamięci zmniejsza pozorny kontrast między stałym wzorem szumu a szczegółami obrazu.

Gotowy obraz

Niebo bez szumu

Zwiększenie jasności w oprogramowaniu do przetwarzania zwiększyło widoczność cyfrowego ziarna dużo bardziej (z lewej) niż podniesienie wartości ISO w aparacie (z prawej). Przy stosowaniu wyższych czułości matrycy należy uważać na zmniejszający się zakres tonalny rejestrowanych obrazów.

© Stein Ejil Liland

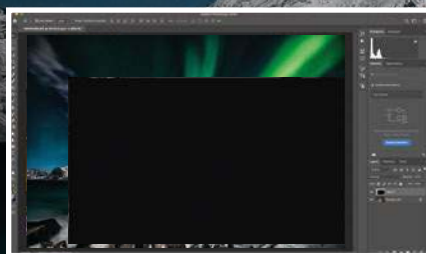
1 Zarejestruj ciemną klatkę

Określ wartość ekspozycji potrzebną do zrobienia głównego zdjęcia i zastosuj takie same parametry do wykonania ciemnej klatki. Upewnij się, że dekielk jest dobrze zamocowany i nie przepuści światła, które mogłoby zaświecić ujęcie. Jeśli zmienisz parametry ekspozycji, zrób kolejną ciemną klatkę przy tych samych ustawieniach.

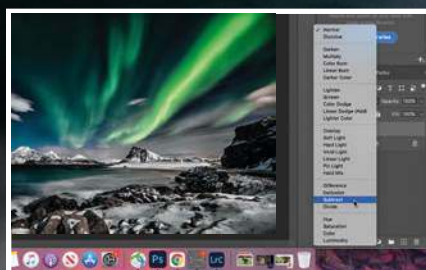
2 Otwórz jako warstwę

Najpierw przetwórz swoje zdjęcia w oprogramowaniu do edycji plików RAW, upewniając się, że wprowadzane zmiany ustawień są synchronizowane z ciemną klatką. Otwórz główny obraz, z którego chcesz usunąć szum, i ciemną klatkę jako warstwy lub skopiuj to ostatnie zdjęcie na każdy obraz po kolei.

3 Zmień tryb mieszania

Ustaw tryb mieszania ciemnej klatki na Odejmij. Powinno to usunąć szum termiczny i o stałym wzorze. Poprawne wykonanie całego procesu może wymagać pewnej praktyki, ale znacząco skraca czas fotografowania, ponieważ ta sama ciemna klatka może być wykorzystana do odszumienia wielu zdjęć.

RODZAJE SZUMU

Szum generowany przez matrycę powstaje na etapie przenoszenia informacji przez układy elektroniczne aparatu. Niewielkie wahania napięcia tworzą przypadkowe jasne lub ciemne piksele. Z kolei szum na obrazie powstaje w wyniku rozlewania się ładunku elektrycznego na sąsiednie fotodiody podczas długich ekspozycji, w wyniku wzrostu temperatury przetwornika lub innych czynników i jest zmienny w swej intensywności.

REDAKCJA

Redaktor naczelny

Maciej Zieliński

e-mail: maciej.zielinski@avt.pl

Współpracują

Krzysztof Mularczyk, Rafał Gasiński,

Julia Kaczorowska, Maciej Luśtyk

Monika Szewczyk-Wittek, Joanna Kinowska

Kontakt do redakcji:

e-mail: digitalphotographer@avt.pl

tel. 22 257 84 45

Skład

Studio Adekwatna

Tłumaczenia

Hobby Media

Korekta

Karolina Mierzyńska

Reklama

Katarzyna Gutkowska

e-mail: katarzyna.gutkowska@avt.pl

tel. 22 257 84 76, faks 22 257 84 32

PR i Promocja

Maciej Zieliński (szef działu)

e-mail: maciej.zielinski@avt.pl

Wojciech Marciniak

e-mail: wojciech.marciniak@avt.pl

Prenumerata

tel. (22) 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)

e-mail: prenumerata@avt.pl

Miesięcznik Digital Photographer Polska wydawany jest przez **Wydawnictwo AVT**: AVT-Korporacja Sp. z o.o. ul. Leszczyńska 11, 03-197 Warszawa.

Artykuły w tym wydaniu są tłumaczone i reprodukowane z miesięcznika Digital Photographer. Tytuły prawne należą do Future Publishing Limited. Wykorzystano na licencji. Wszystkie prawa zastrzeżone.

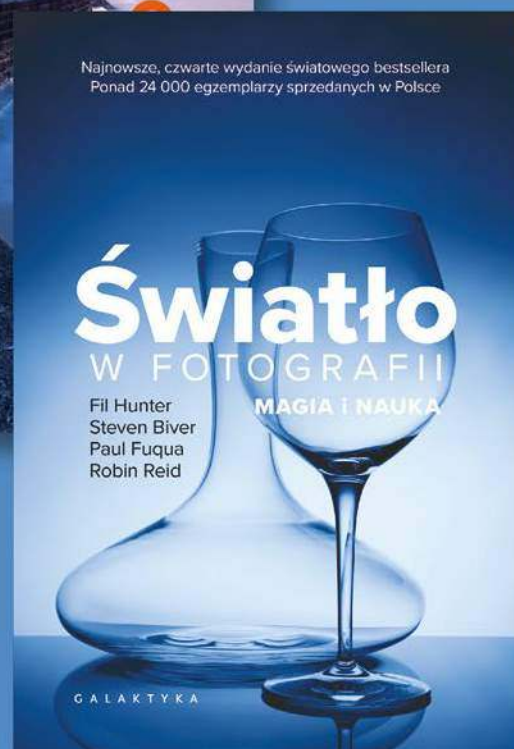
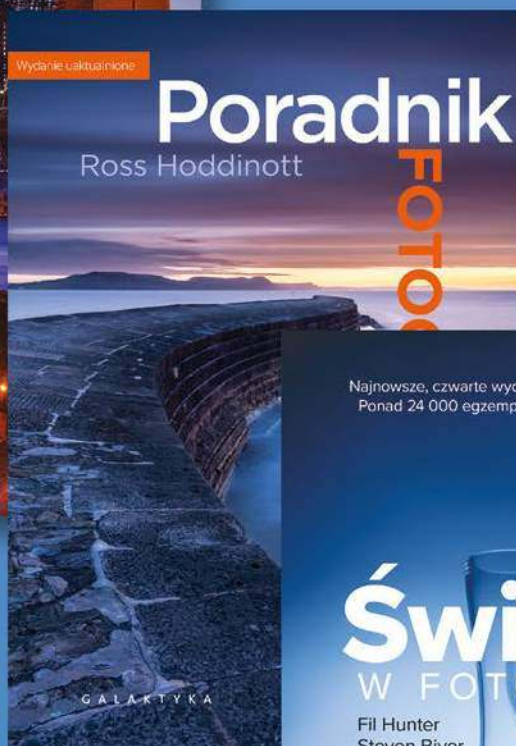
Wszystkie ceny podane w magazynie, o ile nie zostały uzyskane od polskiego dystrybutora, są cenami uśrednionymi, zebranych z ofert uznanych sklepów, w tym internetowych, na terenie Polski (w przypadku braku ofert polskich, są to ceny przeliczone z cen brytyjskich).

Więcej informacji dotyczących tego i innych tytułów wydawanych przez grupę Future Publishing Limited zamieszczono na stronie www.futureplc.com.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń.

Książki z rabatem

do **30%**
w Ulubionym
Kiosku

Zobacz pełną
ofertę - **ponad
500 tytułów!**

POZNAJ WSZYSTKIE WYDANIA SPECJALNE MAGAZYNU DIGITAL CAMERA POLSKA

Digital Camera JAK DZIAŁA APARAT | OBSŁUGA | RADY EKSPERTÓW | NIEZBĘDNY SPRZĘT

FOTOGRAFIA MOŻE BYĆ PROSTA!

WSZYSTKO CO MUSISZ WIEDZIEĆ, BY ROB...

**POZNAJ
SWÓJ
APARAT**

Wydanie specjalne Digital Camera Polska

WYDANIE SPECJALNE 1/2022
45 zł (w tym 8% VAT) INDEKS 406880
Nakład: 14.500 egz. ISSN 2544-8471

WYDANIE SPECJALNE DIGITAL CAMERA POLSKA

SONY

PORADNIK UŻYTKOWNIKA EDYCJA 1 **Digital Camera**

Wydanie specjalne Digital Camera Polska **NOWOSC**

PORTRET

PRACA Z MODELEM | NIEZBĘDNY SPRZĘT | SZTUKA EDYCJI

186
stron praktycznych
porad i wskazówek
od zawodowych
fotografów

**DIGITAL CAMERA POLSKA
WYDANIE SPECJALNE 1/2023**
38 zł (w tym 8% VAT) INDEKS 406890
Nakład: 14.100 egz. ISSN 2544-8471

Wydanie specjalne Digital Camera Polska

PORTRET

PRACA Z MODELEM | NIEZBĘDNY SPRZĘT | SZTUKA EDYCJI

WYDANIE SPECJALNE 2/2022
45 zł (w tym 8% VAT) INDEKS 406880
Nakład: 14.500 egz. ISSN 2544-8471

Przejrzyj on-line i zamów na **UlubionyKiosk.pl**

**DARMOWA
PRZESYŁKA**